

Ngày Quốc tế phòng, chống dịch bệnh (27/12)
từ đề xuất của Việt Nam:

Đề cao tinh thần chủ động

Thầy thuốc trẻ tình nguyện thời số hóa

● Các đại biểu tham dự lễ mít tinh. (Ảnh: PV)

● Chương trình khám sức khỏe miễn phí tại lễ mít tinh. (Ảnh: B.Anh)

Chương trình “Tiếp cận y tế toàn diện” là sáng kiến không chỉ thể hiện khát vọng nâng cao chất lượng chăm sóc sức khỏe mà còn khẳng định vai trò trung tâm của thế hệ trẻ. Đặc biệt là các thầy thuốc trẻ, trong sự nghiệp phát triển bền vững của ngành Y tế Việt Nam.

Mọi người dân đều được tiếp cận dịch vụ chất lượng

Vừa qua, tại Quảng trường Cách mạng Tháng Tám (Hà Nội) diễn ra Lễ mít tinh Tiếp cận y tế toàn diện - vì một Việt Nam khỏe mạnh, chào mừng thành công Đại hội Hội Liên hiệp Thanh niên (LHTN) Việt Nam lần thứ IX, nhiệm kỳ 2024 - 2029.

Chương trình do Bộ Y tế và T.Ư Đoàn, T.Ư Hội LHTN Việt Nam, T.Ư Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam và Cục Quản lý khám, chữa bệnh (Bộ Y tế) triển khai với tầm nhìn đến năm 2030, nhằm xây dựng một xã hội toàn diện về tiếp cận dịch vụ sức khỏe chất lượng.

Thứ trưởng Bộ Y tế Trần Văn Thuấn cho biết, những năm qua, Bộ Y tế đã triển khai nhiều chương trình và chiến lược mang tính đột phá trong phòng, chống bệnh tật và chăm sóc sức khỏe cộng đồng. Đặc biệt, trọng tâm là quản lý các bệnh không lây nhiễm và giám sát chặt chẽ tình hình bệnh truyền nhiễm.

Theo Thứ trưởng Trần Văn Thuấn, bên cạnh những kết quả tích cực, tình trạng chênh lệch trong tiếp cận y tế giữa các khu vực, đặt ra yêu cầu cấp thiết về các chính sách đầu tư và cải thiện toàn diện, để đảm bảo công bằng y tế cho mọi tầng lớp Nhân dân trên cả nước. Chương trình Tiếp cận y tế toàn diện là sáng kiến thể hiện khát vọng nâng cao chất lượng chăm sóc sức khỏe, khẳng định vai trò trung tâm của thế hệ trẻ, đặc biệt là các thầy thuốc trẻ, trong sự nghiệp phát triển bền vững của ngành Y tế Việt Nam. Chương trình cũng thể hiện những thành tựu mà lực lượng thầy thuốc trẻ đã đạt được, nổi bật có các sáng kiến hệ thống khám, chữa bệnh từ xa, ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong chẩn đoán và điều trị, xây dựng các nền tảng y tế số...

Thứ trưởng Bộ Y tế nhấn mạnh, Chương trình Tiếp cận y tế toàn diện không chỉ là một mục tiêu mà còn là sứ mệnh cốt lõi của ngành Y tế trong hành trình chăm sóc sức khỏe toàn dân. Đây là cam kết bảo đảm mọi người dân, không phân biệt vùng miền, dân tộc, giới tính hay tình trạng kinh tế, đều được tiếp cận bình đẳng với các dịch vụ y tế chất lượng.

Ông Nguyễn Tường Lâm - Bí thư T.Ư Đoàn, Chủ tịch T.Ư Hội LHTN Việt Nam cho biết, thanh niên Việt Nam không chỉ là những người trẻ nhiệt huyết, mà còn là lực lượng tiên phong trong hoạt động tình nguyện an sinh xã

hội, trong nghiên cứu và ứng dụng khoa học kỹ thuật, đặc biệt trong lĩnh vực y tế. Do vậy, ông Lâm đề nghị, thanh niên, nhất là thầy thuốc trẻ, tích cực tham gia vào việc đề xuất, triển khai và giám sát thực hiện các chính sách, chuyên đổi số trong các dịch vụ y tế; phát huy tinh thần xung kích và sáng tạo, là người dẫn đầu trong đổi mới. Các tổ chức thanh niên, nhất là Hội Thầy thuốc trẻ, tiếp tục tổ chức những chương trình hiến máu nhân đạo, khám, chữa bệnh miễn phí, cũng như sử dụng công nghệ cao như AI, IoT trong hỗ trợ điều trị bệnh nhân; chung tay mở rộng tiếp cận y tế cho Nhân dân. “Chúng ta tin rằng, với tinh thần đoàn kết, khát vọng và quyết tâm, lực lượng thanh niên sẽ tiếp tục ghi dấu những đổi mới đáng tự hào trong sự nghiệp chăm lo sức khỏe Nhân dân. Những nội dung này không chỉ đáp ứng nhu cầu phát triển trong nước mà còn định hình một Việt Nam tiên phong trong hội nhập toàn cầu, một dân tộc sẵn sàng vươn mình mạnh mẽ”, ông Nguyễn Tường Lâm bày tỏ.

TS. Hà Anh Đức, Phó Chủ tịch T.Ư Hội LHTN Việt Nam, Chủ tịch Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam cho biết, trong kỷ nguyên mà khoa học và công nghệ đang chuyển mình mỗi ngày, khái niệm “Tiếp cận y tế toàn diện” được hiểu là sự kết hợp đồng bộ giữa y tế truyền thống và những đóng góp vượt bậc của công nghệ như AI, IoT và điều trị từ xa. Mục tiêu không chỉ đồng bộ và hiệu quả, mà còn đảm bảo sự nhân văn trong mỗi tương tác với người bệnh! Đồng thời, để đảm bảo việc tiếp cận y tế toàn diện cho mọi người dân, cần triển khai các giải pháp một cách đồng bộ và chiến lược dựa trên 3 hướng chính là tiếp cận chính sách, tiếp cận y tế cơ sở và tiếp cận người dân.

Cụ thể, tiếp cận chính sách để tạo ra sự thay đổi từ cấp độ quản lý, đảm bảo các chương trình y tế có sự hỗ trợ vững chắc từ phía Chính phủ và các bên liên quan. Tiếp cận y tế cơ sở hướng tới tăng cường năng lực tại tuyến đầu - nơi đầu tiên người dân tiếp cận các dịch vụ chăm sóc sức khỏe, là chìa khóa để bảo đảm tính bền vững của hệ thống y tế. Tiếp cận người dân là đưa y tế đến gần với cộng đồng, nhất là vùng sâu, vùng xa, thường gặp khó khăn trong việc tiếp cận dịch vụ y tế. Ưu tiên các nhóm dễ bị tổn thương như người cao tuổi, phụ nữ mang thai, trẻ em và người khuyết tật.

Chương trình Tiếp cận y tế toàn diện cũng được xác định 5 mục tiêu từ nay đến năm 2030. Cụ thể, ít nhất 50% cơ sở y tế tuyến quận, huyện được tập huấn và chuyển giao công nghệ AI ứng dụng trong sàng lọc các bệnh về phổi và các bệnh mạn tính khác.

Có 100% hội viên Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam được hỗ trợ, tập huấn và sử dụng thành thạo các công cụ AI và quản lý bệnh nhân qua ứng dụng cũng như các nền tảng tiên tiến khác của Trung ương Hội. 100% hội viên thanh niên được giáo dục, tư vấn về sức khỏe sinh sản tiền hôn nhân.

Giảm tỉ lệ sử dụng thuốc lá của nam thanh niên xuống dưới 30% và không có hội viên thanh niên sử dụng thuốc lá điện tử. Thí điểm sử dụng AI y tế như công cụ tiền sàng lọc, làm căn cứ để bảo hiểm y tế thanh toán cho sàng lọc bệnh mạn tính.

Trong giai đoạn từ 2025 - 2030, các đơn vị đối tác sẽ đồng hành cùng Hội LHTN Việt Nam và Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam tổ chức các hội nghị đối tác y tế, đối thoại Chính phủ và Quốc hội, các chương trình hỗ trợ, trang bị và nâng cao năng lực y tế cơ sở, các chương trình khám tại vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn.

Trước mắt, Công ty TNHH AstraZeneca Việt Nam cam kết hỗ trợ mỗi năm 1 triệu lượt đọc AI sàng lọc bệnh phổi, bệnh lao và ung thư phổi; hỗ trợ khám sàng lọc bệnh không lây nhiễm tại cộng đồng cho 20.000 người dân mỗi năm cũng như nhiều hoạt động thúc đẩy khoa học công nghệ, y tế xanh trị giá hàng chục tỉ đồng.

Hơn 1 triệu người được sàng lọc bệnh qua nền tảng AI

Trước đó, từ tháng 5 - 11/2024 là hành trình thầy thuốc trẻ làm theo lời Bác, tình nguyện vì sức khỏe cộng đồng và Chương trình Careme năm 2024. Theo Phó Chủ tịch, Tổng Thư ký Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam Nguyễn Hữu Tú, tổng kết Hành trình và Chương trình Careme năm 2024 do Trung ương Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam phát động, các y, bác sĩ trẻ đã tổ chức gần 2.700 hoạt động, qua đó tư vấn, khám bệnh trực tiếp cho hơn 1 triệu lượt người (gấp 11 lần chỉ tiêu đề ra). Số lượng người dân được tư vấn, khám bệnh trực tiếp qua Hành trình đạt khoảng 1,13 triệu lượt người. Trong đó, tính riêng số lượng người dân được sàng lọc bệnh qua nền tảng AI đạt hơn 1 triệu người. Thông qua Chương trình Careme - Khám sàng lọc bệnh tim mạch, thận, chuyển hóa, đã ghi

nhận tỷ lệ người dân có dấu hiệu bệnh thận mạn lên tới xấp xỉ 16,2% (so với thống kê 12% dân số và 17% dân số là người trưởng thành).

Trong khuôn khổ hành trình, chương trình “Chuyển đổi số vì sức khỏe phổi” cấp Trung ương đã tiến hành khám bệnh trực tiếp cho hơn 10 nghìn người dân; chương trình “Vì một Việt Nam khỏe mạnh hơn” đã khám, trao quà, hướng dẫn vệ sinh an toàn thực phẩm cho hơn 15 nghìn người dân và 15 nghìn thiếu nhi. Chương trình “Sống khỏe mỗi ngày” khám, sàng lọc bệnh không lây nhiễm và bệnh về đường tiêu hóa, sàng lọc vi khuẩn H.Pylori dạ dày cho hơn 2 nghìn người dân.

TS.BS Hà Anh Đức cho biết, trải qua 6 tháng, đã có 21.217 thầy thuốc trẻ cả trực tiếp và trực tuyến tham gia; hơn 1,1 triệu lượt người dân được tư vấn khám bệnh trực tiếp, hơn 1 triệu lượt người dân được chẩn đoán các bệnh mạn tính về phổi qua nền tảng trí tuệ nhân tạo. Các hoạt động nổi bật như chương trình “Careme - Khám tầm soát bệnh tim mạch - thận - chuyển hóa” và “Chuyển đổi số vì sức khỏe phổi” đã trở thành những điểm sáng, góp phần nâng cao nhận thức của cộng đồng về bệnh mạn tính và các biện pháp phòng bệnh, chữa bệnh cũng như ý thức phòng, chống tránh tác hại của những yếu tố nguy cơ.

Chương trình Careme đã tiếp cận, tư vấn và khám tầm soát cho 7.616 người dân tại cộng đồng và 5 bệnh viện lớn trên cả nước, đã phát hiện nhiều ca bệnh thận mạn tính - nguyên nhân tử vong đứng thứ 8 tại Việt Nam. Như vậy, việc áp dụng các phương pháp sàng lọc tiên tiến, kết hợp công nghệ AI nhằm phát hiện sớm và điều trị kịp thời, sẽ giảm thiểu rủi ro sức khỏe cho người dân. Đây là một bước tiến lớn trong lĩnh vực y tế cộng đồng, khi chúng ta đưa công nghệ hiện đại vào phục vụ cộng đồng một cách hiệu quả. Đặc biệt, tại mỗi tỉnh đều phát triển ít nhất 1 chương trình hỗ trợ thường xuyên cho người có hoàn cảnh khó khăn được tiếp cận y tế chất lượng thông qua các công cụ số như khám bệnh trực tuyến hoặc quản lý sức khỏe qua ứng dụng Facare do Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam hỗ trợ.

Năm nay Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam có nhiều hoạt động mới hướng về vùng đồng bào dân tộc thiểu số, tăng cường định hướng lý tưởng, chính trị, kết nạp Đảng viên mới và tặng trang thiết bị hỗ trợ chuyển đổi số y tế trong hoạt động khám bệnh tình nguyện.

Sau khi nhiều địa phương phía Bắc bị tàn phá bởi cơn bão Yagi và nhiều tỉnh miền Trung bị ảnh hưởng bởi bão Trami, Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam đã triển khai các hoạt động hỗ trợ khử khuẩn tại địa phương, vận chuyển túi thuốc gia đình và tổ chức khám, cấp phát thuốc cho người dân khu vực bị ảnh hưởng ngay sau khi lũ rút.

Tại Chương trình, hơn 2.000 người dân trên địa bàn TP Hà Nội là người có công, gia đình chính sách, người có hoàn cảnh khó khăn, lao động tự do được tham gia khám sàng lọc bệnh với các hạng mục: khám bệnh, xét nghiệm máu cơ bản, chụp X-quang phổi, siêu âm, điện tim, khám sàng lọc các bệnh phổi, ung thư phổi, tiểu đường, ung thư và các bệnh lý tim mạch, xét nghiệm chức năng thận nếu có dấu hiệu bệnh lý và gửi chụp cắt lớp vi tính khi phát hiện bất thường ở phổi. Người dân trên địa bàn thành phố cũng tiếp tục được khám sàng lọc bằng AI trên nền tảng khám của Hội Thầy thuốc trẻ Việt Nam: <http://phoikho.net>. **UYÊN NA**

NGÀY QUỐC TẾ PHÒNG, CHỐNG DỊCH BỆNH 27/12:

Việt Nam tham gia giải quyết thách thức chung toàn cầu

● Cán hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong công tác phòng, chống dịch bệnh. (Ảnh minh họa - Nguồn: VOV)

Cách đây hơn 4 năm, ngày 7/2/2020 đã đánh dấu cột mốc đáng nhớ về ngoại giao đa phương của Việt Nam, khi Đại hội đồng Liên hiệp quốc (LHQ) thông qua Nghị quyết A/RES/75/27 thành lập “Ngày Quốc tế phòng, chống dịch bệnh” vào ngày 27/12 do Việt Nam chủ trì đề xuất.

Thể hiện vai trò của Việt Nam trong ngoại giao đa phương

Đây là Nghị quyết đầu tiên của Đại hội đồng LHQ trong lĩnh vực này, cũng là Nghị quyết đầu tiên do Việt Nam chủ trì đề xuất, thương lượng và thúc đẩy thông qua thành công tại Đại hội đồng LHQ, theo Bộ Ngoại giao Việt Nam.

Thông cáo của Bộ Ngoại giao Việt Nam tại thời điểm đó cho biết, trong bối cảnh đại dịch Covid-19 gây thiệt hại về người và các tác động chưa từng có tới mọi mặt đời sống kinh tế, xã hội của tất cả các quốc gia, đề xuất của Việt Nam đã nhận được sự ủng hộ của toàn bộ các nước thành viên LHQ. Các nước Canada, Tây Ban Nha, Niger, Senegal, Saint Vincent & Grenadines đã tham gia đồng tác giả với Việt Nam. 107 nước khác đã tham gia đồng bảo trợ nghị quyết.

Nghị quyết kêu gọi tất cả các quốc gia thành viên LHQ, các cơ quan trong hệ thống của LHQ, các tổ chức quốc tế lẫn khu vực, tổ chức phi chính phủ, viện nghiên cứu cũng như cá nhân và những thành phần liên quan khác ký niệm Ngày Quốc tế sẵn sàng chống dịch bệnh hằng năm. Mục đích nhằm tăng cường nhận thức về phòng, chống bệnh dịch, từ đó có sự chuẩn bị và phối hợp tốt hơn về vấn đề này ở tất cả các cấp.

Ngày 27/12 được chọn làm Ngày Quốc tế sẵn sàng chống dịch bệnh do đây là ngày sinh của nhà bác học Louis Pasteur, một trong những người đầu tiên đặt nền móng cho y tế phòng ngừa. Các công trình của

ông về nguyên nhân của bệnh dịch và điều chế vắc xin đã và đang tiếp tục cứu sống nhiều thế hệ trên toàn thế giới.

Ngày 27/12/2020, trả lời phỏng vấn truyền thông về việc LHQ lựa chọn một ngày để phòng, chống dịch bệnh theo chủ trì đề xuất của Việt Nam, lãnh đạo Vụ Các tổ chức quốc tế, Bộ Ngoại giao đã cho biết, trong vấn đề ngoại giao đa phương, các cán bộ ngoại giao Việt Nam luôn trăn trở suy nghĩ, mong muốn có một sáng kiến được thúc đẩy tại LHQ, qua đó thể hiện được vai trò của Việt Nam và đóng góp vào nỗ lực của cộng đồng quốc tế trong xử lý các thách thức chung. Khi trao đổi về công việc trong bối cảnh đại dịch diễn biến phức tạp, ảnh hưởng đến hoạt động của các diễn đàn đa phương, các cán bộ của Vụ Các tổ chức quốc tế này ra ý tưởng: trong khi cả thế giới đang phải chống chọi với đại dịch Covid-19 mà Việt Nam ủng hộ rất tốt thì nên chăng có một nghị quyết ở LHQ để vừa ghi nhận những nỗ lực đó, vừa đề xuất để cộng đồng quốc tế từ nay quan tâm hơn đến vấn đề phòng, chống dịch bệnh.

Liên quan đến vấn đề y tế, sức khỏe, LHQ đã có Ngày Phòng, chống bệnh lao, sốt rét, HIV/AIDS, hay Tuần lễ tiêm chủng của Tổ chức Y tế thế giới (WHO). Nhưng chúng tôi thấy chưa có một ngày để nâng cao nhận thức một cách tổng thể về các loại bệnh dịch. Covid-19 là hồi chuông cảnh tỉnh cả thế giới và chắc chắn nó chưa phải là đại dịch cuối cùng. Do vậy, có lẽ thế giới nên có một ngày để hằng năm gọi nhắc mỗi nước, mỗi thành viên trong xã

hội và cả hệ thống LHQ rằng phải đầu tư cho hệ thống y tế, cho chăm sóc sức khỏe ban đầu của người dân, xây dựng hệ thống y tế cấp cơ sở, có những cách tiếp cận mang tính toàn diện và tổng thể cũng như có sự tham gia vào cuộc của cả hệ thống chính trị. Những điều này hoàn toàn xuất phát từ kinh nghiệm sẵn có của Việt Nam.

Cũng theo lãnh đạo Vụ Các tổ chức quốc tế, bất kỳ sáng kiến nào mới đều không tránh khỏi tâm lý e ngại. Một số nước không mấy mặn mà với các ngày quốc tế. Bên cạnh đó, trong thời gian đó, đại dịch Covid-19 bùng phát mạnh mẽ, có rất nhiều ý tưởng khác nhau xoay quanh vấn đề phòng, chống dịch bệnh, khiến các nước có cảm giác bão hòa, không muốn Đại hội đồng LHQ thông qua quá nhiều đề xuất. Phái đoàn Việt Nam tại LHQ đã tiếp cận và vận động một nhóm nòng cốt gồm 5 nước đại diện cho tất cả các khu vực: ở châu Mỹ có Canada, ở châu Âu có Tây Ban Nha, châu Phi có Niger và Senegal, châu Mỹ Latin có Saint Vincent & Grenadines để cùng nhau trao đổi về nội dung, xây dựng dự thảo nghị quyết đảm bảo đáp ứng nhu cầu của các bên. Các nước này sau đó đi vận động và trao đổi để mở rộng sự ủng hộ của các thành viên khác trong khu vực của mình.

Thước đo của bài học “lửa thử vàng, gian nan thử sức” của dân tộc Việt Nam

Cũng cần phải nói thêm rằng, chính khả năng ứng phó đại dịch của Việt Nam là một trong những nhân tố quyết định cho thành công của việc Đại hội đồng LHQ thông qua

Nghị quyết A/RES/75/27 thành lập “Ngày Quốc tế phòng, chống dịch bệnh” vào ngày 27/12 do chính Việt Nam chủ trì đề xuất, với 107 nước đồng bảo trợ Nghị quyết.

Điều này một lần nữa đã được khẳng định tại Hội nghị toàn quốc tổng kết công tác phòng, chống dịch Covid-19 được tổ chức tháng 10/2023 do Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính, Trưởng Ban Chỉ đạo Quốc gia phòng, chống dịch Covid-19 (Ban Chỉ đạo) chủ trì.

Điểm lại những khoảnh khắc không thể nào quên trong giai đoạn đầy cam go của cuộc chiến chống dịch bệnh Covid-19, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính cho rằng, giai đoạn chiến đấu với dịch bệnh chính là thước đo của bài học “lửa thử vàng, gian nan thử sức”, thể hiện tinh thần “đoàn kết, tương thân, tương ái” và lòng yêu nước của cả dân tộc. Thủ tướng Chính phủ nhấn mạnh, Việt Nam phòng, chống dịch Covid-19 hiệu quả vì có tư duy, phương pháp luận đúng là “đặt sức khỏe, tính mạng của Nhân dân lên trên hết, trước hết; lấy người dân là trung tâm, chủ thể trong phòng, chống dịch; lấy xã, phường là pháo đài, người dân là chiến sĩ; chiến thắng đại dịch là chiến thắng của toàn dân”...

Trên cơ sở những bài học kinh nghiệm đúc kết, thời gian tới, Thủ tướng Chính phủ yêu cầu các Bộ, ngành, nhất là Bộ Y tế tiếp tục phối hợp, hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách; tháo gỡ khó khăn, vướng mắc còn tồn tại trong công tác phòng, chống dịch; tập trung khắc phục bất cập, vướng mắc trong pháp luật hiện hành và tạo lập hệ thống khuôn khổ pháp lý đồng bộ, đầy đủ, phù hợp, đáp ứng kịp thời yêu cầu phòng, chống dịch bệnh, nhất là về mua sắm thuốc, vaccine, trang thiết bị, vật tư y tế... trong mọi tình huống, kể cả trong tình trạng khẩn cấp. Cùng với đó, ngành Y tế tăng cường đầu tư phát triển hệ thống y tế dự phòng, y tế cơ sở, nâng cao năng lực chăm sóc, bảo vệ sức khỏe cho Nhân dân và phòng, chống dịch hiệu quả. Bộ cần nghiên cứu, đề xuất, thiết lập cơ chế, tổ chức phòng, chống đại dịch tại các tuyến, đảm bảo việc huy động, quản lý, điều phối, sử dụng tối đa nguồn lực; xây dựng Kế hoạch quốc gia ứng phó với đại dịch hoặc các tình huống khẩn cấp về dịch bệnh trong tương lai.

Người đứng đầu Chính phủ yêu cầu Bộ Y tế, các Bộ, ngành liên quan và địa phương đổi mới chính sách, phương thức đào tạo nhân lực y tế, đảm bảo chuẩn bị sẵn sàng nguồn nhân lực phục vụ phòng, chống dịch; bồi dưỡng, đào tạo nâng cao năng lực cán bộ y tế cơ sở, y tế dự phòng, nhất là cán bộ trạm y tế xã, y tế thôn bản và cán bộ y tế tại các vùng khó khăn, vùng sâu, vùng xa, khu vực miền núi, biên giới, hải đảo, khu vực tập trung đồng bào dân tộc thiểu số.

Các Bộ, ngành, địa phương nghiên cứu và triển khai thực hiện chính sách bảo đảm tiền lương, phụ cấp, chế độ đãi ngộ thỏa đáng đối với cán bộ, nhân viên y tế nói chung, y tế cơ sở, y tế dự phòng nói riêng tương xứng với yêu cầu nhiệm vụ và đặc thù công việc; khuyến khích các địa phương có chính sách thu hút cán bộ, nhân viên y tế về làm việc tại y tế cơ sở và lĩnh vực y tế dự phòng.

Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo, thúc đẩy nghiên cứu y sinh học, phát triển công nghiệp dược trong nước, vaccine, sinh phẩm, trang thiết bị, vật tư y tế, y học cổ truyền trong nước để chủ động trong công tác phòng, chống dịch và phục vụ công tác bảo vệ, chăm sóc, nâng cao sức khỏe nhân dân; đẩy mạnh triển khai ứng dụng công nghệ thông tin, liên thông quản lý và sử dụng dữ liệu y tế hỗ trợ việc phân tích, dự báo tình hình dịch bệnh nói riêng và quản lý nhà nước về y tế nói chung...

HỒNG MINH (tổng hợp)

CHUNG SỨC ĐỒNG LÒNG CHỐNG DỊCH COVID - 19

● Việt Nam phòng, chống dịch Covid-19 hiệu quả vì cả nước đồng lòng, chung sức và đặt sức khỏe, tính mạng của nhân dân lên trên hết.

Cách ứng phó với dịch bệnh của Việt Nam trở thành hình mẫu cho nhiều quốc gia

Tại Hội nghị toàn quốc tổng kết công tác phòng, chống dịch Covid-19 được tổ chức tháng 10/2023, bà Angela Pratt, Trưởng đại diện WHO tại Việt Nam đánh giá cao kết quả phòng, chống dịch Covid-19 của nước ta; cách ứng phó với dịch bệnh của Việt Nam trở thành hình mẫu cho nhiều quốc gia trong phòng, chống dịch bệnh. Đại diện WHO chỉ rõ 6 bài học, yếu tố mà Việt Nam đã thực hiện hiệu quả để thành công trong phòng, chống đại dịch Covid-19 để đến nay được chuyển phân loại từ bệnh truyền nhiễm nhóm A sang nhóm B. Trong đó, Việt Nam có năng lực tốt trong phát hiện, truy vết, khoanh vùng, dập dịch; thực hiện đóng cửa biên giới, phong tỏa các điểm dịch phù hợp; có hệ thống và đội ngũ y tế tận tâm; sáng suốt thực hiện chiến lược vắc xin khẩn cấp; có sự tham gia tích cực của cả cộng đồng; đặc biệt có sự quyết đoán, tận tâm của lãnh đạo Chính phủ trong phòng, chống dịch.

NGÀY QUỐC TẾ PHÒNG, CHỐNG DỊCH BỆNH (27/12) TỪ ĐỀ XUẤT CỦA VIỆT NAM: ĐỀ CAO TINH THẦN CHỦ ĐỘNG

Cảnh giác dịch bệnh mới nổi, lo ngại lan rộng toàn cầu

Thời gian qua, nhiều quốc gia và vùng lãnh thổ tại châu Á như: Nhật Bản, Thái Lan và Hồng Kông (Trung Quốc) đã đồng loạt phát cảnh báo về bệnh X, một căn bệnh bí ẩn bùng phát tại Congo với tỷ lệ tử vong cao. Sự kiện này đẩy lên lo ngại về nguy cơ xuất hiện một đại dịch toàn cầu mới, đặc biệt sau bài học từ đại dịch Covid-19.

Cụ thể, đến khoảng giữa tháng 12, Cộng hòa Dân chủ Congo đã ghi nhận 376 ca mắc bệnh X kể từ cuối tháng 10/2024, trong đó có 79 trường hợp tử vong. Đáng chú ý, gần 200 ca bệnh là trẻ em dưới 5 tuổi, khiến tình hình càng trở nên nghiêm trọng. Các triệu chứng bao gồm: sốt, đau đầu, ho, khó thở và thiếu máu. Trường hợp đầu tiên được báo cáo vào ngày 24/10 tại khu vực y tế Panzi, tỉnh Kwango, phía Tây Nam Congo. Chính quyền nước này đã chính thức ban hành cảnh báo từ ngày 1/12. Các quan chức y tế Congo đang phối hợp với Trung tâm Kiểm soát và Phòng ngừa Dịch bệnh châu Phi (CDC) để tìm hiểu nguyên nhân gây bệnh. Bộ trưởng Y tế Congo Samuel Roger Kamba cho biết nước này đang trong tình trạng "báo động cao nhất". Tuy nhiên, sự chậm trễ trong xét nghiệm, kéo dài tới 5 - 6 tuần, đang làm gia tăng nguy cơ lây lan và khó kiểm soát dịch bệnh.

Sự bùng phát bệnh X không chỉ là vấn đề của riêng Congo mà đã thu hút sự quan tâm đặc biệt của cộng đồng quốc tế. Với kinh nghiệm từ đại dịch Covid-19, các chuyên gia y tế lo ngại bệnh X có thể trở thành một tác nhân gây dịch bệnh mới trên quy mô toàn cầu. Ông Jean Kaseya, Giám đốc CDC châu Phi nhấn mạnh: "Đây là lời cảnh tỉnh cho những thách thức trong phát hiện và quản lý dịch bệnh tại các quốc gia như Congo, nơi dịch bệnh chết người thường xuyên xảy ra".

Nhiều quốc gia và vùng lãnh thổ ở châu Á đã ban hành các biện pháp phòng ngừa trước nguy cơ bệnh X lan rộng. Tại Thái Lan, Bộ Y tế đã gửi cảnh báo đến tất cả các văn phòng y tế và yêu cầu giám sát chặt chẽ người nhập cảnh từ Congo. Đặc biệt, các trạm kiểm soát y tế tại sân bay Suvarnabhumi ở Bangkok được đặt trong tình trạng sẵn sàng, mặc dù quốc gia này được đánh giá có nguy cơ thấp. Hồng Kông (Trung Quốc) cũng triển khai biện pháp kiểm soát tại sân bay đối với hành khách đến từ Johannesburg và Addis Ababa, hai điểm trung chuyển chính từ Congo. Bộ Ngoại giao Nhật Bản khuyến cáo người dân hạn chế đi đến khu vực bị ảnh hưởng nếu không thực sự cần thiết.

Theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), Congo đang chịu ảnh hưởng kép từ dịch bệnh đậu mùa khỉ (Mpx) với hơn 47.000 trường hợp nghi ngờ mắc bệnh và 1.000 trường hợp tử vong. WHO

Chủ động đối phó dịch bệnh mới nổi, tái nổi

● **Cả nước đối mặt với sự gia tăng liên tục ca mắc sốt xuất huyết tại các thành phố lớn thời gian qua. (Ảnh: VNVC)**

Thế giới đang đối mặt với nguy cơ gia tăng các bệnh truyền nhiễm mới nổi và tái bùng phát. Những căn bệnh này xuất phát từ mối tương tác giữa con người, động vật và hệ sinh thái, không chỉ đe dọa sức khỏe cộng đồng mà còn gây ra những hệ quả nghiêm trọng đối với kinh tế, xã hội. Việt Nam, với đặc điểm khí hậu nhiệt đới và nền kinh tế đang phát triển, cũng không nằm ngoài nguy cơ này.

trước đó đã tuyên bố Mpx là tình trạng khẩn cấp về sức khỏe cộng đồng. Sự đồng thời xuất hiện của Mpx và bệnh X tại Congo càng làm tăng áp lực lên hệ thống y tế vốn đã quá tải. Sự bùng phát bệnh X đặt ra yêu cầu cấp bách về việc nâng cao năng lực giám sát dịch bệnh trên toàn cầu. Kinh nghiệm từ Covid-19 cho thấy việc chậm trễ trong xét nghiệm, giám sát và cảnh báo có thể dẫn đến hậu quả nghiêm trọng. Các quốc gia cần phối hợp chặt chẽ hơn để chia sẻ thông tin và hỗ trợ lẫn nhau trong việc kiểm soát dịch bệnh ngay từ giai đoạn đầu.

Các chuyên gia nhận định rằng những căn bệnh bí ẩn này phần lớn bắt nguồn từ điều kiện sống và môi trường không đảm bảo, kết hợp với các yếu tố thời tiết cực đoan. Đây cũng là những yếu tố đang làm gia tăng nguy cơ bùng phát các bệnh truyền nhiễm trên toàn cầu. Tại Việt Nam, theo Cục Y tế dự phòng (Bộ Y tế), hơn 70% các bệnh truyền nhiễm mới nổi có nguồn gốc từ động vật.

"Giải mã" bệnh lạ X

Ngày 17/12, Bộ Y tế Congo thông báo căn bệnh lạ X lan truyền tại khu vực Panzi thực chất là một dạng sốt rét nặng có triệu chứng như bệnh đường hô hấp, và trở nên nghiêm trọng hơn do suy dinh dưỡng, mất an ninh lương thực. Bộ trưởng Y tế Congo Roger Kamba chỉ ra nhiều trường hợp người bệnh và trẻ em tử vong do suy hô hấp, một số bị thiếu máu.

● **Hàng loạt quốc gia, vùng lãnh thổ cảnh báo về bệnh X, một căn bệnh bí ẩn bùng phát tại Congo với tỷ lệ tử vong cao. (Ảnh: Indiatimes)**

Đáng lo ngại, ngành Y tế ghi nhận, từ đầu năm đến nay, đã có 20.469 trường hợp nghi mắc sốt, trong đó 4.918 ca dương tính và 5 trường hợp tử vong. Đặc biệt, trong năm 2024, cả nước có 73 ca mắc đậu mùa khỉ (Mpx), chủ yếu tập trung ở TP HCM và các tỉnh miền Nam, cùng với 12 ca mắc bệnh than tại Điện Biên và Sơn La. Riêng bệnh cúm mùa, cả nước đã ghi nhận 264.830 ca, trong đó có 8 trường hợp tử vong tại Bình Định, Hà Nội, Khánh Hòa và Phú Yên, cho thấy tình hình dịch bệnh đang diễn biến phức tạp.

Những bệnh như HIV, Mpx, zika, cúm gia cầm hay viêm não Nhật Bản đều liên quan đến mối quan hệ giữa động vật hoang dã, vật nuôi và con người. Xu hướng gia tăng các bệnh truyền nhiễm mới nổi và tái nổi hiện nay chủ yếu tập trung vào các nhóm bệnh do virus, giun sán, nấm...

Đẩy mạnh kiểm soát các nguyên nhân gây bệnh

Sự gia tăng các ca bệnh có nguyên nhân từ nhiều yếu tố, chẳng hạn như giao thương, du lịch và biến đổi khí hậu là những yếu tố thúc đẩy sự lây lan của dịch bệnh. Đồng thời, sự chủ quan của một bộ phận dân cư, từ việc không tiêm vaccine

đến phản đối tiêm chủng, cũng làm gia tăng thách thức trong việc kiểm soát dịch bệnh.

Thời điểm cuối năm luôn đi kèm với lượng người di chuyển tăng đột biến do nhu cầu về quê, du lịch và tham gia các lễ hội. Theo thống kê của Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam (Bộ VHTT&DL), chỉ tính riêng tháng 11/2024, có khoảng 4,5 triệu lượt khách nội địa và hơn 1,7 triệu khách quốc tế du lịch các điểm đến khắp Việt Nam. Điều này tạo điều kiện thuận lợi cho các loại virus lây lan qua đường hô hấp như cúm mùa, tay - chân - miệng và các bệnh truyền nhiễm khác. Các chuyên gia y tế cảnh báo rằng sự di chuyển này không chỉ làm tăng nguy cơ lây lan

Tổ chức WHO cho biết, tình trạng tiêm chủng thấp và khó khăn trong tiếp cận dịch vụ y tế khiến dịch bệnh bùng phát phức tạp. Thuốc chống sốt rét đã được phân phối đến các trung tâm y tế và bệnh viện chính trong khu vực. Tổng giám đốc WHO nhấn mạnh rằng mặc dù các mẫu xét nghiệm ban đầu đều dương tính với sốt rét, không thể loại trừ khả năng người bệnh nhiễm thêm các bệnh khác.

các bệnh đã biết mà còn tiềm ẩn nguy cơ đưa các bệnh mới từ nước ngoài vào Việt Nam, đặc biệt là khi dịch bệnh ở các quốc gia láng giềng Đông Nam Á cũng đang có chiều hướng gia tăng.

Một trong những thách thức lớn nhất mà hệ thống y tế Việt Nam phải đối mặt là tâm lý chống vaccine ngày càng lan rộng. Sau đại dịch Covid-19, nhiều người dân trở nên hoài nghi về hiệu quả và an toàn của vaccine. Đáng lo ngại, một bộ phận phụ huynh ở khu vực thành thị đang từ chối cho con mình tiêm vaccine sởi - rubella, một trong những nguyên nhân khiến bệnh sởi quay trở lại tại nhiều tỉnh, thành. Ngoài ra, sự thiếu hụt nguồn cung vaccine trong thời gian qua, đặc biệt là vaccine cúm, đã khiến nhiều người không thể tiếp cận được biện pháp phòng ngừa cần thiết. Hệ quả là Việt Nam đã ghi nhận sự gia tăng số ca mắc cúm mùa và các bệnh lây nhiễm khác, gây áp lực lớn lên các cơ sở y tế.

Mặc dù đã đạt được nhiều tiến bộ trong việc nâng cấp hệ thống y tế, nhưng Việt Nam vẫn gặp khó khăn trong việc ứng phó với các dịch bệnh bùng phát. Ở khu vực nông thôn và miền núi, cơ sở vật chất y tế còn hạn chế, tỷ lệ nhân viên y tế trên đầu người thấp. Điều này khiến việc kiểm soát dịch bệnh tại những khu vực này trở nên khó khăn hơn, đặc biệt trong bối cảnh di chuyển liên tỉnh tăng cao. Ngoài ra, các bệnh viện tuyến đầu tại các đô thị lớn như Hà Nội, TP HCM thường xuyên rơi vào tình trạng quá tải. Dịch bệnh mới có nguy cơ khiến hệ thống y tế thêm căng thẳng, làm giảm khả năng ứng phó khẩn cấp.

Biến đổi khí hậu cũng được coi là yếu tố làm gia tăng nguy cơ bùng phát dịch bệnh tại Việt Nam. Nhiệt độ tăng cao và lượng mưa bất thường đã tạo môi trường lý tưởng cho các loài muỗi mang mầm bệnh như sốt xuất huyết và Zika sinh sôi. Minh chứng là những tháng qua, cả nước đối mặt với sự gia tăng liên tục ca mắc sốt xuất huyết tại các thành phố lớn. Hà Nội ghi nhận hơn 600 ca sốt xuất huyết trong tuần cuối tháng 10, hơn 300 ổ dịch từ đầu năm. Đà Nẵng gần 2.000 ca và 140 ổ dịch. Tại TP HCM, từ đầu tháng 11/2024 đã có nhiều ổ dịch sốt xuất huyết mới được phát hiện, cảnh báo nguy cơ tiếp tục tăng vào cuối năm khi tình hình mưa bão phức tạp.

Sự bùng phát của dịch bệnh với diễn biến khó lường không chỉ là bài toán y tế mà còn là thử thách đối với khả năng quản lý và phối hợp của cả hệ thống. Việt Nam, dù đã đạt được những thành tựu đáng kể, vẫn cần nỗ lực nhiều hơn trong việc kiểm soát dịch bệnh, từ tăng cường tiêm chủng đến nâng cao năng lực hệ thống y tế. Đây không chỉ là trách nhiệm của các cơ quan chức năng mà còn là nhiệm vụ chung của toàn xã hội trong việc bảo vệ sức khỏe cộng đồng. **ĐỖ TRANG**

NGÀY QUỐC TẾ PHÒNG, CHỐNG DỊCH BỆNH (27/12) TỪ ĐỀ XUẤT CỦA VIỆT NAM: ĐỀ CAO TINH THẦN CHỦ ĐỘNG

Ngành Y tế nỗ lực bảo đảm nguồn cung vaccine cho người dân

● Chương trình TCMR làm thay đổi về cơ bản cơ cấu bệnh tật ở trẻ em Việt Nam. (Ảnh: Cục Y tế dự phòng)

● Bộ Y tế đẩy mạnh các hoạt động đảm bảo nguồn cung vaccine trong Chương trình TCMR. (Ảnh minh họa - Nguồn: CTTTCMR)

Được đánh giá là một trong những chương trình về chăm sóc và bảo vệ sức khỏe cộng đồng thành công nhất hiện nay ở Việt Nam, Chương trình tiêm chủng mở rộng (TCMR) đã góp phần quan trọng trong việc bảo vệ, nâng cao sức khỏe trẻ em cũng như người dân trên cả nước. Thành quả này có được nhờ vào sự nỗ lực không ngừng của ngành Y tế, đặc biệt trong việc thực hiện các giải pháp đảm bảo nguồn cung vaccine ổn định cho người dân, ngay cả trong bối cảnh khan hiếm vaccine.

Thành công dựng "lá chắn thép" trong phòng, chống dịch bệnh

Là một trong những thành tựu vĩ đại nhất của nhân loại, trong vòng 50 năm qua, vaccine đã cứu sống gần 154 triệu người (tương đương với hơn 3 triệu người mỗi năm) trên toàn cầu. Tại Việt Nam, vaccine cũng đã bảo vệ hàng triệu trẻ em khỏi nhiều loại bệnh tật trong khoảng 40 năm qua thông qua Chương trình TCMR.

Chương trình TCMR bắt đầu được triển khai ở Việt Nam từ năm 1981 do Bộ Y tế khởi xướng với sự hỗ trợ của Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) và Quỹ Nhi đồng Liên hợp quốc (UNICEF). Chương trình có mục tiêu ban đầu là cung cấp dịch vụ tiêm chủng miễn phí cho trẻ em dưới 1 tuổi, bảo vệ trẻ khỏi mắc 6 loại bệnh truyền nhiễm phổ biến và gây tử vong cao, gồm: lao, bại liệt, bạch hầu, ho gà, uốn ván và sởi. Sau một thời gian thí điểm, Chương trình từng bước được mở rộng dần cả về địa bàn và đối tượng tiêm chủng.

Từ năm 1985 tới nay toàn bộ trẻ em dưới 1 tuổi trên toàn quốc đã có cơ hội được tiếp cận với Chương trình TCMR. Đồng thời, số lượng vaccine trong chương trình cũng đã được mở rộng, từ 6 loại vaccine thiết yếu ban đầu, giờ đây đã tăng lên hơn 10 loại bệnh truyền nhiễm phổ biến, nguy hiểm được cung cấp miễn phí cho trẻ em và phụ nữ có thai triển khai trong Chương trình.

Từ thực tế và kinh nghiệm của Chương trình TCMR ở Việt Nam và các nước trên thế giới, tiêm chủng là biện pháp hiệu quả nhất để phòng bệnh. Minh chứng là kể từ khi thực hiện Chương trình TCMR, có trên 6,7 triệu trẻ

em Việt Nam đã được bảo vệ khỏi nhiều loại bệnh tật. Không dừng lại ở đó, trong những năm qua, tỉ lệ tiêm chủng cao (trên 95%) còn góp phần giảm đáng kể tỉ lệ mắc bệnh và tử vong ở trẻ em và phụ nữ Việt Nam, giảm chi phí chăm sóc y tế, nâng cao sức khỏe cộng đồng.

Đặc biệt, Chương trình TCMR còn giúp Việt Nam thanh toán được bệnh đậu mùa vào cuối năm 1970, bại liệt vào năm 2000, uốn ván sơ sinh vào năm 2005, bệnh phong vào năm 2015 và tiến tới loại trừ sởi và không chế viêm gan B trong vài năm tới. Bên cạnh đó, theo thống kê của Chương trình TCMR, tỉ lệ mắc và tử vong do các bệnh truyền nhiễm nguy hiểm ở trẻ em như bạch hầu, ho gà, sởi, viêm não Nhật Bản B đã giảm hàng trăm lần so với trước khi triển khai Chương trình này.

Đánh giá về Chương trình TCMR tại Việt Nam, Bộ trưởng Bộ Y tế Đào Hồng Lan cho biết: "Chương trình TCMR được đánh giá là một trong những chương trình về chăm sóc và bảo vệ sức khỏe cộng đồng thành công nhất hiện nay ở Việt Nam, hơn 40 năm qua, hàng trăm triệu liều vaccine đã được tiêm chủng miễn phí cho trẻ em và phụ nữ Việt Nam, góp phần đáng kể vào việc giảm tỉ lệ mắc và tử vong". Đồng thời, Bộ trưởng Bộ Y tế nhấn mạnh Chương trình TCMR đã và đang nhận được sự quan tâm ủng hộ rất lớn của Đảng, Nhà nước, Chính phủ Việt Nam thông qua việc ban hành các văn bản quan trọng thể hiện sự ưu tiên trong công tác tiêm chủng như: Nghị quyết số 20-NQ/TW, Nghị quyết số 139/NQ-CP, Nghị quyết số 104/NQ-CP, Nghị định số 13/2024/NĐ-CP.

Có thể thấy, việc triển khai thành công Chương trình TCMR trong suốt thời gian qua đồng nghĩa với việc Việt Nam tạo ra một "lá chắn thép" vững chắc trong công tác phòng, chống dịch bệnh. Khi tỉ lệ bao phủ vaccine trong cộng đồng đạt mức tối ưu, hiệu ứng miễn dịch cộng đồng sẽ được hình thành, ngăn chặn sự lây truyền bệnh tật do phần lớn dân số đã có miễn dịch. Nhờ đó, vừa bảo vệ gián tiếp những người yếu thế không đủ điều kiện tiêm chủng như trẻ sơ sinh, người có miễn dịch suy yếu, giảm áp lực cho hệ thống y tế, mà còn mở ra cơ hội có thể kiểm soát, loại trừ hoặc thanh toán hoàn toàn nhiều căn bệnh nguy hiểm.

Cố gắng khắc phục tình trạng khan hiếm vaccine

Nhận thấy những lợi ích to lớn do Chương trình TCMR mang lại, việc tiếp tục phát huy và kế thừa thành tựu của Chương trình là hết sức quan trọng và cần thiết. Tuy nhiên, những thành tựu Việt Nam đã đạt được trong vài thập kỷ qua đang bị đe dọa khi dịch vụ tiêm chủng thường xuyên ở Việt Nam đã và đang bị gián đoạn từ cuối năm 2022 đến nay. Trẻ em không được tiêm chủng có nguy cơ cao mắc các bệnh nghiêm trọng. Ngoài ra, việc số lượng lớn trẻ em không được tiêm chủng có thể dẫn đến bùng phát các dịch bệnh có thể phòng ngừa được bằng vaccine.

Nguyên nhân của tình trạng này phần nào xuất phát từ các biện pháp cách ly và hạn chế đi lại do đại dịch Covid-19, dẫn đến sự gián đoạn trong việc cung cấp dịch vụ y tế, bao gồm cả tiêm chủng. Tình trạng tỉ lệ

tiêm chủng trong Chương trình TCMR thấp đã được ghi nhận ở nhiều quốc gia và vùng lãnh thổ.

Bên cạnh đó, sự thay đổi trong Luật Ngân sách nhà nước cũng là một yếu tố dẫn đến sự gián đoạn. Từ năm 2023, theo quy định mới của Luật Ngân sách nhà nước, việc mua vaccine thuộc trách nhiệm của các địa phương với ngân sách địa phương. Trong quá trình triển khai, nhiều địa phương gặp khó khăn trong việc bố trí và phê duyệt kinh phí, thực hiện đầu thầu, phê duyệt giá cũng như thiếu kinh nghiệm tổ chức.

Trước những thách thức đã và đang diễn ra, ngay từ năm 2023, Bộ Y tế đã chủ động và quyết liệt chỉ đạo các đơn vị, địa phương phối hợp với các Bộ, ban, ngành liên quan để đẩy mạnh các hoạt động đảm bảo nguồn cung vaccine trong Chương trình TCMR. Cụ thể, Bộ Y tế phối hợp với Bộ Tài chính báo cáo Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ ban hành Nghị quyết số 98/NQ-CP ngày 10/7/2023, Quyết định số 931/QĐ-TTg ngày 05/8/2023 giao kinh phí để Bộ Y tế thực hiện mua tập trung các loại vaccine; chủ động tìm nguồn viện trợ, tài trợ vaccine từ các tổ chức quốc tế, trong nước; lập kế hoạch cung ứng vaccine trong năm 2024 kịp thời đảm bảo nguồn cung vaccine,...

Kết quả sau nhiều tháng "khan hiếm", Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương đã thực hiện ký hợp đồng đặt hàng 10 loại vaccine. Nhờ đó, ngay từ đầu tháng 1/2024 đã có đủ 9 loại vaccine TCMR để phân bổ và chuyển đến các địa phương, số lượng này đủ để tiêm chủng bù mũi cho trẻ em chưa được

Những nỗ lực của ngành Y tế trong việc đảm bảo cung ứng vaccine cho người dân được UNICEF, WHO và các đối tác công nhận. Tại Hội nghị trực tiếp và trực tuyến hưởng ứng Tuần lễ tiêm chủng thế giới năm 2024, bà Angela Pratt - Trưởng đại diện WHO tại Việt Nam đánh giá cao những nỗ lực và sự chỉ đạo sát sao của Chính phủ, Quốc hội cũng như cá nhân Bộ trưởng Bộ Y tế trong năm vừa qua để giải quyết nguồn cung vaccine.

tiêm trong năm 2023 và các trẻ đến lịch tiêm trong 6 tháng đầu năm 2024.

Bước sang năm 2024, Bộ Y tế tiếp tục thực hiện những giải pháp phù hợp để đảm bảo cung ứng đầy đủ vaccine cho Chương trình TCMR. Một trong những bước đi quan trọng là xây dựng và trình Chính phủ ban hành Nghị định số 13/2024/NĐ-CP ngày 05/2/2024, sửa đổi và bổ sung một số điều của Nghị định số 104/2016/NĐ-CP ngày 01/7/2016 về hoạt động tiêm chủng. Theo đó, ngân sách trung ương được bố trí trong ngân sách chi thường xuyên của Bộ Y tế để đảm bảo kinh phí cho các hoạt động trong Chương trình TCMR.

Song song với đó là việc hướng dẫn và chỉ đạo các tỉnh, thành phố tổng hợp nhu cầu vaccine trên toàn quốc. Bộ cũng hoàn thành thủ tục mua sắm 10 loại vaccine sản xuất trong nước. Đồng thời chỉ đạo Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương tiếp nhận khoảng 21 triệu liều vaccine trên tổng số 25,5 triệu liều của 12 loại vaccine trong Chương trình TCMR từ các nguồn thu mua và viện trợ, sau đó phân bổ theo kế hoạch cho các địa phương.

Ngày 10/6/2024, Bộ Y tế ban hành Quyết định số 1596/QĐ-BYT về Kế hoạch TCMR năm 2024. Trên cơ sở kế hoạch này, các địa phương và đơn vị đã xây dựng và triển khai kế hoạch tiêm chủng nhằm đảm bảo cung ứng đầy đủ vaccine, tránh tình trạng gián đoạn. Bộ Y tế cũng khẳng định sẽ tiếp tục chỉ đạo các đơn vị liên quan để đảm bảo cung ứng đầy đủ vaccine, trang thiết bị và vật tư y tế, đồng thời yêu cầu các địa phương chủ động tổ chức triển khai các hoạt động tiêm chủng một cách hiệu quả.

Nhìn vào các hoạt động đã triển khai suốt thời gian qua, có thể thấy ngành Y tế đã không ngừng nỗ lực trong việc đảm bảo nguồn cung vaccine, đồng thời duy trì và phát triển bền vững Chương trình TCMR. Những giải pháp kịp thời, quyết liệt được triển khai đã minh chứng cho cam kết mạnh mẽ của ngành Y tế trong sứ mệnh bảo vệ sức khỏe cộng đồng.

LINH CHI

NGÀY QUỐC TẾ PHÒNG, CHỐNG DỊCH BỆNH (27/12) TỪ ĐỀ XUẤT CỦA VIỆT NAM: ĐỀ CAO TINH THẦN CHỦ ĐỘNG

Hậu quả nguy hiểm khi bài trừ vaccine

Cùng với sự phát triển và lan truyền của trào lưu thuận tự nhiên ngoài đời và trên mạng xã hội với các quan điểm sinh con tại nhà không đến cơ sở y tế, khi có bệnh cơ thể tự chữa lành không cần thuốc men..., thì phong trào bài trừ vaccine cũng phát triển âm thầm nhưng không kém mạnh mẽ, gây ra nhiều nhận thức sai lệch về y tế cộng đồng.

Trào lưu này phát triển mạnh mẽ nhất ở thời điểm sau khi Covid-19 bùng phát. Một bộ phận người dân đã “quay lưng” với việc tiêm vaccine phòng dịch. Không chỉ thế, mạng xã hội liên tục xuất hiện những thông tin được chia sẻ từ các nguồn nước ngoài không rõ xuất xứ, cảnh báo tác hại nguy hiểm của các loại vaccine phòng Covid-19. Cho đến thời điểm hiện tại, mặc dù lợi ích của vaccine đã được chứng minh rõ trong việc cứu sống sinh mạng hàng triệu người, giúp đẩy lùi đại dịch, thì nhiều người vẫn lan truyền các thông tin trái chiều về vaccine và “quy tội” cho vaccine trước các thông tin không liên quan: Các loại bệnh theo mùa bùng phát, những ca đột quỵ xuất hiện ở nhiều lứa tuổi...

Hiện nay, trào lưu bài trừ vaccine vẫn tiếp tục diễn ra trong đời sống và đối tượng mà những người theo quan điểm thuận tự nhiên cực đoan hướng đến là các loại vaccine phòng bệnh cho thai phụ, trẻ em... Cách đây ít lâu, một người mẹ trong cộng đồng thuận tự nhiên đã đăng bài viết “khoe” rằng con mình từ khi sinh ra đến nay, nhờ mẹ đã “sáng suốt” không cho tiêm mũi vaccine nào nên con rất khỏe mạnh, sức đề kháng tốt, không bệnh vặt. Người phụ nữ này cũng “kết tội” vaccine chính là “cú lừa” của những người làm y tế, góp phần làm suy yếu cả một thế hệ. Mặc dù luận điểm này hết sức vô lý, thiếu căn cứ và phản khoa học, nhưng bên cạnh những người phản biện, thì có một bộ phận không nhỏ vào đồng tình, cho biết cũng quyết định không cho con tiêm vaccine từ khi trong bụng mẹ lần chào đời. Nhiều người dẫn ra một số trường hợp hiếm hoi biến chứng sau tiêm vaccine để quy kết đó là “hậu quả gặp phải khi tiêm chủng”.

Những người bài trừ vaccine tin rằng vaccine gây hại cho cơ thể, giảm khả năng tự miễn dịch, thậm chí đổ lỗi rằng vaccine có liên quan đến tự kỷ hay vô sinh và nhiều loại bệnh tật khác. Thuyết âm mưu này được chia sẻ rộng rãi trên mạng xã hội, trong đó có những người thuộc tầng lớp trí thức, tiếng nói có sức ảnh hưởng... đã góp phần dẫn dắt, lôi kéo một bộ phận

Đừng cố sùyn lối sống thuận tự nhiên, bài trừ tiêm vaccine

● **Tiêm vaccine không chỉ là quyền lợi cá nhân, đó còn là nghĩa vụ xã hội.** (Ảnh: CP)

Những năm qua, trào lưu sống thuận tự nhiên lan rộng, thu hút một bộ phận người tin rằng cơ thể con người có khả năng “tự chữa lành”, không cần đến thuốc hay can thiệp y tế. Biến tướng nguy hiểm nhất của xu hướng này chính là việc bài trừ vaccine một cách cực đoan, lan truyền những kiến thức y tế lệch lạc trong cộng đồng.

khác cũng ngần ngại hoặc từ chối tiêm vaccine.

Ông Trần Đức Phú, nguyên Cục trưởng Cục Y tế dự phòng, Bộ Y tế đã bày tỏ lo ngại, mỗi khi xảy ra trường hợp tai biến sau tiêm vaccine, dù có thể là do nguyên nhân khách quan, thì trào lưu “anti vaccine” (tẩy chay vaccine) lại nổi lên. Tuy nhiên, nếu chứng kiến trẻ nhỏ nằm bất động do bệnh dịch tấn công vì cha mẹ quên hoặc không quan tâm đến việc tiêm chủng cho con, thì mới thấy được hậu quả to lớn thế nào.

Những trường hợp tái bùng phát dịch bệnh đã từng được kiểm soát tại Việt Nam những năm qua như sởi hay bạch hầu, ho gà, viêm gan B... chính là những cảnh báo rõ ràng nhất. Tại nhiều quốc gia phương Tây, các dịch bệnh như viêm não, thủy đậu... cũng cướp đi hàng ngàn sinh mạng trẻ em, để lại tật nguyền suốt đời cho trẻ, cũng chỉ vì những bậc cha mẹ “nói không” với vaccine trong thai kỳ và sau khi con ra đời.

Tại Việt Nam, xu hướng bài trừ vaccine đang tiềm ẩn nguy cơ lặp lại những thảm kịch từ dịch bệnh. Không những gây

nguy hiểm cho bản thân, những người từ chối vaccine còn tổn hại các đối tượng yếu thế như trẻ sơ sinh, người già hay người bị suy giảm miễn dịch.

Tiêm Vaccine là trách nhiệm xã hội

Trên thực tế, vaccine đã được chứng minh là một trong những thành tựu khoa học vĩ đại nhất, cứu sống hàng triệu người trên toàn thế giới. Các nhà khoa học đã đưa ra rất nhiều luận chứng có nguồn gốc, dựa trên nghiên cứu lâm sàng để đập tan các quan điểm bài trừ vaccine.

Các nghiên cứu quốc tế những năm qua đã cho thấy, khoảng 85 - 95% người được tiêm vaccine sẽ phát triển miễn dịch chủ động đặc hiệu, giúp cơ thể chống lại các bệnh truyền nhiễm như cúm, sởi, bạch hầu, ho gà và nhiều bệnh nguy hiểm khác. Điều này không chỉ bảo vệ cá nhân mà còn đóng góp vào việc bảo vệ cộng đồng, giảm thiểu sự lây lan của các bệnh truyền nhiễm trong xã hội.

Theo các nghiên cứu và thống kê của Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), tiêm chủng đã giúp ngăn ngừa từ 3,5 - 5 triệu

ca tử vong mỗi năm do các bệnh truyền nhiễm nghiêm trọng như bạch hầu, uốn ván, ho gà, cúm và sởi gây ra. Số ca mắc bệnh bại liệt đã giảm từ trên 300.000/năm vào giai đoạn những năm 1980 xuống chỉ còn 358 trường hợp năm 2014.

Trong hơn 50 năm, vaccine đã ngăn ngừa gần 94 triệu ca tử vong do bệnh sởi. Đặc biệt, nhờ vaccine bại liệt, hơn 20 triệu người trên thế giới hiện nay vẫn có thể đi lại bình thường, thay vì phải sống với di chứng liệt vĩnh viễn.

Tại Việt Nam, thành công của công tác tiêm chủng mở rộng đã đem lại hiệu quả rõ rệt, làm thay đổi về cơ bản cơ cấu bệnh tật ở trẻ em và cả người lớn. Nhờ vào vaccine, Việt Nam đã thanh toán bại liệt vào năm 2000, đạt mục tiêu loại trừ uốn ván sơ sinh vào năm 2005, tỷ lệ mắc các bệnh thuộc tiêm chủng trên 100.000 dân nếu so sánh năm 2010 với năm 1984 thấy: Bệnh bạch hầu giảm 585 lần, ho gà giảm 937 lần, uốn ván sơ sinh giảm 59 lần, sởi giảm 573 lần.

Theo các chuyên gia y tế, trẻ em cần thiết phải được tiêm chủng với nhiều lý do: Trẻ dưới

5 tuổi hệ thống miễn dịch chưa hoàn chỉnh; trẻ thường tiếp xúc không chọn lọc; một số bệnh lý có khuynh hướng gia tăng, đồng thời, một số bệnh hiện nay khả năng giải quyết của y học còn hạn chế và cần đến sự ngăn ngừa từ vaccine.

Thông tin từ Cục Y tế dự phòng, Bộ Y tế cho thấy, việc người dân có lo ngại về những “mặt trái” của vaccine là có thể hiểu được. Tất cả các loại vaccine đều phải đáp ứng tiêu chuẩn an toàn và hiệu lực cao, trải qua quy trình kiểm định nghiêm ngặt trước khi được đưa vào sử dụng. Tuy nhiên, giống như mọi loại thuốc, không có vaccine nào hoàn toàn đảm bảo an toàn tuyệt đối, vì bản chất của tiêm chủng là đưa một kháng nguyên lạ vào cơ thể để kích thích hệ miễn dịch.

Phản ứng với vaccine ở mỗi cá nhân là khác nhau. Phần lớn các trường hợp chỉ gặp phản ứng nhẹ, như sốt hoặc đau sưng tại chỗ tiêm và các triệu chứng này thường tự khỏi trong vòng 24 giờ. Tuy nhiên, một số trường hợp hiếm hoi có thể xảy ra phản ứng nghiêm trọng hơn, chẳng hạn như sốt cao, co giật, quấy khóc kéo dài, tím tái, hoặc thậm chí sốc phản vệ dẫn đến tử vong. Điều này giải thích tại sao, trong cùng một lô vaccine hoặc thậm chí cùng một lọ, một số trẻ có thể xuất hiện phản ứng nghiêm trọng trong khi những trẻ khác hoàn toàn bình thường. Đây là kết quả của sự khác biệt trong cơ địa và phản ứng miễn dịch cá thể, không phải do chất lượng của vaccine hay “tác hại” của vaccine như nhiều người thường nhầm tưởng. Tuy nhiên, xét trên tổng thể, hiệu quả đẩy lùi bệnh dịch mà vaccine đem lại cho xã hội loài người là không thể phủ nhận và tiêm ngừa vaccine là hoàn toàn cần thiết để bảo vệ sức khỏe cho trẻ em, người lớn và những đối tượng có nguy cơ cao.

Có thể nói, tiêm vaccine không chỉ là quyền lợi cá nhân, đó còn là nghĩa vụ xã hội. Mỗi người được bảo vệ nhờ vaccine là góp phần giữ vững hiệu ứng miễn dịch cộng đồng. Trong bối cảnh thế giới đang phải đối mặt với những thách thức từ các bệnh truyền nhiễm mới nổi, việc lan truyền những quan điểm cực đoan như bài trừ vaccine chỉ khiến những nỗ lực y tế trở nên mong manh.

Chính vì thế, mỗi người cần nhận thức rõ vai trò và trách nhiệm của mình trong việc đảm bảo sức khỏe cộng đồng. Hãy tôn trọng khoa học y học, lan truyền những thông tin đúng đắn, đừng ngần ngại đầu tư cho tương lai bằng việc tiêm vaccine đầy đủ. Lối sống thuận tự nhiên có thể tích cực nếu được áp dụng đúng cách, nhưng bài trừ vaccine lại là một biến tướng độc hại, cần được nhận diện và loại bỏ. **TRẦN TRẦN**

● **Trẻ em cần thiết phải được tiêm chủng để bảo vệ sức khỏe và sự phát triển bình thường.** (Ảnh: ST)

NGÀY QUỐC TẾ PHÒNG, CHỐNG DỊCH BỆNH (27/12) TỪ ĐỀ XUẤT CỦA VIỆT NAM: ĐỀ CAO TINH THẦN CHỦ ĐỘNG

Hiểm họa từ những thông tin sai lệch

Sự xuất hiện của vaccine được xem là một thành tựu y học vĩ đại của loài người vì kể từ khi vaccine ra đời nhân loại đã có được một loại vũ khí hữu hiệu, mạnh mẽ nhất để chủ động phòng, chống các bệnh truyền nhiễm nguy hiểm. Theo Tổ chức Y tế thế giới (WHO), những nỗ lực tiêm chủng toàn cầu đã cứu được ít nhất 154 triệu mạng sống trong 50 năm qua, trong đó trẻ sơ sinh chiếm đến 101 triệu sinh mạng. “Tiêm chủng là đóng góp lớn nhất của bất kỳ biện pháp can thiệp y tế nào nhằm đảm bảo trẻ sơ sinh không chỉ được đón sinh nhật đầu tiên mà còn tiếp tục có cuộc sống khỏe mạnh khi trưởng thành”, WHO nhận định.

Ở Việt Nam, tiêm chủng đã cứu hàng triệu mạng sống và bảo vệ vô số trẻ em khỏi bệnh tật và khuyết tật. Trong đó, Chương trình tiêm chủng mở rộng đã thanh toán thành công bệnh đậu mùa, bệnh bại liệt, uốn ván sơ sinh và tiến tới loại trừ bệnh sởi. Trong khoảng 40 năm qua, vaccine đã bảo vệ được trên 6,7 triệu trẻ em Việt Nam và ngăn chặn hàng trăm nghìn ca tử vong do các bệnh chết người ở trẻ em như bệnh bạch hầu, ho gà, bại liệt và uốn ván.

Chính vì lợi ích của vaccine mang lại cho con người là vô cùng to lớn nên ngày nay hoạt động tiêm chủng được phổ cập và khuyến nghị ở nhiều quốc gia, vùng lãnh thổ trên thế giới. Tuy nhiên, trong lịch sử phát triển của mình, vaccine gặp không ít những trở ngại, một trong số đó là việc bị gắn với hàng loạt thông tin sai lệch.

Trong thời đại công nghệ 4.0, thông tin lan truyền rất nhanh chóng và thật không may thông tin sai lệch về vaccine cũng vậy. Những hiểu lầm về vaccine có thể bắt đầu từ một tin đồn đơn giản, một sự hiểu sai khái niệm, hoặc thậm chí là sự tuyên truyền thông tin sai lệch có chủ đích. Những thông tin sai lệch này có thể dẫn đến sợ hãi và nhầm lẫn và trong một số trường hợp gây hiểm họa nguy hiểm như sự bùng phát của các bệnh mà chúng ta đã kiểm soát được, đơn cử như bệnh sởi.

Năm 1974, báo cáo sai lệch của một nhóm tác giả ở Anh về 22 trẻ chậm phát triển và động kinh sau khi tiêm vaccine ho gà toàn tế bào đã khiến làn sóng anti vaccine phát triển mạnh mẽ. Thông tin này khiến tỉ lệ tiêm chủng ho gà ở Anh giảm mạnh từ 81% xuống còn 31%, hậu quả khiến 100.000 trẻ mắc bệnh ho gà và 31 bé tử vong. Báo cáo này cũng làm giảm tỉ lệ tiêm chủng ho gà và tăng số ca tử vong do ho gà ở Nhật Bản, Thụy Điển và Xứ Wales.

Tuy nhiên, các nghiên cứu đối chứng sau này đã chỉ ra rằng tỷ lệ trẻ bị chậm phát triển và động kinh sau khi tiêm vaccine ho gà toàn tế bào không khác biệt so với

Hóa giải “nỗi oan” vaccine gây bệnh

●Tiêm vaccine đầy đủ được xem là biện pháp hiệu quả nhất để bảo vệ sức khỏe cá nhân và cộng đồng. (Ảnh: Sở Y tế Nghệ An)

Trong bối cảnh các bệnh truyền nhiễm như sốt xuất huyết, sởi, bạch hầu và ho gà đang gia tăng, tiêm chủng đầy đủ được xem là biện pháp hiệu quả nhất để bảo vệ sức khỏe cá nhân và cộng đồng. Tuy nhiên, những thông tin sai lệch về vaccine đã gây ra không ít lo ngại, khiến công tác tiêm chủng, nâng cao sức đề kháng cho người dân gặp nhiều khó khăn.

trẻ không tiêm vaccine. Thêm vào đó, nhiều trường hợp trong số những trẻ bị ảnh hưởng thực chất mắc hội chứng Dravet (khiếm khuyết vận chuyển kênh Na), một bệnh lý hiếm gặp liên quan đến gen di truyền.

Tiếp đó, vào năm 1998, một tác giả đã đăng tải trên tạp chí uy tín trên thế giới về mối liên quan giữa vaccine MMR (sởi - quai bị - rubella) và bệnh tự kỷ. Bài báo nêu 12 ca bệnh nhiễm trùng đường ruột và tự kỷ có liên quan đến MMR. Lập tức, tỉ lệ tiêm chủng vaccine MMR giảm và dịch bệnh bùng phát tại Anh.

Để làm rõ vấn đề, nhiều nghiên cứu khoa học đã phải tiến hành sau đó và đi đến kết luận rằng không có bất kỳ mối liên quan nào giữa vaccine MMR và bệnh tự kỷ. Tác giả của bài báo này sau đó bị kết tội gian lận dữ liệu và bị phát hiện có xung đột lợi ích khi công bố thông tin. Sau 12 năm đăng tải, bài báo đã bị rút hoàn toàn khỏi tạp chí trên.

Hay gần đây nhất, trong

thời điểm dịch Covid-19 hoành hành, những thông tin sai lệch về vaccine đã gây ra hậu quả nghiêm trọng. Thông tin sai lệch lan rộng trong cộng đồng, khiến nhiều người, đặc biệt là các bậc phụ huynh, lo ngại và trì hoãn việc tiêm vaccine cho trẻ em. Vào thời điểm đó, số bệnh nhân Covid-19 nặng tại Việt Nam đang gia tăng, theo thống kê của một số cơ sở điều trị cho thấy khá nhiều bệnh nhân là người lớn và trẻ em đều chưa tiêm vaccine.

Chưa dừng lại, phong trào “dòng máu tinh khiết” tiếp tục xuất hiện tại một số quốc gia, tập trung vào việc phản đối vaccine và đưa ra những tuyên bố vô căn cứ, cho rằng cơ thể sẽ bị “nhiễm bẩn” nếu nhận máu từ người đã tiêm vaccine Covid-19. Từ đó dẫn đến việc nhiều người ngần ngại thực hiện truyền máu trong các ca phẫu thuật và kích động bạo lực chống lại bác sĩ. Phản hồi về quan niệm sai lệch này, giới chuyên gia khẳng định luận điệu đưa ra hoàn toàn không có

cơ sở khoa học. Theo đó, máu của người hiến đã tiêm vaccine ngừa Covid-19 là an toàn với người nhận máu. Cũng như các vaccine khác, vaccine ngừa Covid-19 được sản xuất để tạo phản ứng miễn dịch giúp bảo vệ con người không mắc bệnh và các thành phần vaccine không tìm thấy trong máu.

Minh bạch khi đưa tin về vaccine

Trên thực tế, hàng loạt những thông tin sai lệch về vaccine đã xuất hiện ở nhiều nước trên thế giới từ nhiều năm nay. Những thông tin này không chỉ tạo ra sự hoài nghi mà còn gieo rắc nỗi sợ hãi trong cộng đồng. Đồng thời đây cũng là khởi nguồn của làn sóng “anti vaccine” và khiến chúng phát triển mạnh mẽ trong tương lai.

Nhận định về vấn đề này, GS.TS Phan Trọng Lân - Viện trưởng Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương từng chia sẻ, trước khi có chủng ngừa, những bệnh có thể ngăn chặn được bằng

vaccine như sởi, ho gà... khá phổ biến trong cộng đồng. Khi chương trình tiêm chủng hiệu quả, tỷ lệ bao phủ cao, giúp giảm nhiều loại bệnh thì cộng đồng không còn gặp hoặc có rất ít kinh nghiệm trải qua các bệnh nói trên. Khi đó lợi ích của vaccine chỉ là mô tả trên sách báo, còn việc tiêm chủng thì gắn với những khó chịu, đau đớn của trẻ. Khi phụ huynh tra cứu tìm hiểu thì gặp nhiều thông tin không khuyến khích tiêm vaccine. Chưa kể một số trường hợp rủi ro hiếm gặp trùng với các sự kiện nghiêm trọng khác nên vaccine thường bị quy kết là tội đồ.

Đồng quan điểm, Trung tâm Kiểm soát và Phòng ngừa dịch bệnh (CDC) Mỹ đã từng đưa ra cảnh báo thông tin sai lệch về vaccine là một trong những mối đe dọa lớn nhất đối với sức khỏe cộng đồng. Sự tấn công dữ dội của thông tin sai lệch về vaccine tiếp tục khiến trẻ nhỏ có nguy cơ tử vong và mắc những căn bệnh vốn dĩ có thể phòng ngừa được.

Tất nhiên, cần phải nhìn nhận rằng không thể khẳng định mọi loại vaccine đều không có nguy cơ hoặc tác dụng phụ. Nhưng những thông tin truyền tải về vaccine cần được đưa ra một cách minh bạch, khoa học và khách quan. Đơn cử như trong bài tuyên truyền về công tác tiêm chủng mở rộng của Bộ Y tế có nêu rõ: “Mặc dù vaccine là an toàn, nhưng không phải hoàn toàn không có nguy cơ; phản ứng sau tiêm chủng (PUSTC) có thể sẽ xuất hiện sau sử dụng vaccine. Một số người gặp các PUSTC khác nhau từ phản ứng nhẹ, thông thường đến phản ứng hiếm gặp, nghiêm trọng, đe dọa tính mạng. Hầu hết các trường hợp PUSTC nặng chỉ là sự trùng hợp ngẫu nhiên với bệnh lý sẵn có của trẻ. Một số trường hợp PUSTC có thể do vaccine hoặc do sai sót trong việc bảo quản, vận chuyển, sử dụng, chỉ định và tiêm chủng vaccine”.

Bài tuyên truyền cũng nhấn mạnh, bất kể nguyên nhân gây ra các PUSTC là gì, chúng đều khiến nhiều người lo lắng và từ chối tiêm chủng cho con cái. Hệ quả là trẻ em trở nên dễ bị mắc các bệnh truyền nhiễm hơn, thậm chí đối mặt với nguy cơ đe dọa tính mạng.

Quả thật, trong bối cảnh tình hình bệnh truyền nhiễm vẫn diễn biến phức tạp, nhiều bệnh đã có xu hướng gia tăng số ca mắc tại nhiều quốc gia, việc tiêm chủng đầy đủ không chỉ giúp bảo vệ sức khỏe cá nhân mà còn góp phần tạo ra miễn dịch cộng đồng, ngăn chặn sự lây lan của dịch bệnh. Vì vậy, nâng cao nhận thức về vai trò thiết yếu của tiêm chủng và đẩy lùi thông tin sai lệch là nhiệm vụ cấp bách để giảm thiểu các nguy cơ bùng phát dịch bệnh trong tương lai. **TUỆ ANH**

●Thông tin sai lệch về vaccine thường xuất hiện trên mạng xã hội. (Ảnh minh họa - Nguồn: ST)

Tại Việt Nam, từ đầu năm đến nay ghi nhận 20.469 trường hợp nghi sởi, trong đó 4.918 trường hợp dương tính và 5 trường hợp tử vong. Nhiều bệnh truyền nhiễm khác như sốt xuất huyết, tay - chân - miệng, sốt rét, bạch hầu, cúm mùa... và một số dịch bệnh mới xuất hiện ở Việt Nam cũng có xu hướng gia tăng. Để ngăn chặn và phòng ngừa từ sớm, từ xa, tăng cường tiêm chủng với các bệnh dự phòng bằng vaccine là yếu tố quan trọng nhằm triển khai hiệu quả công tác phòng, chống dịch bệnh truyền nhiễm.

NGÀY QUỐC TẾ PHÒNG, CHỐNG DỊCH BỆNH (27/12) TỪ ĐỀ XUẤT CỦA VIỆT NAM: ĐỀ CAO TINH THẦN CHỦ ĐỘNG

BẢO VỆ TRẺ EM BẰNG VACCINE:

Phụ thuộc nhận thức của cha mẹ

● Phụ huynh Mai Anh tìm hiểu rất kỹ các thông tin trước khi cho con tiêm đầy đủ những mũi vaccine cơ bản dành cho trẻ nhỏ. (Nguồn: NVCC)

Vaccine có vai trò rất quan trọng đối với sức khỏe của trẻ nhỏ. Ngay từ khi sinh ra, các em đã được tiêm một số loại vaccine để phòng tránh bệnh truyền nhiễm nguy hiểm, hạn chế nguy cơ gây bùng phát dịch bệnh.

Hai luồng ý kiến khác nhau

Chị Nguyễn Mai Anh (38 tuổi, sinh sống ở Cầu Giấy, Hà Nội) hiện tại đang có một con nhỏ trong độ tuổi học mẫu giáo. Chị chia sẻ: “Ngay từ khi mới sinh ra, tôi đã cho con tiêm khoảng 12 mũi vaccine cơ bản như phòng bệnh viêm gan B, lao phổi, sởi, viêm não Nhật Bản, thủy đậu,... Có những mũi tiêm được Nhà nước hỗ trợ giá cả hoặc miễn phí, có một số mũi tiêm phải mất thêm chi phí dao động từ vài trăm nghìn đến 2 - 3 triệu đồng”. Chị cho biết, mặc dù hiện nay có rất nhiều luồng ý kiến trái chiều, có những gia đình từ chối cho con tiêm vaccine, nhưng để đảm bảo an toàn cho sức khỏe của con nhỏ, chị vẫn tiêm đầy đủ và tiêm nhắc lại.

Chị tâm sự: “Ngoài các mũi vaccine cơ bản, còn có rất nhiều gói dịch vụ khác tiêm một số bệnh như viêm não mô cầu hay rota sẽ mất thêm chi phí. Dịch vụ trọn gói dao động trên dưới 30 triệu. Tuy nhiên, tôi có tham khảo ý kiến một số bác sĩ và những phụ huynh khác, nhận được lời khuyên tiêm vaccine là phòng ngừa. Nhưng có nhiều biến thể nên cũng chỉ giảm được phần nào đó thôi. Cho nên, tôi chỉ tiêm những mũi cơ bản cho con nhỏ”. Hiện tại, con của chị Mai Anh đã trong độ tuổi đi học, cháu có sức khỏe tương đối tốt so với bạn bè đồng trang lứa. Không bị mắc phải những căn bệnh nguy hiểm đối với trẻ nhỏ.

Cũng giống như chị Mai Anh, chị Nguyễn Minh Tâm (26 tuổi, Hà Nam) cho biết, con chị hiện

tại đã bắt đầu đi học mẫu giáo. Để con có một sức khỏe tốt nhất, chị Tâm đã nghiên cứu rất kỹ lưỡng việc tiêm vaccine phòng bệnh. Chị chia sẻ: “Hiện nay, ở trên mạng có rất nhiều bài viết, thông tin, ý kiến trái chiều về việc tiêm vaccine. Cũng có không ít trường hợp trẻ nếu có phản ứng kháng thuốc hoặc một sau khi tiêm vaccine khiến tôi rất phân vân trước khi cho con đi tiêm”. Được biết, ngoài việc sợ phản ứng phụ, kháng thuốc sau tiêm vaccine, chị Minh Tâm còn lo lắng cơ sở vật chất của các trung tâm y tế. Sau cả tháng trời để xin ý kiến của những phụ huynh khác, chị Minh Tâm kết hợp việc tiêm chủng mở rộng và tiêm chủng dịch vụ. Chị vui vẻ cho biết, con chị đã tiêm 2 mũi viêm gan B, 3 mũi phế cầu, 2 lần uống rota, 2 mũi cảm cúm,... “Tôi hy vọng con mình sẽ lớn lên khỏe mạnh, bình thường như bao đứa trẻ khác. Vì vậy, tôi cho con tiêm chủng đầy đủ những mũi cơ bản và thêm một số mũi vaccine phòng ngừa một số bệnh khác”, chị Tâm nói.

Ngược lại với trường hợp của chị Mai Anh và chị Minh Tâm, một số phụ huynh lại hạn chế tối đa việc tiêm vaccine cho con. Chị N.T.T (35 tuổi, sinh sống ở Hà Nội) cho biết, rất nhiều trường hợp trẻ nhỏ gặp phải những biến chứng sau khi tiêm vaccine gây ảnh hưởng đến sức khỏe. Vì vậy, chị T chỉ cho con tiêm một số mũi vaccine như bệnh viêm gan B, lao phổi,... Ngay cả trong đợt dịch Covid-19 bùng nổ mạnh mẽ ở Việt Nam, khi được cán bộ phường nhắc nhở nhiều lần, chị

mới buộc phải đưa con đi tiêm vaccine. Chị cho biết: “Vaccine vẫn có những phần độc trong thuốc gây ảnh hưởng đến sức khỏe của các cháu trong độ tuổi ăn, tuổi lớn. Tôi không muốn làm suy giảm hệ miễn dịch của các cháu do tiêm quá nhiều loại vaccine”.

Giống như chị N.T.T, anh T.H.H (37 tuổi, sinh sống ở Hà Nội), có hai con trong độ tuổi học cấp I cho biết, anh chị chỉ cho con tiêm một số mũi vaccine cơ bản, phòng, chống những bệnh truyền nhiễm nguy hiểm. Một số bệnh “vật” như sởi, viêm bán cầu não,... anh không cho con tiêm. Anh chia sẻ: “Bệnh sởi không phải lúc nào cũng bùng dịch, căn bệnh không gây quá nhiều nguy hiểm cho trẻ nhỏ. Ngược lại, tiêm vaccine có thể để vô tình gây nên những biến chứng nếu các cháu không may phản ứng phụ với thuốc”. Mặc dù chưa tiêm đủ các loại vaccine, hiện tại các con của anh H chưa từng mắc những căn bệnh truyền nhiễm nguy hiểm nào cho trẻ nhỏ.

Hiện nay, trong thời đại công nghệ bùng nổ thông tin, có những ý kiến trái chiều về một hay nhiều vấn đề. Câu chuyện tiêm vaccine đang được nhiều phụ huynh quan tâm, tìm hiểu mỗi ngày. Có những phụ huynh để đảm bảo sức khỏe, an toàn cho con trẻ sẵn sàng tiêm những mũi vaccine phòng tránh các dịch bệnh mới và cũ trong xã hội hiện nay. Ngược lại, vẫn có những phụ huynh cho biết, họ chỉ tiêm “đúng, trúng, đủ” cho các con hoặc không tiêm để đảm bảo sức khỏe, hệ miễn dịch tốt nhất cho con trẻ.

Đừng “đánh cược” sức khỏe của con trẻ

Năm 2019, Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) đã công bố danh sách các mối đe dọa sức khỏe toàn cầu. Bao gồm biến đổi khí hậu, HIV, Ebola, tình trạng kháng thuốc và có thêm một mối đe dọa mới, trào lưu chống vaccine. Theo WHO, trong quá khứ, các loại bệnh truyền nhiễm đã cướp đi nhiều sinh mạng người hơn so với các loại bệnh không truyền nhiễm như bệnh ung thư, đái tháo đường và bệnh tim. Thành tựu này có được là nhờ vaccine, ngoại trừ bệnh cúm.

Vaccine là thành tựu y học quan trọng. Nó giúp kiểm soát dịch bệnh, phòng bệnh cho con người. Vaccine là phương pháp tương đối an toàn và hiệu quả để phòng tránh nhiều loại dịch bệnh nguy hiểm như viêm gan, ho gà, uốn ván, sởi, thủy đậu, rubella, bại liệt, quai bị... Việc không cho trẻ em tiêm phòng vaccine đầy đủ có thể dẫn đến việc trẻ em và các bạn cùng trang lứa cũng như người thân xung quanh có thể mắc bệnh truyền nhiễm nguy hiểm, khiến cộng đồng đối diện với nguy cơ bùng phát dịch bệnh.

Hiện nay, ở Việt Nam, tỷ lệ tiêm vaccine chưa đạt được kết quả như mong đợi. Thông tin trong kế hoạch tiêm chủng mở rộng năm 2025 do Bộ Y tế vừa ban hành cho thấy, trong 5 tháng đầu năm 2024, tỷ lệ tiêm chủng hầu hết các vaccine trong tiêm chủng mở rộng chưa đạt tiến độ, chỉ có vaccine phòng

lao, vaccine sởi và vaccine DPT (bạch hầu - ho gà - uốn ván) đạt. Theo kế hoạch, Chương trình Tiêm chủng mở rộng đang triển khai tiêm chủng vaccine để phòng 11 bệnh truyền nhiễm phổ biến, nguy hiểm bao gồm: Viêm gan B, lao, bạch hầu, ho gà, uốn ván, bại liệt, bệnh do Haemophilus influenzae týp b, sởi, viêm não Nhật Bản B, rubella, tiêu chảy do virus rota.

Trong kế hoạch, Bộ Y tế thông tin chỉ tiêu đặt ra đối với 11 loại vaccine trong năm nay là đạt tỷ lệ tiêm từ trên 90% - trên 95%. Tuy nhiên, hiện chỉ có ba vaccine: lao, sởi và DPT đạt tiến độ với tỷ lệ tiêm chủng từ trên 39% - trên 40%, trong 5 tháng đầu năm.

Mỗi năm, trẻ em phải đối mặt với nhiều mầm bệnh nguy hiểm như bệnh ho gà, bệnh sởi, viêm bán cầu não,... Các căn bệnh này hoàn toàn có thể để lại những biến chứng nguy hiểm cho trẻ em, thậm chí gây tử vong. Đặc biệt, các mầm bệnh vẫn còn tồn tại trong cộng đồng, sẵn sàng bùng phát nếu tỷ lệ tiêm chủng vaccine sụt giảm. Một thực tế, tại Việt Nam, từ đầu năm 2024 đến nay, nhiều địa phương ghi nhận sự gia tăng các trường hợp mắc bệnh sởi, ho gà, bạch hầu và một số bệnh truyền nhiễm khác.

Như vào tháng 8 năm nay, bệnh sởi bùng phát mạnh mẽ ở TP HCM. Theo một thống kê được thành phố công bố, trong khoảng 4 tháng từ khi bệnh bùng phát (giữa tháng 4 đến đầu tháng 8), thành phố đã có trên dưới 600 ca sốt phát ban nghi ngờ sởi. 346 ca có kết quả xét nghiệm dương tính với sởi. Tính từ đầu năm tới nay, TP HCM đã có những trường hợp tử vong do sởi. Phần lớn những em nhập viện đều chưa được tiêm vaccine phòng sởi hoặc chưa đủ 2 mũi tiêm. Được biết, khi trẻ được tiêm 1 mũi vaccine phòng sởi có thể ngừa được khoảng từ 82 - 83%, khả năng trẻ bị mắc bệnh khoảng 17 - 18%. Vậy nên, trẻ cần tiêm nhắc lại mũi thứ 2 để khả năng miễn dịch của trẻ tăng lên 95% nhằm bảo vệ trẻ trước dịch bệnh.

Chia sẻ với truyền thông, Bác sĩ Bạch Thị Chính, Giám đốc Y khoa Hệ thống tiêm chủng VNVC cho biết, nhờ có vaccine, khoảng 2,5 triệu trẻ em không bị tử vong do bệnh truyền nhiễm hàng năm. Việc tiêm vaccine cho trẻ em là rất cần thiết, do đó các bậc phụ huynh nên cho con tiêm đủ liều, đúng lịch và hoàn thành phác đồ với cùng một loại vaccine trong loạt các mũi tiêm cơ bản để phát huy hiệu quả tối ưu, chỉ khi trong trường hợp bất khả kháng mà loại vaccine đang dùng không có sẵn thì có thể chuyển sang loại vaccine khác cùng thành phần để không trì hoãn lịch tiêm chủng cho trẻ.

HƯƠNG NGỌC

● Mỗi năm, có khoảng 2,5 triệu trẻ em không bị tử vong do các bệnh truyền nhiễm nhờ có vaccine. (Ảnh minh họa: Tập đoàn Y tế Phương Châu)

● Ngược lại, có những phụ huynh e ngại việc cho con tiêm vaccine. (Ảnh minh họa - Nguồn: HDCD)

Cách người xưa đối diện với dịch bệnh và phòng, chữa bệnh

● Ảnh minh họa. (Nguồn: Trung tâm lưu trữ quốc gia I)

Người xưa phòng, chữa bệnh tận dụng kinh nghiệm sống, họ ít có cơ hội để tìm kiếm tới thầy thuốc, phần vì nghèo, phần vì cho rằng đó là “số mệnh”. Chuyện bệnh tật, tìm kiếm thầy lang, bốc thuốc cũng nhiều chuyện thú vị...

Những căn bệnh bị xã hội ruồng bỏ

Trong cuốn “Thi nhân Việt Nam”, Hoài Thanh - Hoài Chân viết về nhà thơ tài hoa mệnh bạc Hàn Mặc Tử khi ông mắc bệnh phong và điều trị cô độc ở Quy Nhơn, đã phải thốt lên đau đớn: “Không có bao giờ tôi thấy cái việc phê bình thơ tàn ác như lúc này. Tôi nghĩ đến người đã sống trong túp lều tranh phải lấy bì thư và giấy nhựt trình che cho mái nhà đỡ dột. Mỗi bữa cơm đưa đến người không sao nuốt được vì ăn khổ quá. Cảnh cơ hàn ấy và chứng bệnh kinh khủng đã bắt người chịu bao nhiêu tủ phàng, bao nhiêu ruồng rẫy. Sau cùng người bị vứt hẳn ra ngoài cuộc đời, bị giữ riêng một nơi, xa hết thầy mọi người thân thích. Tôi nghĩ đến bao nhiêu năm người bó tay nhìn cảnh thể phách lẫn linh hồn tan rã... Một người đau khổ nhường ấy, lúc sống ta hững hờ bỏ quên, bây giờ mất rồi ta xúm lại kẻ chê, người khen. Chê hay khen tôi đều thấy có gì bất nhẫn”.

Đó là một câu chuyện có thật về bối cảnh xã hội thời đó, khi Hàn Mặc Tử mắc bệnh phong, mà dân gian gọi là bệnh hủi - một thứ bệnh mà xã hội thời đó xa lánh, đáng sợ và người bệnh phải sống cô độc, xa lánh cộng đồng, vì họ sợ lây lan mà họ còn gọi thêm là “người cùi”. Một nhà thơ danh tiếng như Hàn Mặc Tử còn bị coi thường như vậy, còn dân nghèo bị bệnh thì khổ đau biết nhường nào.

Chuyện đầu tở, chỉ trích người bị nhiễm bệnh phong có nói tới trong cuốn sách “Tiểu luận về dân Bắc Kỳ” của Gustave Dumoutier, một nhà nghiên cứu dân tộc học, nhân học và tôn giáo, do NXB Hà Nội ấn hành. Khi viết về người hủi, ông cho biết: “Vào năm 1893, tại làng Kê Mộc, gần Trung Liệt, ngoại ô Hà Nội, một thiếu nữ hủi bị cha mẹ thiêu sống. Cuộc thiêu sống được chính nạn nhân

đồng ý, cô ta muốn biến mất như vậy, để khỏi kéo dài cuộc sống khốn khổ trong trại hủi và mãi mãi là vết ô nhục cho gia đình”.

Ông cho biết thêm, những người bị hủi bị giam giữ trong những làng đặc biệt gọi là “trại phong”. Tại đó họ sống chung với nhau; ở mỗi tỉnh, có những trại hủi lớn do Nhà nước quản lý. Hàng tháng, mỗi bệnh nhân lãnh của công khổ An Nam một quan tiền và một học lúa, đủ để họ sống, người nào muốn buôn bán sẽ được miễn một số thuế. Việc bắt họ vào “trại phong” không phải người bị bệnh nào cũng thích, nhiều người thích tự do đi lại, ăn xin ở chợ, tự đến đám ma, đám cưới,... người dân kinh sợ cho họ tiền để họ bỏ đi.

Gustave Dumoutier cho biết thêm, dân ta thời đó đã có cách phòng nguy cơ lây bệnh hủi và di truyền như: bệnh nhân bị cấm không được lấy người lành mạnh, những gia đình bị bệnh sẽ bị cách ly. Người ta tránh ăn cơm cạnh người hủi, hoặc tại những nơi họ cư ngụ, buổi sáng dùng đi gần mộ người bị bệnh qua đời.

“Theo dân An Nam, bệnh là do con yêu tinh, gọi là bạch xà trùng phạt nam giới. Nhờ thói mê tín này mà các bà đồng kiếm chác được ít nhiều; trong một góc các trang thờ nhỏ, bà đồng đặt một bình nước, xung quanh cắm nhang thơm và bán cho bệnh nhân thứ nước gọi là con bạch xà này để chữa bệnh”, Gustave Dumoutier chia sẻ về hủ tục mê tín trong cách chữa bệnh.

Thuốc bắc và thuốc nam

Trong cuốn “Một chiến dịch ở Bắc Kỳ” của bác sĩ Hocquard do NXB Hà Nội ấn hành đã ghi nhận về hoạt động thầy thuốc ở nước ta, ông cho biết: “Các thầy thuốc An Nam có cuốn sách hướng dẫn hành nghề của Trung Hoa: trước hết là cuốn “Y học” trình bày những dấu hiệu bệnh lý và những khác biệt về khí chất,

● Trại Phong ở Quy Nhơn, nơi cố nhà thơ Hàn Mặc Tử từng điều trị. (Ảnh: Tuấn Ngọc)

tiếp đến là cuốn “Bản thảo”, nổi tiếng trong toàn vùng Viễn Đông, nói về các loại cây thuốc, trong đó có hàng loạt công thức pha chế liên quan đến hiệu lực và quá trình chuẩn bị thảo dược”.

Cuốn “Bản thảo” mà bác sĩ Hocquard nói đến đây là cuốn “Bản thảo cương mục” của Lý Thời Trân (1518 - 1593), cuốn sách “gối đầu giường” của tác giả các lương y Trung Quốc và Việt Nam.

Nền y học xưa dựa theo nhận biết hai yếu tố cơ bản là “tính hàn” và “tính nhiệt”, vốn đóng vai trò chủ chốt trong các lý thuyết y học Trung Hoa. Việc kết hợp hai yếu tố này sẽ tạo ra một sự cân bằng hoàn hảo cho tình trạng sức khỏe, khi sự cân bằng đó bị phá vỡ sẽ sinh ra bệnh tật. Vai trò của thầy thuốc là tìm lại sự hài hòa giữa hai yếu tố đó. Ăn uống sẽ đóng vai trò quan trọng trong diễn biến của bệnh tật, nên người Việt hay có câu: “Bệnh từ miệng mà ra”.

Theo bác sĩ Hocquard thì người Việt điều trị bệnh theo phương pháp của y học Trung Hoa là dùng thuốc bắc dựa trên những cuốn sách nêu trên và phương pháp của người An Nam còn gọi là thuốc nam. Thuốc bắc thì theo dạng bào chế sẵn, còn thuốc nam chỉ sử dụng cây cỏ và những sản phẩm được khai thác trong nước.

“Thông thường cách chữa theo thuốc nam không được thịnh hành bằng chữa theo thuốc bắc, hoàn toàn dựa trên kinh nghiệm và có hàng loạt cách pha chế thuốc với mức độ hiệu quả ít nhiều được thừa nhận theo thời gian. Các lương y truyền lại những bài thuốc cho học trò, đúng như họ đã nghe được trước đó. Một số bài thuốc được giữ bí truyền, được một số dòng họ khai thác độc quyền và chỉ lưu truyền trong nội bộ từ đời này sang đời khác như một di sản riêng. Những thầy thuốc có uy

tín chỉ nói về thuốc nam với thái độ xem thường giống như giáo sư trường y ở Pháp chế giễu cách chữa của các bà nội trợ”, bác sĩ Hocquard cho biết.

Xưa ở miền Bắc có những trung tâm thuốc bắc lớn như ở Hà Nội có hẳn một con phố chuyên bán thuốc bắc. Ở Nam Định cũng có nhiều cửa hiệu lớn bán thuốc bắc. “Trong mỗi cửa hiệu đều có một góc dành để đặt ban thờ ông tổ nghề y, đó là một nhân vật tương tự như Hippocrate của người Hoa, đã sống cách đây nhiều thế kỷ và vô cùng nổi tiếng bởi kiến thức cùng những khám phá trong lĩnh vực trị bệnh cứu người”, bác sĩ Hocquard mô tả. Thuốc nam cũng có nhiều sạp hàng bày bán nơi phố thị, các thảo dược đựng trong hũ nhỏ, rễ cây được cắt từng khoanh mỏng, hạt, quả sấy khô... để trong thùng bày bán ở mặt đường, chợ.

Kinh nghiệm dân gian trong chữa bệnh

Ngoài việc nhờ cậy thầy thuốc, thì người Việt ta xưa chữa bệnh bằng kinh nghiệm, nhà nghiên cứu văn hoá dân gian Nhất Thanh có thống kê rằng: ví như va chạm bươu đầu thì lấy dưa cà hơ nóng áp vào; vầng đầu, ngạt mũi thì xoa dầu cù là; nhức đầu thì cắt hai khoảng chanh mỏng bôi vào hai bên thái dương; cảm sốt nhiều thì xông bằng lá tía tô, lá tre... Bị đánh nhiều gây đau thâm tím thì uống nước cua sông; trẻ con bị mồ hôi trộm cho ăn cơm nếp cẩm; lên quai bị thì đốt lá quai bị luyện với dầu chày bôi vào...

Còn nhà nghiên cứu người Pháp Gustave Dumoutier cũng đưa ra nhiều thống kê về kinh nghiệm chữa bệnh của người Việt, có nhiều thứ mang màu sắc mê tín, như chữa đau răng, người An Nam dùng tăm bông đuôi voi; để ngăn buồn ngủ, người ta hứng nước mắt ngựa nhỏ vào mắt; lúc sắc thuốc, nếu nước bốc hơi quá

nhANH, đó là điềm xấu đối với bệnh nhân, nếu siêu lật úp hay vỡ, đó là dấu hiệu tử vong.

Người ta phòng bệnh lao lây lan, đó là đặt một bộ lồng gà trên ngực người chết vì lao, sau đó chôn bộ lồng, việc này được xem như rút hết mầm mống truyền nhiễm ở xác chết.

Khi các nốt đậu mùa phát ra, người ta lấy con sâu dâu, ngâm rượu, sau đó nướng lên, lấy tro trộn lẫn với một phương thuốc đặc trị của người Hoa cho bệnh nhân uống. Ngoài ra, người ta còn đốt hương và treo ở cửa ra vào một lát táo ta, hoặc một cây được thảo đặc biệt, gọi là “rây”, bỏ trong nồi cùng với vài đôi giày hàng mã. Bệnh nhân đậu mùa khỏi bệnh mang biểu thầy lang một con lợn quay, thầy lang lại mang món quà này biểu tỏ sự nghề thuốc.

Chữa bệnh dạ dày, người ta lấy da chiếc trống cũ hãm như hãm trà, đổ nước đầu, sau đó uống. Một trẻ sơ sinh hay khóc đêm, người ta lén không cho ai biết, để dưới giường đưa bé một cái cọc lấy từ chuồng lợn. Nếu nó đái dầm, người ta cho ăn nhện nướng, trẻ còi cọc, người ta cho ăn đuôi con cóc lột da rán lên.

Người bị bệnh bấu cổ, người ta đốt đáy cái bị, hòa chung với rượu, làm thành cao đắp vào cổ họng bệnh nhân. Phân dơi dùng chữa bệnh kiệt lý và giúp dễ sinh con. Bị đau bụng, chỉ cần bứt thật mạnh trên đầu người bệnh vài nắm tóc. Người ta gọi là “nhổ bấu”, tức là nhổ cơn đau bụng.

Cách phòng bệnh cũng mang nhiều màu sắc mê tín, cộng kinh nghiệm, như treo những cành cây xương rồng trét vôi để đuổi bệnh ngoài da. Một nhánh cây bồ hòn trồng trước cửa, ngăn không cho ma bệnh vào nhà...

Chuyện chữa bệnh, phòng bệnh của cha ông ta rất nhiều kinh nghiệm, mẹo và cả màu sắc mê tín, cúng bái... đến bây giờ vẫn còn tồn tại. **TUẤN NGỌC**

Mùa xuân đến. Bàn Đèo Hoa ngập tràn tiếng đàn, tiếng sáo. Một góc Pattaya giữa ngút ngàn mây núi. Tôi nào cũng vậy, lũ trai bản lại rủ nhau đốt một đồng lửa thật to dưới tán một cây săng lẻ. Đồng lửa là những khát khao rừng rực cháy trong lòng chúng. Những hớp rượu nếp nương cứ ừng ực tuôn vào, những bài ca cứ thể ngân lên. Những cô gái trẻ ngồi bên khung cửi tay dệt vải mà tâm hồn như những con chim đậu trên cành.

A Phấn là chàng trai bánh bao nhất làng. Anh thường dẫn lũ thanh niên Đèo Hoa đi phượt qua các bản khác hội hè vài ba đêm mới về. Lũ con trai bản Đèo Hoa được trai bản khác gọi là "lũ bọm". Bọm rượu thì chẳng nói làm gì vì rượu Đèo Hoa ngon nức tiếng. Đàng này, chúng là lũ bọm tình. Chúng là những kẻ đánh cắp hương thơm của các thiếu nữ còn hăng mùi đồng nội và phá lại hơi rượu vào đó. Rồi chúng lơ đãng bỏ đi như gió.

A Phấn là tên bọm rượu nhất Đèo Hoa. Rượu anh uống hàng chum rồi ngà ngà trên lòng một cô thôn nữ nào đó. Mấy thằng bạn bảo anh dễ bén hơi nhưng quả thật với đàn bà anh chưa bao giờ bị chối từ. Không biết có phải do anh tốt mã, hay do hơi rượu của anh đậm đặc mùi đàn ông. Mỗi lần như thế, anh tự trách mình rồi chạy về nhà. Và thế là lại một "mùa hoa" kết thúc.

Lễ xuống đồng là lễ hội lớn nhất của người Tày cầu mong một mùa mới bội thu. Nhà nào nhà nấy đất trâu xuống đồng cày ruộng để lấy lộc đầu năm. Năm nay mùa màng tươi tốt, âm dương giao hòa là do thần nông giáng thế tạo phúc cho dân bản. Rồi thóc sẽ đầy bồ hơn, lợn gà đầy chuồng hơn. Có điều phải tế thần cho hậu hĩnh. Các thầy mo nói thế. Nhà nào cũng chuẩn bị mâm cúng thật to, thật đầy. Nhà giàu thì có đầu lợn, bánh chưng, gà luộc, xôi xanh, xôi đỏ... Nhà nghèo cũng phải kiêng ăn, kiêng mặc chuẩn bị cho thơm tất. Không sợ thần phạt, thần quở thì tai họa giáng xuống đầu. Đây là việc của các cụ cùng mấy ông thầy mo chứ lũ thanh niên Đèo Hoa đâu có màng tới. Việc của chúng cần kíp hơn, cái ngôi vị quán quân xứ Đòng Giàn không tự nhiên mà có. Anh là người chèo lái con thuyền Đèo Hoa bấy lâu nay. Năm nay mọi sự đã khác. Ngoài sự gắng đua quyết liệt của đám trai làng Noong Khoang, Động Móc, Phù Lưu... thì bản Yên Hoa ở trên thượng nguồn cũng xuống góp vui cùng. Góp vui là một nhẽ. Muốn giương oai diễu võ thì đúng hơn. Rồi ta sẽ cho chúng sa lầy - A Phấn lắm bảm điều gì đó.

Hội xuân trên miền đá lạnh

Truyện ngắn của HOÀNG HÀ

Tranh minh họa. (Nguồn: Văn Học)

Từ thuở cha sinh mẹ đẻ đến giờ, A Phấn chưa thấy lễ hội nào to như năm nay. Không phải cứ nhiều tiền, nhiều của là to. Dân bản ở khắp nơi ùn ùn kéo về góp vui. Góp là một chuyện, còn có vui hay không lại là một chuyện khác. Cái đó phải chờ "đêm tàn, rượu cạn" mới biết được.

Lễ tế nước năm nay được thiếu nữ Yên Hoa xinh đẹp lấy tận thượng nguồn, nâng thả vào đây những cánh hoa mơ tinh khiết. Hương thơm tỏa ra từ thân thể nàng cũng thoang thoang hoa mơ. Tiếng nàng trong như nước và ngọt cũng như nước.

Sau lễ tế nước là điệu múa xòe quạt, các thiếu nữ mặc váy hồng, áo màu hồng, quạt cũng màu hồng như những cánh hoa đào bung lên giữa sắc xuân ngào ngạt gió. Mãn múa là bước đệm chuyển tiếp từ phần lễ sang phần hội. Các cụ long trọng lên đọc thông cáo. Ai nấy đều náo nức.

Tiếng trống dồn làm không khí trở nên hồi hộp. Các đội đã rục rịch khởi động. A

Phấn vẫn đứng đó. Bất động. Anh mê đắm nhìn nàng. "Chao ôi! Nàng múa đẹp quá" - Con công nó múa, múa đẹp làm sao... - Trong đầu anh loạn lên những suy nghĩ chông chéo xiên ngang, xiên dọc. Rồi anh mộng tưởng ra một viễn cảnh xa xăm nào đó cũng có màu hồng giống như màu cánh quạt. Tiếng trống dồn dập hơn. Tiếng tù và báo lệnh tập trung làm anh sực tỉnh. Mãn hội sắp bắt đầu.

Năm nay, trai Đèo Hoa không còn phăng phăng về đích nữa. Yên Hoa nổi lên thành một đối thủ đáng gờm dưới sự chỉ đạo của Hoàng Thăng. Chắc tại nguyên nhân cũng do rượu, hoặc có thể nước của Yên Hoa rất trong và ngọt. Đèo Hoa chiếm thế thượng phong ở các trò chơi đánh đá, đánh yến, đẩy gậy, bắn nỏ... Còn Yên Hoa có lợi thế hơn với đánh đu, đánh quay, đi cà kheo, kéo co, đấu vật... Hai bên so tài gắng sức với cuộc vui đến cùng. Tiếng chiêng, tiếng trống inh ỏi. Trai các bản mỗi

khi lâm trận đều uống cạn một chum rượu, khí thế hùng hực như những con trâu rừng. Chỉ còn ba nội dung nữa mà kết quả giữa Yên Hoa và Đèo Hoa bất phân thắng bại. A Phấn tỏ ra dè chừng, anh nhìn Hoàng Thăng không chớp mắt. Coi bộ hấn cũng như anh. Kẻ tám lạng, người nửa cân.

Mãn tiếp theo là thi hát Sli. Hai đôi nam nữ cùng ứng đối với nhau. Hiệp này đích thân A Phấn ra ứng thí. Tiếng hò reo A Phấn... A Phấn... rền vang Asin lâm trận. Tài hát đối của A Phấn nức tiếng gần xa. Tiếng hát đã làm bao cô gái thâm thương trộm nhớ. Và biết bao đôi mi hoen lệ. Nhưng rồi A Phấn đến như gió và đi nhanh cũng như gió. Không nơi neo đậu.

Nàng bước lên sân khấu đứng gần anh. Mặt đối mặt. Cái nhìn cận cảnh khiến A Phấn đỏ mặt. Anh thấy trái tim mình rung rinh. Nàng cúi người lịch thiệp rồi nở một nụ cười. Không hiểu sao A Phấn không dám nhìn thẳng vào mắt nàng nữa. Nàng

TIẾNG LÒNG

Cuộc gặp tuổi 18

Ảnh minh họa. (Ảnh: FB)

Tôi gặp Lạc khi chúng tôi vừa tròn mười tám. Cái tuổi dường như mới chập chững bước vào những quyết định quan trọng của cuộc đời, dường như cảm thấy còn rất trẻ nhưng lại vừa trải qua những kì thi cam go và những quyết định trọng đại khi chọn ngành mà người ta vẫn hay cho rằng nó sẽ ảnh hưởng đến cả tương lai sau này. Rồi cũng không biết tự khi nào và cũng bằng lí do gì, tôi lại chơi thân với Lạc.

Lạc cho tôi sự ấm áp của một cơn nắng mùa hè vào những ngày mưa. Tôi vẫn còn nhớ khi những cơn mưa nặng hạt bắt đầu bao trùm thành phố nhỏ thì cũng là lúc những nỗi buồn không tên của tôi bỗng nhiên nảy mầm trở dậy thật mạnh mẽ. Người ta nói con gái học văn thường hay có nhiều nỗi buồn, ít ra là đúng với tôi, nỗi buồn của tôi, chúng thậm chí không có nguyên do, chỉ là đột nhiên chúng đến và làm tôi chây lười cảm xúc. Những cơn mưa khi ấy bỗng trở thành tội

nhân, và sự trách cứ những trận nắng lâu về làm tôi như một đứa con gái hay dỗi hờn. Lạc vẫn thường hay xuất hiện dưới cơn mưa trong chiếc áo thun trắng dài tay nom thật ấm áp và một chiếc khăn choàng cổ có hai màu đen trắng. Chúng tôi đôi khi thật khá điên khi ngồi trên chiếc ghế đá ở sân trường trong cơn mưa nhỏ với một chiếc dù to chỉ để nghe một bản nhạc và hay đùa nhau xem ai chịu lạnh kém hơn. Lạc cao hơn tôi khá nhiều, nên đôi khi quăng đường từ lớp học đến căn tin, khi chúng tôi cùng nghe tai phone được gắn trong cái máy ipod nhỏ, cậu ấy vẫn thường hay phải cúi người để hai dây khò so le. Cảm giác khi ấy hệt như một đôi tình nhân trong mắt mọi người nhưng là tình bạn trong mắt chúng tôi.

Lạc cũng là cơn gió mát rượi đã đến với tôi trong những ngày hè bỗng chốc. Người ta vẫn hay nói mùa hè là mùa của sự chia tay. Lớp đại học khi ấy của tôi, mỗi tôi là người ở lại còn

hầu như tất cả đều về quê để nghỉ hè, phải đợi vô năm học mới mới lại gặp nhau. Những tán phượng đỏ rực chỉ càng làm lòng người thêm đốt cháy. Khi kỉ túc xá bắt đầu thưa thớt bóng người, Lạc vẫn cố nán lại thêm ít ngày, chờ tôi đi ăn kem hoặc đi dạo phố.

Tôi còn nhớ đến khi không thể nán lại nữa, tôi tiễn Lạc ra bến xe về quê. Cảm giác mắt mắt nhường nào, cảm giác của người ở lại. Và dường như Lạc cũng biết, chúng tôi không quá sến để nói về những lời chia tay mà chúng tôi hay hẹn về những lần gặp lại.

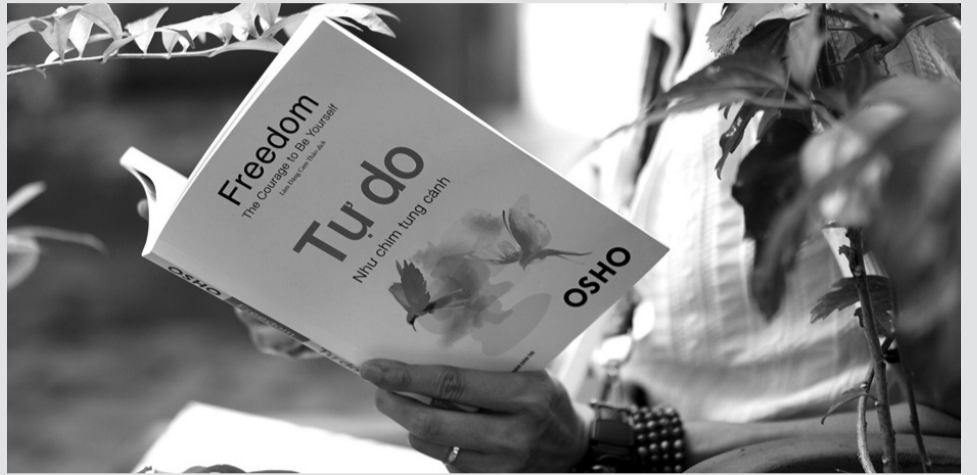
Trường đại học của tôi sát ngay bên bờ biển và chúng tôi đều yêu biển. Những khi nghỉ tiết, câu đầu tiên hai đứa hỏi nhau luôn là:

- Ra biển không?

Khi thì chúng tôi đi dạo và nghịch phá những đụn cát, khi thì ngồi yên sát lề đám rau muống biển tận hưởng cơn gió mát xa xăm, lúc lại lên trên gọi một ly nước mía chia nhau chỉ để không nói gì. Nhiều lúc điên điên, hai đứa lại ị

ĐỌC SÁCH

Chúng ta có thực sự tự do như vẫn nghĩ?

Trong suốt chiều dài lịch sử, con người luôn kêu đòi tự do, luôn đấu tranh vì tự do. Nhưng tự do thật sự là gì? Chúng ta có thực sự tự do như mình vẫn nghĩ?

Nói về tự do, hẳn có không ít người cho rằng tự do là được làm điều mình muốn, sống theo cách mình muốn. Số khác thì định nghĩa tự do bằng việc hành động vượt khỏi những khuôn khổ của xã hội. Nhưng với “bậc thầy tâm linh” Osho, tất cả những điều ấy không phải là tự do đích thực. Mong muốn “thoát khỏi” điều gì, hay “làm bất cứ điều gì mình muốn” chỉ là các dạng thức khác của nô lệ, bởi vì chúng vẫn bị điều khiển bởi các mong muốn, khao khát và tâm trí hỗn loạn.

Trong cuốn sách “Tự do - Như chim tung cánh” vừa ấn hành, Osho sẽ cùng bạn đọc khám phá ba chiều kích của tự do và những bước cần thiết để đi đến sự tự do đích thực.

Theo đó, chiều kích đầu tiên của tự do là về thể chất, tức là giải phóng con người khỏi những áp bức cụ thể như chế độ nô lệ, phân biệt giới tính, bất công xã hội...

Tự do tinh thần, theo Osho, là sự giải phóng khỏi các khuôn mẫu tư duy, các định kiến và niềm tin bị áp đặt từ nhỏ.

Nhưng ngay cả khi đạt được tự do tinh thần thì hành trình vẫn chưa kết thúc, bởi điều đó chỉ mở ra cánh cửa để bước vào cấp độ cao nhất: tự do tâm linh. Đây là trạng thái mà con người nhận thức được bản chất chân thực của mình không phải là cơ thể hay tâm trí, mà là tâm thức thuần khiết, không bị ràng buộc bởi bất kỳ thứ gì. Từ chiều kích này, Osho không chỉ lý giải về tự do mà còn vẽ nên một viễn cảnh nơi con người được “là chính mình” trong sự tự tại và bình yên tuyệt đối.

Nếu quan sát kỹ, không khó để thấy rằng dù đã phát triển hàng ngàn năm nhưng con người vẫn đang sống trong xiềng xích của chế độ nô lệ. Chúng ta tự ràng buộc mình vào những thứ hữu hình như nhà cửa, xe cộ, tiền bạc cho đến những thứ vô hình như tình yêu, xã hội... Và điều đáng buồn là chúng ta tin rằng những xiềng xích ấy là trang sức, thậm chí vui mừng vì đã có nhiều “trang sức”. Nhưng chính sự lệ thuộc ấy khiến bạn mất đi tự do.

“Tự do chẳng liên quan gì đến bên ngoài; con người có thể tự do ngay cả khi đang ở trong một nhà tù thực sự. Tự do là thứ ở bên trong; nó thuộc về tâm thức. Bạn có thể tự do ở bất cứ nơi nào - bạn vẫn có thể tự do khi bị xiềng xích, bị cầm tù - và bạn có thể không tự do khi ở bên ngoài nhà tù, trong chính ngôi nhà của mình, nhìn bề ngoài có vẻ hoàn toàn tự do nhưng bạn vẫn là tù nhân nếu tâm thức của bạn không tự do”, như Osho nhìn nhận.

Những điều này nghe thật điên rồ làm sao. Thế nhưng, khi choáng váng qua đi, ta lại bắt đầu suy ngẫm về những điều ông đã nói và cảm thấy tâm trí được khai mở. Quan trọng hơn, điều làm nên sức nặng trong lập luận của Osho không chỉ là cách ông định nghĩa tự do, mà còn ở phương pháp mà ông đưa ra để đạt được nó. “Người kiến tạo của thế kỷ 20” cho rằng chỉ qua thiền định và nhận thức sâu sắc, con người mới có thể đạt tới tự do tối thượng. Ông quan niệm rằng, trong thiền, con người dần thoát khỏi sự bám víu vào tâm trí và các vai diễn xã hội để nhận ra rằng bản thân vốn đã tự do từ lúc sinh ra, chỉ là chúng ta bị che khuất bởi tầng tầng lớp lớp những hệ thống và lễ thói của xã hội.

Tuy nhiên, những quan niệm khác biệt của Osho cũng nhận về những phản hồi trái chiều. Có người cho rằng ông quá nhấn mạnh vào tính cá nhân mà xem nhẹ cộng đồng và việc tìm kiếm sự tự do nội tại có thể khiến con người thờ ơ với các vấn đề xã hội. Nhưng nếu nhìn sâu hơn, ta sẽ thấy rằng Osho không phủ nhận tầm quan trọng của cộng đồng, thay vào đó, ông khẳng định rằng một xã hội tự do thực sự chỉ có thể tồn tại khi từng cá nhân trong đó đã vượt qua được sự nô lệ. Đây là một nhận định không chỉ đúng với thời đại của ông mà còn mang ý nghĩa sâu sắc trong bối cảnh hiện tại, khi con người ngày càng lạc lối trong guồng quay xã hội và đánh mất chính mình.

Trong suốt hành trình đi tìm tự do, Osho không kêu gọi một cuộc cách mạng xã hội ở quy mô lớn mà đề nghị từng cá nhân âm thầm thay đổi từ bên trong. Ông cho rằng tự do có nghĩa là chịu trách nhiệm nhiều hơn, nhiều đến mức không cần ai phải can thiệp vào cuộc sống của bạn. Và khi mỗi cá nhân tự có trách nhiệm, tự mình phát triển thì nhân loại sẽ phát triển, xã hội biến mất và mọi cái ác mà xã hội tạo ra cũng sẽ biến mất theo. **MINH MINH**

chuyện gì đã xảy ra. Tất cả bỗng huyền ảo vì không xác định được ai là người thắng, kẻ thua. Ban giám khảo quyết định ai còn đứng trên bục là người chiến thắng. Bạn bè A Phấn reo hò không ngớt vì họ biết anh không những chiến thắng mà còn đánh cắp trái tim một thiếu nữ xinh đẹp. Một bông hoa của núi rừng, A Phấn thần thờ - Không có ai là người thắng cả. Hồn của anh lạc bước theo những dấu chân hoang hoải phía thượng nguồn.

Cuộc vui vẫn tiếp tục. Ai nấy đều hào hứng trận chung kết sẽ còn nhiều kịch tính hơn nữa. Tiếp theo là cuộc thi bắn tên. Đây là nội dung của ông cha từ ngàn xưa truyền lại thể hiện sức mạnh của người đàn ông. Trai tráng cùng nhau bắn vào điểm hồng tâm, ai bắn trúng nhiều nhất, chính xác nhất người đó sẽ chiến thắng. Hoàng Thăng hùng dũng bước lên vũ đài như một viên mãnh tướng.

Thi thì thi chứ A Phấn cũng chẳng ngần ngại chuyện cung nỏ. Trai xứ Đồng Giàn này ai chả biết bắn tên cưỡi ngựa. A Phấn có thú say máu cùng con mồi. Anh thường rượt theo con mồi trong rừng ba bốn ngày đêm tìm hiểu tâm tính của nó, vờn cho nó sức tàn lực kiệt rồi mới buông dao sát giới. Dưới miềm xuôi thường hay nói tiên - tài, chứ trên xứ vùng cao này chỉ có tinh - tài...

Hàng trăm người đổ dồn về phía trường bắn đông như kiến. Mọi người thích thú với trận đấu sắp diễn ra. Không biết điều gì có thể làm họ phấn khích hơn thế nữa. Hoàng Thăng uống cạn hai vò rượu, mặt đỏ phừng phừng nhảy lên ngựa. A Phấn không uống. Anh cười trên lưng con chiến mã màu đen. Nó thuộc dòng giống con Xích Thổ. Cơ nghiệp nhà anh không có gì ngoài con ngựa quý. A Phấn đứng ngắm nhìn nó. Nó dũi mõm vồ về chủ. Nó hiểu tâm trạng ngổn ngang của chủ nó bây giờ. Trước kia, mỗi khi thi đấu chủ nó thường hay lấy lòng nó. Hoàng Thăng phi nước đại ra xa hàng trăm mét quay người bắn ngược trở lại hồng tâm. Ba phát trúng cả ba. Một tay thiện xạ có nghề. Tiếng la hét inh ỏi cổ vũ cho vị tướng trấn thủ Yên Hoa. A Phấn rút tên ra khỏi bao, mọi con mắt đổ dồn vào anh. Nhưng trong mắt anh nhìn đâu đâu cũng thấy nàng. Anh nhìn về phía hồng tâm thì đó không còn là hồng tâm nữa. Nàng đang đứng đó nhìn anh mắt rung rung lệ. A Phấn chạy ra xa một chút nữa hình ảnh đó vẫn lặp lại. Anh quẳng cả cung tên đi thúc ngựa chạy ngược về phía thượng nguồn. Giờ đây trái tim anh đã trúng một mũi tên khác... **H.H**

không ứng đối lại ngay. Nàng rót một chén rượu mời chàng rồi mới cất tiếng. Tiếng hát của nàng ngọt và sắc như cát nứa. Tiếng hát ấy lẹm vào trái tim anh mà không để lại dấu vết. A Phấn biết rằng nếu cứ tiếp tục thì lòng anh sẽ bị nhiều vết cứa. Anh nhìn xuống thấy những khuôn mặt thất thần. Ngơ ngác. Họ hiểu rằng điều gì đang xảy ra.

Bản Yên Hoa đã vượt lên dẫn trước. Một cú hích ngoạn mục. A Phấn không thấy buồn. Anh đang mãi mê ngắm nàng cười say trong nắng. Anh không hay biết một người khác cũng đang nhìn anh sâu hoắm. Người đó là Hoàng Thăng.

Hát hay thường đi đôi với đàn giỏi. Đèo Hoa đang thất thế. Thua keo này nữa thì thể diện của cả bản sẽ bị A Phấn hủy hoại. Anh ngược lên nhìn thấy nàng đang cầm đàn trên tay. Nàng biết anh đang bối rối. Tại sao cứ phải là nàng? - A Phấn cảm thấy phân vân. Ở phía dưới tiếng hò reo không ngớt, chiêm trống inh ỏi. Tiền khách, hậu chủ, anh mời nàng đàn trước. Tiếng đàn ngân cao trong gió đại ngàn thăm thẳm xanh. Không gian trầm lắng. Bốn bề lặng thinh. Dường như cả đất trời đang lắng nghe tiếng nhạc. A Phấn nghe thấy tiếng chim Tơ Rao hót gọi bạn tình, tiếng chồi non đang nảy lộc, tiếng sóng rập rờn trên nương lúa, tiếng mùa xuân đang trỗi dậy... và cả tiếng lòng anh nữa hợp thành bản đồng ca của núi rừng Việt Bắc. Tất cả đang nồng cháy, rạo rức. "Cung thanh là tiếng mẹ, cung trầm là giọng cha". Người nghệ sĩ thả hồn mình trong từng phím đàn, nốt nhạc. A Phấn xao xuyến. Bản nhạc vui nhưng hơi thở lại đượm buồn. Có điều gì đó bị kim kẹp trong người con gái kia mà thanh âm không thoát ra được. Tiếng đàn có thể ru ngủ đất trời, ru ngủ hàng vạn người nhưng người nghệ sĩ không thể giấu nổi lòng mình. Tri kỷ mới hiểu lòng tri kỷ. Bá Nha mới hiểu thấu Tử Kỳ. A Phấn cảm nhận trong tiếng đàn có nước mắt, có những ẩn ức không thể cất lên lời...

A Phấn hòa tấu rất nhanh cùng với nhịp điệu. Đôi trai tài gái sắc tấu liên tiếp từ khúc nhạc này sang khúc nhạc khác. Hợp lòng, hợp ý cung đàn chuyển từ xốn xang, rộn ràng sang nhớ nhung, da diết. Hai người đang thổ lộ lòng mình cho nhau.

Tiếng hát đó không còn sắc và ngọt như cát nứa nữa. Tiếng hát nghẹn lời... Nước mắt nàng rơi lã chã. Nàng dúi vào tay anh một nhành hoa mơ rồi chạy ngược về phía thượng nguồn. Mọi người không hiểu

nhau đạp xe dạo khắp phố phường, tôi vẫn hay ôm nhẹ cậu ấy và cậu ấy vẫn hay nắm hờ cánh tay tôi...

Ngay cả khi gia đình tôi có biến, tôi gần như trốn mình trong một góc nào đó đến nỗi dường như sợ ai đó tìm ra nhưng Lạc sẽ luôn tìm ra tôi. Cái bóng đáng gờm ấy dường như che được cả màn đêm khi ấy và tôi nghe trong gió thoảng có một lời hứa nào đó được bật ra:

- Bà đừng chạy trốn nữa, sẽ luôn có tôi ở cạnh, tôi sẽ tìm bà nhưng một lần, đừng yên một chỗ và nói tất cả với tôi, sẽ dễ hơn...

Rồi chúng tôi tốt nghiệp, rồi chúng tôi chia xa, tôi về lại thành phố nhỏ, còn Lạc đắm mình trong Sài Gòn hoa lệ. Những năm đầu xa nhau chúng tôi vẫn hay gọi và nhắn tin, sau dần cuộc sống giữ chúng tôi lại chỉ là những kỉ niệm. Tôi bắt đầu có những khó khăn hoặc niềm vui của riêng tôi và Lạc cũng bắt đầu có những cuộc đời của riêng Lạc. Thi thoảng những kỉ ức xưa ùa về, chúng tôi lại gọi cho nhau,

nhưng cũng chỉ là những kỉ ức ngày xưa được gọi lại, khoảng cách và thời gian là thứ mà giờ đây chúng tôi không có điểm tương đồng.

Rồi tôi cũng trở nên ít nói hơn, công việc vẫn phòng một nhòai và sự nhay cảm với cuộc đời làm tôi dần thu mình lại. Tôi không còn chọn cách kể với Lạc vì những người xuất hiện trong cuộc sống tôi bây giờ hay những sự việc muốn kể lại không biết bắt đầu từ đâu. Tôi thu mình trong chiếc vỏ ốc của riêng mình để mọi thứ đến với tôi thành xa lạ. Kể cả Lạc.

Ngày gặp lại, tôi vẫn đón Lạc tại bến xe như khi xưa. Hình bóng gầy gò, dong dong cao ấy vẫn gọi lại cho tôi cả một bầu trời kỉ niệm. Nhưng hình ảnh ấy đột nhiên lại có chút xa lạ, thời gian và không gian lần đầu tiên tôi tin có một sức mạnh tái tạo lòng người. Hình bóng ấy đang tiến về phía tôi, một hình ảnh xa lạ nhưng lại có chút thân quen đang nở một nụ cười rất tươi quá đỗi...

HUYỀN TRẦN

Sức mạnh của “cơ chế tự chữa lành”

Trong cuộc sống hiện đại, cụm từ “cơ chế tự chữa lành” ngày càng được nhắc đến nhiều hơn, gắn liền với những câu chuyện đầy cảm hứng về sự hồi phục của con người trước bệnh tật, căng thẳng và tổn thương tâm lý. Tuy nhiên, điều đáng buồn là khái niệm này đang bị một số trào lưu “thuận tự nhiên” cực đoan bóp méo, dẫn đến việc từ chối các can thiệp y tế cần thiết như tiêm vaccine hay sử dụng thuốc điều trị. Để hiểu đúng và đầy đủ về “cơ chế tự chữa lành” của cơ thể, chúng ta cần phân biệt rõ ràng giữa việc tôn trọng tự nhiên và việc đi ngược lại khoa học.

Trong chúng ta luôn tồn tại một vị “thầy thuốc”. Thực tế, cơ thể con người là một hệ thống kết nối hoàn hảo, tinh vi, nhịp nhàng hơn bất cứ loại máy móc hiện đại nào. Trong tất cả những hệ thống đó (bao gồm tuần hoàn, thần kinh, hô hấp, tiêu hóa, miễn dịch, tủy xương, tạo máu, tế bào gốc...) đều có một vị “bác sĩ trưởng”. Khi cơ thể phát sinh vấn đề, ngay lập tức vị thầy thuốc này sẽ được điều đến để chữa trị tức thời, một cách hoàn hảo để cơ thể duy trì sự sống tốt nhất trước khi chúng ta biết bệnh và tìm đến can thiệp y tế.

Có thể nói, “cơ chế tự chữa lành” là một đặc điểm sinh học đặc biệt của cơ thể con người. Đây là quá trình mà cơ thể tự động kích hoạt để sửa chữa tổn thương, tiêu diệt mầm bệnh và phục hồi chức năng. Các nhà khoa học đã chứng minh, cơ thể con người khi gặp phải bệnh tật và các tổn thương, sẽ có những phản ứng của cơ thể xảy ra dẫn đến quá trình cơ thể “tự điều trị” tổn thương. Như khi bị thương, cơ thể sẽ xảy ra cái gọi là “phản ứng viêm”. Khi ấy, cơ thể sẽ lập tức đưa máu đến vùng bị tổn thương để mang theo bạch cầu và tiêu cầu giúp chống nhiễm trùng và làm lành vết thương. Hoặc khi da và các mô bị tổn thương có khả năng tự phục hồi thông qua việc sản sinh tế bào mới. Hệ miễn dịch của cơ thể cũng chính là một trong những biểu hiện của cơ chế tự chữa lành. Đây chính là “bức tường thành” quan trọng giúp cơ thể chống lại virus, vi khuẩn và các tác nhân gây bệnh khác.

Những cơ chế này không chỉ là một phần của bản năng sinh tồn mà còn cho thấy sự hòa hợp giữa cơ thể và môi trường sống. Tuy nhiên, để cơ chế này hoạt động hiệu quả, cơ thể cần được chăm sóc đúng cách thông qua

Điều kì diệu của “cơ chế tự chữa lành”

● Sống lành mạnh, khoa học chính là cách để nâng cao khả năng “tự chữa lành” của cơ thể. (Ảnh: ST)

Nói đến “cơ chế tự chữa lành” của cơ thể không phải là những luận điểm phản khoa học, trào lưu “thuận tự nhiên” cực đoan đang lan truyền như từ chối can thiệp y tế, thuốc men, vaccine để tự khỏi bệnh. Đây là nguyên lý kì diệu của cơ thể trong quá trình thích ứng với tự nhiên và những liệu pháp khoa học, tôn trọng tự nhiên, không lạm dụng thuốc để cơ thể có điều kiện phát huy hết vai trò “tự chữa lành” của mình.

đinh dưỡng, vận động và nghỉ ngơi hợp lý.

Một ví dụ rõ nét thường được các chuyên gia y tế đưa ra chính là bệnh cúm. Hầu hết các bệnh cảm cúm đều tự khỏi trong vòng 5 - 7 ngày. Thực tế, thuốc cảm chỉ giúp giảm các triệu chứng như sổ mũi, ho, chứ không thể chữa khỏi bệnh. Điều giúp đẩy lùi bệnh ở đây chính là cơ chế tự nhiên của cơ thể, khi bị vi khuẩn hoặc virus tấn công, hệ thống tự chữa lành sẽ huy động các tế bào miễn dịch để chống lại “kẻ thù”.

Việc lắng nghe cơ thể, để cho cơ thể tự điều chỉnh và tôn trọng tiến trình tự nhiên là rất quan trọng, tuy nhiên, như vậy không đồng nghĩa với việc từ chối hoàn toàn các can thiệp y tế. Một số trào lưu sống “thuận tự nhiên” cực đoan hiện nay hướng đến việc bài trừ thuốc men, vaccine, khám, chữa bệnh, vai trò của cơ sở y tế và bác sĩ đang gây nguy hiểm không chỉ cho cá nhân mà còn cho cả cộng đồng. Những lập luận như “để cơ thể tự khỏi bệnh” hay “từ chối thuốc men” một cách thiếu căn cứ và cực đoan có thể dẫn đến hậu quả nghiêm trọng, đặc biệt đối với các bệnh truyền nhiễm.

Theo các chuyên gia, phát huy tối đa sức mạnh “cơ chế tự chữa lành” của cơ thể, chính là sự kết hợp giữa khoa học và tự nhiên với các nguyên tắc sống lành mạnh. Đầu tiên là thói quen không lạm dụng thuốc, một thói quen thường gặp trong cộng đồng. Nghĩa là cứ mệt, đau, bệnh là sẽ “tự kê đơn” và mua thuốc uống không có sự chỉ định của bác sĩ, dẫn đến tình trạng nhờn thuốc hoặc tác dụng phụ không mong muốn.

Các chuyên gia cũng khuyến cáo, khi bị bệnh, ngoài việc dùng thuốc theo chỉ định của bác sĩ, mỗi người cũng cần ý thức tìm hiểu, bổ sung các thực phẩm, dưỡng chất cần thiết cho cơ thể như các loại vitamin, khoáng, các “dược liệu” gần gũi hàng ngày như gừng, nghệ, chanh, tỏi, rau thơm, trái cây... để giúp cơ thể tăng sức đề kháng, tăng khả năng “tự chữa lành”.

Cạnh đó, xây dựng một lối sống lành mạnh, hợp lý là cực kì cần thiết, như việc ăn uống khoa học, hợp lý, cân bằng dinh dưỡng, hạn chế các loại thức ăn, uống độc hại cho cơ thể, ngủ đủ giấc, tập luyện thể thao... Đồng thời, việc thực hành yoga, thiền, hoặc các liệu pháp trị liệu không

chỉ giúp giảm căng thẳng mà còn thúc đẩy quá trình “tự chữa lành” của cơ thể.

Tâm hồn cũng có “cơ chế tự chữa lành”

“Cơ chế tự chữa lành” không chỉ giới hạn ở thể chất mà còn bao gồm cả tâm lý. Những tổn thương tâm lý như stress, lo âu hay trầm cảm cũng cần được chú ý và chữa lành kịp thời.

Thực chất, nhiều trường hợp, khi xảy ra những tổn thương, biến động, sang chấn tâm lý, nhiều người vẫn thường tìm đến các liệu pháp bên ngoài. Ví dụ như tìm một mối quan hệ mới để khóa lấp tổn thương từ mối quan hệ trước đó, tìm đến những cuộc vui nào nhiệt để bù đắp khoảng trống tâm hồn... Tuy nhiên, kết quả nhận được đôi khi lại là những tổn thương càng bị khoét rộng, những khoảng trống càng mênh mông hơn.

Các chuyên gia tâm lý đã chỉ ra rằng, chữa lành tổn thương trong tinh thần, trước hết và hiệu quả nhất, vẫn luôn là dựa vào chính mình, từ việc xây đắp nội tại vững vàng. Đó cũng chính là cách phát huy “cơ chế tự chữa lành” của tâm hồn. Trong các bài

giảng của Thiền sư Thích Minh Niệm, chuyên gia nghiên cứu tâm lý trị liệu, ông thường đưa ra lời khuyên khi đối mặt với tổn thương, quan trọng nhất để chữa lành là “hướng vào bên trong”. Đầu tiên và quan trọng nhất, đó là việc nhận diện tổn thương, nhìn thấy rằng ta có nỗi đau, nỗi đau đang tồn tại ở đó. Tiếp sau quá trình nhận diện, chính là sự chấp nhận. Không cố gắng xua đuổi, từ chối, phủ nhận nỗi đau mà chấp nhận nhìn thẳng vào nỗi đau ấy. Để thương tổn và nỗi đau được đi đúng tiến trình của mình, chính là một phần của hành trình “tự chữa lành”. Rồi sau đó, mỗi người sẽ tự phát triển những điều tích cực từ trong tâm hồn, thông qua các liệu pháp tự thân để chữa lành cho chính mình.

Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng tâm trạng tích cực, lòng biết ơn và sự kết nối xã hội có thể kích hoạt các hormone như endorphin và oxytocin, giúp cải thiện cả sức khỏe thể chất lẫn tinh thần.

Các chuyên gia tâm lý cũng đã đưa ra một số cách để hỗ trợ “cơ chế tự chữa lành” tâm hồn. Đó là việc thực hành lòng biết ơn bằng cách viết nhật ký hoặc suy ngẫm về những điều tốt đẹp trong cuộc sống mà ta nhận được hằng ngày, hằng giờ. Điều này có thể giúp giảm căng thẳng và cải thiện tâm trạng.

Một cách hiệu quả để gieo hạt giống tích cực chính là tạo kết nối. Đầu tiên là sự kết nối với chính mình, là tập lắng nghe trái tim, hiểu rằng mình đang thực sự muốn gì, cần gì. Kết nối quan trọng tiếp theo là sự giao tiếp với người thân, bạn bè, với người xung quanh để có thể nói ra, chia sẻ, giúp giải tỏa cảm xúc tiêu cực.

Cạnh đó, khi đối mặt với các vấn đề tâm lý nghiêm trọng bị mất phương hướng, gặp khó khăn về cảm xúc, loay hoay không biết hướng ra, việc tìm kiếm sự hỗ trợ là rất cần thiết. Khi ấy, tìm đến một người thầy tinh thần hoặc người biết thấu hiểu, sẻ chia, hay các chuyên gia tâm lý là điều rất cần thiết.

Có thể nói, cơ chế “tự chữa lành” là một món quà kỳ diệu của tự nhiên, nhưng để món quà này phát huy tối đa giá trị, chúng ta cần hiểu đúng và thực hành đúng. Tôn trọng cơ thể không có nghĩa là từ chối khoa học, mà là sử dụng khoa học để hỗ trợ cơ thể đạt được sự cân bằng tự nhiên. Hãy để cơ thể và tâm hồn được chữa lành trong sự hài hòa giữa tự nhiên và khoa học. **NGỌC MAI**

THÔNG BÁO

Về việc thi hành án dân sự

Căn cứ Điều 43 Luật Thi hành án dân sự (sửa đổi, bổ sung năm 2014, 2022);
Căn cứ Điều 15 Nghị định 62/2015/NĐ-CP ngày 18 tháng 7 năm 2015 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Thi hành án dân sự;
Căn cứ Bản án số 90/2022/KDTM-PT ngày 06/6/2022 của Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội và bản án số 50/2021/KDTM-ST ngày 22/9/2021 của Tòa án nhân dân quận Ba Đình, Quyết định số 30/QĐ-SCBSBA ngày 15/6/2023, Quyết định số 46/QĐ-QĐ-SCBSBA ngày 05/9/2023 của Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội.
Căn cứ Quyết định thi hành án số 177/QĐ-CCTHADS ngày 13/10/2023 của Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm;
Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ

Liêm đang tổ chức thi hành án đối với:
Người phải thi hành án: Công ty cổ phần Thép Vĩnh Đa Hà Nội
Địa chỉ: Số 26 ngõ 209 phố Kim Mã, quận Ba Đình, Hà Nội.
Người có tài sản bảo đảm:
Bà Vũ Thị Thu Hà (đã chết).
Chị Lê Minh Anh (con gái).
Cụ Nguyễn Thị Thuộc (mẹ đẻ)
Địa chỉ: Số 58 Tổ Hữu, phường Mễ Trì, quận Nam Từ Liêm, Hà Nội
Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:
Ông Nguyễn Tất Biên
Ông Nguyễn Tất Thắng
Ông Nguyễn Thế Nhân
Ông Nguyễn Chiến Công
Ông Nguyễn Lưu Niệm
Ông Nguyễn Thế Kỳ
Đều trú tại: Tổ dân phố số 1 Tu Hoàng, phường Phương Canh, quận Nam Từ Liêm, thành phố Hà Nội.

Khoản phải thi hành:
Qua xác minh điều kiện thi hành án được biết: Bà Vũ Thị Thu Hà đã chết.
Chấp hành viên Chi cục THADS quận Nam Từ Liêm thông báo cho những người thuộc các hàng thừa kế của bà Vũ Thị Thu Hà biết và liên hệ đến Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm, địa chỉ: số 3 ngõ 1 Huy Du, Cầu Diễn, Nam Từ Liêm, Hà Nội để giải quyết theo quy định của pháp luật.
Trong thời hạn 03 tháng kể từ ngày được thông báo, nếu không có người khai nhận di sản thừa kế, Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm sẽ xử lý tài sản bảo đảm để thi hành án theo quy định của pháp luật.
Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm thông báo cho những người thuộc các hàng thừa kế biết và thực hiện.
CHI CỤC THADS QUẬN NAM TỪ LIÊM, TP HÀ NỘI

THÔNG BÁO

Về việc thi hành án dân sự

Căn cứ Điều 43 Luật Thi hành án dân sự (sửa đổi, bổ sung năm 2014, 2022);
Căn cứ Điều 15 Nghị định 62/2015/NĐ-CP ngày 18 tháng 7 năm 2015 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Thi hành án dân sự;
Căn cứ Bản án số 30/2021/KDTM-ST ngày 06/7/2021 của Tòa án nhân dân quận Nam Từ Liêm và bản án số 72/2022/KDTM-PT ngày 24, 26/5/2022 của Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội;
Căn cứ Quyết định thi hành án số 1523/QĐ-CCTHADS ngày 15/5/2023 của Chi cục trưởng Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm;
Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm đang tổ chức thi hành án đối với Công ty cổ phần đầu tư thương mại và xây dựng công nghiệp Việt Nam, địa chỉ: Tầng 1, CT3-2 KĐT Mễ Trì Hạ, phường Mễ Trì, quận Nam Từ Liêm, Hà Nội.
Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:
Ông Ngô Văn Dũng, sinh năm 1963 (đã chết)
Bà Nguyễn Thị Mươi, sinh năm 1968 (vợ ông Dũng)

HKTT: số 5, ngày 8/11/36/7 Lê Quang Đạo, TDP số 6, Phú Đô, Nam Từ Liêm, Hà Nội.
Hiện cư trú: Số 28/5A công chợ Phú Thuận, đường Gò Ô Môi, phường Phú Thuận, quận 7, TP Hồ Chí Minh.
Khoản phải thi hành:
Qua xác minh điều kiện thi hành án được biết: Ông Ngô Văn Dũng đã chết.
Chấp hành viên Chi cục THADS quận Nam Từ Liêm thông báo cho những người thuộc các hàng thừa kế của ông Ngô Văn Dũng biết và liên hệ đến Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm, địa chỉ: số 3 ngõ 1 Huy Du, Cầu Diễn, Nam Từ Liêm, Hà Nội để giải quyết theo quy định của pháp luật.
Trong thời hạn 03 tháng kể từ ngày được thông báo, nếu không có người khai nhận di sản thừa kế, Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm sẽ xử lý tài sản bảo đảm để thi hành án theo quy định của pháp luật.
Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm thông báo cho những người thuộc các hàng thừa kế biết và thực hiện.
CHI CỤC THADS QUẬN NAM TỪ LIÊM, TP HÀ NỘI

Bắt đầu từ phòng thí nghiệm, ý tưởng và nghiên cứu tiền lâm sàng

Hành trình của vaccine bắt đầu từ những phát hiện trong phòng thí nghiệm. Khi một loại bệnh mới xuất hiện hoặc bùng phát, các nhà khoa học phải xác định cơ chế gây bệnh, thường là các protein hoặc cấu trúc trên bề mặt virus hoặc vi khuẩn. Dựa trên đó, các nhà nghiên cứu sẽ phát triển các công nghệ phù hợp để kích thích hệ miễn dịch, như sử dụng virus bất hoạt, mRNA, protein tái tổ hợp hoặc các vectơ virus. Chẳng hạn, vaccine phòng bệnh sốt rét RTS,S/AS01 của Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) được phát triển sau hàng chục năm nghiên cứu để đối phó với ký sinh trùng Plasmodium, nguyên nhân chính gây tử vong cho hàng triệu trẻ em ở châu Phi mỗi năm. Giai đoạn nghiên cứu tiền lâm sàng, bao gồm thử nghiệm trên tế bào và động vật, giúp xác định mức độ an toàn ban đầu và khả năng kích thích miễn dịch.

Thử nghiệm lâm sàng là giai đoạn quan trọng nhất, khẳng định tính hiệu quả và an toàn, chia thành ba pha rõ rệt. Ở pha 1, vaccine được thử nghiệm trên một nhóm nhỏ người (20 - 100 người) để đánh giá mức độ an toàn và liều lượng tối ưu. Ví dụ, vaccine HPV phòng ngừa ung thư cổ tử cung đã trải qua giai đoạn này nhằm đảm bảo không gây phản ứng phụ nghiêm trọng. Tiếp theo đến pha 2, vaccine được thử nghiệm trên hàng trăm người để tiếp tục kiểm tra tính an toàn và hiệu quả trong việc kích thích miễn dịch. Pha 3 là giai đoạn cuối cùng, thử nghiệm với hàng nghìn đến hàng chục nghìn người tham gia để xác minh hiệu quả trên diện rộng. Một ví dụ điển hình là vaccine chống bại liệt của Jonas Salk vào những năm 1950, được thử nghiệm trên 1,8 triệu trẻ em, mở đường cho việc xóa sổ căn bệnh này tại nhiều quốc gia.

Đáng chú ý, quá trình này thường kéo dài nhiều năm, đòi hỏi sự giám sát chặt chẽ của các cơ quan quản lý như Cục Quản lý Thực phẩm và Dược phẩm Hoa Kỳ (FDA) hoặc Cơ quan Quản lý Dược phẩm Châu Âu (EMA). Dù vậy, thực tế vẫn có những kỳ tích. Vào đầu năm 2020, khi virus SARS-CoV-2 bắt đầu lan rộng trên toàn cầu, những nhà khoa học tại BioNTech và Moderna đã bước vào cuộc chạy đua chưa từng có trong lịch sử để phát triển vaccine. Đây là lần đầu tiên công nghệ mRNA được ứng dụng rộng rãi trong sản xuất vaccine, một công nghệ đã được nghiên cứu từ thập niên 1990 nhưng chưa từng được thương mại hóa.

Quá trình phát triển vaccine mRNA bắt đầu với việc giải mã bộ gen của SARS-CoV-2 chỉ trong vài tuần sau khi virus được phát hiện. Các nhà khoa học nhanh chóng xác định protein gai (spike protein) là mục tiêu chính. Đây là phần giúp virus xâm nhập tế bào người và nếu cơ thể có thể nhận diện protein này, hệ miễn dịch sẽ kịp thời ngăn chặn sự lây nhiễm. Trong vòng chưa đầy một năm, vaccine mRNA đã hoàn thành ba giai đoạn thử nghiệm lâm sàng, một kỳ tích mà trước đây phải mất ít nhất 5 - 10 năm. Theo báo cáo trên The Lancet, giai đoạn thử nghiệm cuối cùng của vaccine Pfizer-BioNTech có sự

Hành trình vaccine từ phòng thí nghiệm đến mũi tiêm

Ấn Độ đã trở thành trung tâm quan trọng trong chuỗi cung ứng vaccine toàn cầu. (Ảnh: Viện Huyết thanh Ấn Độ - npr.org)

Từ đại dịch cúm Tây Ban Nha năm 1918 đến đại dịch Covid-19, sự ra đời của vaccine là một trong những thành tựu vĩ đại nhất của y học, mang lại hy vọng và sự sống cho hàng triệu người trên thế giới. Dù vậy, ít ai hiểu rõ câu chuyện đằng sau mỗi liều vaccine là những năm tháng nghiên cứu, thử nghiệm và sản xuất miệt mài. Đó là một quá trình dài hơi, đòi hỏi không chỉ sự chính xác khoa học mà còn cả những cam kết về an toàn, đạo đức và hợp tác quốc tế.

tham gia của hơn 43.000 người tại nhiều quốc gia. Kết quả cho thấy hiệu quả bảo vệ lên đến 95%, một con số đáng kinh ngạc. Nhưng không phải tất cả đều suôn sẻ. Các nhà khoa học và nhà quản lý phải đối mặt với áp lực lớn từ chính phủ và dư luận. “Chúng tôi không thể mắc sai lầm”, Tiến sĩ Ugur Sahin, đồng sáng lập BioNTech chia sẻ, “Mỗi ngày đều là một cuộc đua với thời gian, nhưng sự an toàn luôn là ưu tiên hàng đầu”. Cuối cùng, vào tháng 12/2020, vaccine Pfizer-BioNTech và Moderna đã được FDA cấp phép khẩn cấp, đánh dấu bước ngoặt lịch sử trong cuộc chiến chống đại dịch.

Dây chuyền sản xuất đến mũi tiêm và tiêm chủng toàn cầu

Sau khi vaccine được phê duyệt, một câu chuyện khác bắt đầu: làm thế nào để đưa vaccine đến với hàng tỷ người trên khắp thế giới? Theo báo cáo của WHO, đây là một thách thức chưa từng có, không chỉ vì số lượng vaccine khổng lồ cần được sản xuất mà còn vì yêu cầu đặc biệt trong bảo quản và phân phối. Một sai sót nhỏ trong khâu sản xuất có thể ảnh hưởng đến hiệu quả hoặc gây hậu quả nghiêm trọng cho sức khỏe cộng đồng.

Sự ra đời của vaccine mang lại hy vọng và sự sống cho hàng triệu người trên thế giới. (Ảnh: Shutterstock)

Vaccine Covid-19 của Pfizer-BioNTech là minh chứng. Vaccine Pfizer yêu cầu sản xuất với công nghệ mới và bảo quản ở nhiệt độ cực thấp (-70°C), trong khi hầu hết các hệ thống y tế trên thế giới chưa sẵn sàng cho điều này. Nhiều công ty vận tải quốc tế phải thiết kế lại toàn bộ chuỗi cung ứng để đáp ứng yêu cầu bảo quản. Hàng triệu thùng chứa lạnh đã được sản xuất và các quốc gia nghèo hơn nhận được hỗ trợ từ các tổ chức như COVAX để xây dựng chuỗi lạnh của riêng mình.

Ấn Độ, quốc gia sản xuất vaccine lớn nhất thế giới, đã trở thành trung tâm quan trọng trong chuỗi cung ứng toàn cầu. Theo Reuters, Viện Huyết thanh Ấn Độ (Serum Institute of India) đã sản xuất hàng trăm triệu liều vaccine AstraZeneca để phân phối cho các nước đang phát triển. Tuy nhiên, sự bùng phát của làn sóng Covid-19 thứ hai tại Ấn Độ vào đầu năm 2021 đã khiến nguồn cung này bị gián đoạn, gây áp lực lớn cho các nước phụ thuộc vào nguồn vaccine này.

Ngay cả khi vaccine đã sẵn sàng, việc thuyết phục người dân đi tiêm cũng không phải dễ dàng. Theo một khảo sát trên Pew Research Center, khoảng 30% người dân tại Mỹ ban đầu không tin tưởng vào vaccine, phần lớn

do thông tin sai lệch lan truyền trên mạng xã hội. Tại các quốc gia nghèo hơn, vấn đề không chỉ dừng lại ở niềm tin mà còn là khả năng tiếp cận. The Economist chỉ ra rằng, đến cuối năm 2021, chưa đầy 5% dân số tại nhiều quốc gia châu Phi được tiêm phòng đầy đủ. Tình trạng bất bình đẳng trong phân phối vaccine trở thành một vấn đề đạo đức toàn cầu.

Sau khi vaccine được sử dụng rộng rãi, việc giám sát an toàn vẫn tiếp tục thông qua các hệ thống báo cáo tác dụng phụ. Chẳng hạn, hệ thống VAERS (Hệ thống Báo cáo Tác dụng Phụ Vaccine) tại Hoa Kỳ đóng vai trò quan trọng trong việc phát hiện các phản ứng không mong muốn hiếm gặp. Song song đó, các nhà khoa học học không ngừng cải tiến vaccine để đối phó với các biến thể mới hoặc tăng hiệu quả bảo vệ. Vaccine ngừa cúm là một ví dụ, được cập nhật hàng năm dựa trên dự đoán về chủng virus phổ biến.

Việt Nam là quốc gia sản xuất vaccine uy tín thế giới

Hành trình vaccine cũng để lại nhiều bài học quý giá, trong đó là cần đầu tư nhiều hơn vào nghiên cứu và sản xuất vaccine trong nước để giảm phụ thuộc vào nguồn cung quốc tế. Với bề dày kinh nghiệm và sự đầu tư bài bản vào công nghệ, Việt Nam đang dần khẳng định vị thế trên bản đồ y học thế giới, với tư cách một trong những quốc gia sản xuất vaccine uy tín, đóng góp quan trọng vào công cuộc bảo vệ sức khỏe cộng đồng trong nước và quốc tế.

Từ những năm 1960, Việt Nam đã bắt đầu sản xuất vaccine đầu tiên. Đó là vaccine phòng bại liệt. Đến nay, sự nghiệp sản xuất vaccine của nước ta đã có bề dày lịch sử hơn nửa thế kỷ. Việt Nam đã sản xuất thành công nhiều loại vaccine, từ vaccine phòng lao, bạch hầu, uốn ván, ho gà, đến các loại vaccine phối hợp. Điểm nổi bật là các sản phẩm này không chỉ đáp ứng nhu cầu trong nước mà còn xuất khẩu sang nhiều quốc gia khác, đặc biệt các nước đang phát triển.

Một minh chứng rõ ràng cho năng lực sản xuất vaccine của Việt Nam là năm 2023, Việt Nam đã sản xuất thành công sản phẩm vaccine phòng bệnh dịch tả lợn châu Phi và chính thức xuất khẩu vaccine phòng bệnh dịch tả lợn châu Phi AVAC ASF LIVE của Công ty Cổ phần AVAC Việt Nam sang 5 nước, bao gồm: Philippines, Indonesia, Malaysia, Ấn Độ, Myanmar.

Mặc dù có những bước tiến, ngành sản xuất vaccine tại Việt Nam vẫn đối mặt với không ít thách thức. Một trong những vấn đề lớn nhất là đầu tư vào nghiên cứu và phát triển còn hạn chế so với các nước phát triển. Ngoài ra, việc mở rộng quy mô sản xuất để đáp ứng nhu cầu toàn cầu cũng đòi hỏi sự hỗ trợ lớn hơn từ cả Nhà nước và doanh nghiệp. Tuy nhiên, tương lai của ngành sản xuất vaccine tại Việt Nam vẫn rất hứa hẹn. Với sự hỗ trợ từ các tổ chức quốc tế và chiến lược phát triển rõ ràng, Việt Nam đang dần trở thành một trung tâm sản xuất vaccine tại khu vực Đông Nam Á. Điều này không chỉ giúp bảo vệ sức khỏe cho người dân Việt Nam mà còn đóng góp vào sứ mệnh y tế toàn cầu. **DIỆU BẢO**

THÔNG BÁO

Bà Đỗ Thị Minh, sinh năm 1959; Nơi đăng ký hộ khẩu thường trú: Số 5 ngách 1 ngõ 85 Nguyễn Lương Bằng, phường Nam Đồng, quận Đống Đa, Thành phố Hà Nội và những người thuộc hàng thừa kế thứ nhất của ông Ngô Quang Tiếp, sinh năm 1954, (đã chết vào ngày: 23/6/2021); Nơi đăng ký hộ khẩu thường trú: Số 5 ngách 1 ngõ 85 Nguyễn Lương Bằng, phường Nam Đồng, quận Đống Đa, thành phố Hà Nội hiện nay đang ở đầu về Tòa án nhân dân quận Đống Đa, Thành phố Hà Nội trước ngày 24/01/2025 để giải quyết vụ án theo thủ tục tố tụng dân sự.

THÔNG BÁO

Về việc thi hành án dân sự

Căn cứ Điều 43 Luật Thi hành án dân sự (sửa đổi, bổ sung năm 2014, 2022); Căn cứ Điều 15 Nghị định 62/2015/NĐ-CP ngày 18 tháng 7 năm 2015 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Thi hành án dân sự; Căn cứ Quyết định số 18/2014/QĐTA ngày 25/12/2013 của Tòa án nhân dân quận Cầu Giấy, thành phố Hà Nội; Căn cứ Quyết định thi hành án số 527/QĐ-CCTHADS ngày 14/4/2015 của Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm; Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm đang tổ chức thi hành án đối với: Công ty cổ phần Thương mại và dịch vụ Thuận Lưu, địa chỉ: Số 65 ngõ 2 phố Hoàng Sâm, phường Nghĩa Đô, quận Cầu Giấy, Hà Nội. Người có tài sản bảo đảm: Ông Nguyễn Đoàn Hùng sinh năm 1956 (đã chết). Bà Trịnh Thị Nhung

Địa chỉ: Thôn Phùng Khoang, Trung Văn, Nam Từ Liêm, Hà Nội Khoản phải thi hành: Qua xác minh điều kiện thi hành án được biết: Ông Nguyễn Đoàn Hùng đã chết ngày 31/01/2020 theo Giấy chứng tử số 11/2020/TLKT do UBND phường Trung Văn cấp ngày 04/02/2020. Chấp hành viên Chi cục THADS quận Nam Từ Liêm thông báo cho những người thuộc các hàng thừa kế của ông Nguyễn Đoàn Hùng biết và liên hệ đến Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm, địa chỉ: số 3 ngõ 1 Huy Du, Cầu Diễn, Nam Từ Liêm, Hà Nội để giải quyết theo quy định của pháp luật. Trong thời hạn 03 tháng kể từ ngày được thông báo, nếu không có người khai nhận di sản thừa kế, Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm sẽ xử lý tài sản bảo đảm để thi hành án theo quy định của pháp luật. Chi cục Thi hành án dân sự quận Nam Từ Liêm thông báo cho những người thuộc các hàng thừa kế biết và thực hiện.

CHI CỤC THADS QUẬN NAM TỪ LIÊM, TP HÀ NỘI

QUYẾT ĐỊNH

1. Tòa án nhân dân thành phố Thủ Đức thông báo cho bà Ngô Thị Mỹ Hạnh, sinh năm 1985 là người đại diện theo pháp luật của Công ty TNHH Nhà hàng Món Huế; Địa chỉ: Số 7 Ngõ Trần Xuân Soạn, phường Ngô Thi Nhâm, quận Hai Bà Trưng, Thành phố Hà Nội biết thông tin như sau: Tại Bản án sơ thẩm số: 4313/2024/KDTM-ST ngày 12/9/2024 của Tòa án nhân dân thành phố Thủ Đức:

QUYẾT ĐỊNH:

- Căn cứ Khoản 1 Điều 30, điểm a khoản 1 Điều 35; điểm a khoản 1 Điều 39; khoản 4 Điều 147, Điều 227, Điều 228, khoản 1 Điều 273 của Bộ luật Tố tụng dân sự;
- Căn cứ Điều 122, Điều 127, Điều 134, Điều 137, Điều 492 của Bộ luật dân sự 2005;
- Căn cứ Khoản 3 Điều 93 Luật Nhà ở năm 2005;
- Căn cứ Pháp lệnh án phí, lệ phí Tòa án năm 2009; Xét:
- 1. Chấp nhận yêu cầu của nguyên đơn - Công ty TNHH Sản xuất thương mại công nghiệp Doanh Thắng. Buộc Công ty TNHH Nhà hàng Món Huế có trách nhiệm trả cho Tổng Công ty TNHH Sản xuất thương mại công nghiệp Doanh Thắng tổng số tiền thuê mặt bằng còn nợ là: 2.770.240.000 đồng (Hai tỷ bảy trăm bảy mươi triệu hai trăm bốn mươi ngàn đồng), cụ thể: - Hợp đồng thuê mặt bằng ngày 27/4/2014: 1.397.440.000 đồng; - Hợp đồng thuê mặt bằng ngày 08/5/2014: 1.372.800.000 đồng. Thi hành ngay sau khi bản án có hiệu lực pháp luật.

Các bên cùng thi hành tại cơ quan thi hành án dân sự có thẩm quyền.

Kể từ ngày người được thi hành án có đơn yêu cầu thi hành án, nếu người phải thi hành án chưa thực hiện nghĩa vụ thì hàng tháng còn phải chịu tiền lãi theo mức lãi suất nợ quá hạn trung bình trên thị trường tại thời điểm thanh toán tương ứng với thời gian và số tiền chưa thi hành án theo quy định tại Điều 306 Luật thương mại.

2. Về án phí kinh doanh thương mại sơ thẩm: Công ty TNHH nhà hàng Món Huế phải chịu án phí là: 87.404.800 đồng (Tám mươi bảy triệu bốn trăm linh bốn ngàn tám trăm đồng). Công ty TNHH nhà hàng Món Huế chưa nộp tiền án phí.

Hoàn lại cho Công ty TNHH Sản xuất thương mại công nghiệp Doanh Thắng số tiền tạm ứng án phí đã nộp là 12.560.000 đồng (Mười hai triệu năm trăm sáu mươi ngàn đồng) theo Biên lai thu tạm ứng án phí, lệ phí Tòa án số AC/2012/03220 do Chi cục Thi hành án dân sự Quận 2 (nay là thành phố Thủ Đức), Thành phố Hồ Chí Minh lập ngày 20/4/2015.

3. Về quyền kháng cáo: Các đương sự có quyền làm đơn kháng cáo trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày tuyên án, đương sự vắng mặt tại phiên tòa hoặc không có mặt khi tuyên án mà có lý do chính đáng thì thời hạn kháng cáo tính từ ngày nhận được bản án hoặc được thông báo chấp hành.

Trường hợp bản án, quyết định được thi hành theo quy định tại Điều 2 Luật Thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thỏa thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các Điều 6, Điều 7 và Điều 9 Luật Thi hành án dân sự; thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại Điều 30 Luật Thi hành án dân sự.

TÒA ÁN NHÂN DÂN TP THỦ ĐỨC, TP HCM

Học hạnh phúc sẽ làm được những điều lớn lao

Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn cho rằng: Cách đặt vấn đề này rộng lớn, bao trùm hơn và sâu hơn cách đặt vấn đề phát triển các trường học hạnh phúc, dấu cho trường học hạnh phúc là một phần quan trọng của hạnh phúc trong giáo dục. “Chủ đề hội thảo này cũng hết sức có ý nghĩa, khi nền giáo dục của Việt Nam đang có những thay đổi mạnh mẽ, trọng tâm của sự thay đổi đó là nhằm hiện thực hóa mục tiêu phát triển con người một cách toàn diện, giúp con người biết sống hạnh phúc, tạo ra hạnh phúc cho mình và cho những người có liên quan.

Một cộng đồng những người hạnh phúc chỉ có thể được tạo ra bởi một nền giáo dục hạnh phúc. Đây cũng chính là định hướng lớn mà Bộ GD&ĐT đang chỉ đạo triển khai trong toàn ngành với những mức độ và cách thức khác nhau ở các bậc học và các đối tượng”, Bộ trưởng chia sẻ.

Cho rằng, đã có nhiều thảo luận về mục tiêu, đặc điểm, phương pháp, các thành tố, các bên liên quan tới giáo dục và của nền giáo dục hướng tới hạnh phúc của cả người học, của thầy cô, của phụ huynh và bất cứ ai liên quan. Do đó, Bộ trưởng nhấn mạnh tới một phương diện, một khía cạnh là nhân tố quan trọng của giáo dục hạnh phúc và hạnh phúc của giáo dục - đó là nhân tố nội tại, nhân tố chủ động của người học, cũng là nhân tố cốt lõi và quyết định của hạnh phúc trong giáo dục. Đó chính là việc chủ thể người học tự biết tạo ra và biết cảm nhận về hạnh phúc trong quá trình học.

“Trong quá trình học mà nhận thấy được sự sung sướng hạnh phúc của việc học, thì người ấy sẽ làm được những việc hết sức lớn lao”, nêu quan điểm này, Bộ trưởng lý giải: Hạnh phúc là một trạng thái tâm lý, cảm xúc, trạng thái tinh thần của con người, khi mà người ta thấy thoải mái, thỏa mãn, sung sướng, thăng hoa. Có những hạnh phúc chung của một nhóm, một cộng đồng, nhưng nó được góp phần bởi các cá thể và cảm nhận bởi các cá thể.

Đặt câu hỏi “phải làm thế nào để người học đạt tới trạng thái và cảm nhận thấy hạnh phúc trong tham dự quá trình giáo dục, với tư cách là chủ thể, tự mình và tự thân?”, Bộ trưởng bày tỏ: “Nói về người học, đương nhiên ta cần đề cập tới người học và việc học. Hạnh phúc tôi đang đề cập là chỉ nói tới hạnh phúc của việc học, tức vui học, học vui, lạc học, học là vui, càng học càng vui, càng tiến bộ, càng nhiều lạc thú tinh thần. Đối với người học, chúng ta cần bàn tới ở đây là làm thế nào giúp học sinh có được thật nhiều niềm vui sướng trong quá trình học, niềm vui và sự hứng thú càng lớn lao, bền vững, sâu xa thì việc học của người đó càng thành công, càng gặt hái được nhiều kết quả tốt.”

Nhấn mạnh các yếu tố giúp hình thành những trạng thái hạnh phúc cho người học trong hoạt động giáo dục, Bộ trưởng nhắc

Đi học... hạnh phúc

● Cô giáo xuất hiện trong bức ảnh đẹp nhất mùa khai giảng. (Ảnh: NVCC)

● Thấy hạnh phúc mới có trò hạnh phúc. (Ảnh minh họa: PV)

“Người thấy được hạnh phúc của việc học sẽ làm được nhiều việc lớn lao” - là chia sẻ của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT Nguyễn Kim Sơn tại Hội thảo “Hạnh phúc trong giáo dục 2024” do Viện Nghiên cứu Giáo dục và Phát triển Nhân lực (EDI) tổ chức.

tới đầu tiên: Người học có chí hướng, có khát vọng và quyết tâm càng lớn thì những hạnh phúc tiềm năng càng dồi dào nơi người đó, niềm hạnh phúc cũng sẽ lớn hơn khi người đó đạt được các kỳ vọng lớn. Quy mô, tầm vóc của hạnh phúc tùy thuộc và mức độ kỳ vọng được thỏa mãn. Vì vậy, để người học đạt được nhiều niềm vui sướng và hạnh phúc trong việc học, cần giúp người học đặt mục tiêu học tập cho đúng đắn, cho lớn, cho sâu, cho rộng... để có thứ động cơ từ bên trong của sự phấn đấu và đạt tới hạnh phúc.

“Chỉ càng lớn, vấp ngã càng dễ vượt qua, cái vất vả càng trở nên nhỏ bé, khó khăn cũng không thể ngăn cản và con đường tới hạnh phúc vì vậy cũng thênh thang hơn. Chỉ ngần thì dễ thỏa mãn, chỉ không đủ thì dễ giữa đường bỏ cuộc, không thể đi tới niềm vui hoàn thành cuối cùng. Chỉ ngần cũng

có niềm vui dễ đạt, nhưng cái dễ đạt bao giờ cũng không có chiều sâu và bền vững và cuộc sống nếu là tập hợp của những cái dễ đạt và niềm vui dễ thì khó có những sự nghiệp lớn”, Bộ trưởng nói.

Cùng đó, học sinh biết tu dưỡng rèn luyện bản thân là gốc của việc học tập phát triển toàn diện và là gốc của việc đạt tới hạnh phúc. Người biết tu dưỡng theo các chuẩn mực sẽ có cảm nhận đúng đắn về hạnh phúc, về giá trị của hạnh phúc, về hạnh phúc chân chính. Hạnh phúc luôn gắn liền với giá trị văn hóa. Trường học hạnh phúc chỉ đúng nghĩa chân chính khi hạnh phúc ở trường học đó phù hợp với các giá trị tích cực, các giá trị chuẩn.

Thầy hạnh phúc mới kiến tạo thế giới hạnh phúc

Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn nhấn mạnh, người thầy cần biết cách định hướng, tạo dựng cho

học sinh cách tự giải quyết vấn đề trong học tập, tự tìm hiểu, tự xử lý, tự giải đáp, chính là bắt đầu dặt tay học sinh bước đầu tiên vào con đường truy tìm hạnh phúc trong việc học. Chỉ khi học sinh tự mày mò, tự tìm hiểu, tự giải quyết được, học sinh sẽ thấy hứng thú và tiếp tục tìm kiếm ở chiều rộng và sâu hơn, suy luận ở cấp độ cao hơn, từ cấp độ biết, hiểu, tới hiểu sâu, suy luận, vận dụng, khái quát... Khi người học vượt qua bất cứ cấp độ nào, sự hứng thú và hạnh phúc cũng gia tăng. Và khi học sinh không thể giải quyết được, rơi vào bức xúc, bức bối, muốn giải tỏa... thì khi đó những công cụ hỗ trợ dạy và học, hoặc là người thầy giải đáp sẽ giúp học sinh tháo gỡ bỏ vướng mắc. Khi vứt bỏ “điểm nghẽn” và vướng mắc đó người học sẽ cảm thấy được giải tỏa, được thăng hoa và họ sẽ tự cảm nhận thấy cảm giác hạnh phúc.

Trích dẫn câu nói của Khổng tử trong Luận Ngữ từng nói về việc dạy học: “Bất phần bất khái, bất phi bất phát...”, nghĩa là chưa bức bối vì chưa sáng rõ thì thầy không gọi mở cho, không đến cùng việc tự tìm đường thì thầy chưa chỉ lối cho, Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn cho rằng: Thầy biết dạy học nêu vấn đề, biết gợi dẫn, khuyến khích người học tự giải quyết vấn đề là yếu tố chuyên môn sâu xa hướng người học tìm thấy hạnh phúc và hứng thú trong việc học.

Thêm nữa, đó là sự kiến giải cá nhân và sự suy nghĩ sâu sắc/khuyến khích văn hóa đọc, sự tranh luận, tôn trọng sự khác biệt trong lớp học, trong quá trình dạy học là quá trình khuyến khích người học bày tỏ quan điểm và cách đánh giá riêng, tinh thần tự do... Đó là quá trình dạy học hướng người học tới sự sung sướng của chính quá trình học tập.

Cùng đó, phương pháp dạy học cá thể hóa là phương pháp rất tốt phát huy người học và có thể đem lại cho người học tìm thấy niềm vui và hứng thú riêng trong sự học. Phương pháp này nhằm phát huy điểm mạnh, hạn chế điểm yếu của riêng từng cá nhân người học, để có phương pháp riêng, kích lệ riêng, đánh giá riêng, hỗ trợ riêng... Sự phù hợp và hiệu quả đối với các cá nhân là một điều kiện quan trọng và con đường đưa cá nhân đó tới trạng thái hạnh phúc...

Điều quan trọng, học sinh cần lấy chính bản thân mình làm chuẩn để đánh giá sự tiến bộ, để làm việc so sánh. Học sinh tự cảm nhận và đánh giá về sự tiến bộ của mình. Khi họ thấy mình tốt hơn ngày hôm qua, họ sẽ hạnh phúc. Để đạt được điều đó, cần có thái độ đúng và sống trong sáng, biết quan tâm tới người khác là tiền đề của hạnh phúc đích thực...

Hơn hết, học đi đôi với hành, học cần thực hành. Lý thuyết luôn màu xám và khó gọi được sự hứng thú, cần gắn chặt học đi đôi với hành, học từ hành và trong hành, hành và học không tách rời nhau. Quá trình này khiến người học nhận được các kết quả từ thực tế và họ sẽ cảm thấy hiệu quả của việc học một cách sinh động cụ thể, sự sinh động cụ thể này sẽ đem lại hạnh phúc thường trực và luôn luôn trong quá trình học. Theo Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn, hoạt động giáo dục cần chú ý tới giáo dục phát triển trí tuệ cảm xúc hay năng lực cảm xúc, khả năng kiểm soát và bộc lộ cảm xúc... Đây là giáo dục cách để con người sống hạnh phúc, biết tạo dựng hạnh phúc cho mình và cho mọi người.

Đồng thời, người thầy luôn luôn lắng nghe, luôn luôn thấu hiểu, luôn chia sẻ là điều rất quan trọng khiến việc học của học trò trở nên hứng thú. Có nhà tu hành đã từng nói, thầy, cô giáo hạnh phúc sẽ thay đổi thế giới. Chỉ có những con người hạnh phúc mới có thể kiến tạo cho một thế giới hạnh phúc.

NGUYỆT THƯƠNG

Thông qua Hội thảo Hạnh phúc trong Giáo dục 2024, Viện EDI mong muốn lan tỏa các giá trị tích cực, hỗ trợ đào tạo giáo viên để góp phần xây dựng một hệ sinh thái giáo dục lành mạnh và tạo động lực phát triển không chỉ về mặt học thuật mà còn về thể chất, tinh thần và mối quan hệ xã hội cho học sinh, xây dựng môi trường học tập hạnh phúc.

Chuyên gia giáo dục Thomas Hobson được biết đến với tên gọi Teacher Tom - tên blog nổi tiếng của ông, nơi ông đăng các bài viết hằng ngày suốt hơn một thập kỷ qua. Ông là nhà giáo dục mầm non đã trực tiếp đứng lớp 20 năm, diễn giả quốc tế, chuyên gia tư vấn giáo dục, đào tạo giáo viên, người dẫn podcast và tác giả sách.

Câu chuyện bảo hiểm y tế khi đồng bào “lên vùng”

● Chị Rơ Ô H'Óp trong một buổi truyền thông về bệnh lao.

● Tuyên truyền về thẻ BHYT cho bà con. (Ảnh trong bài: SCDI)

Việt Nam là một trong 30 quốc gia có gánh nặng bệnh lao và lao kháng thuốc cao nhất trên thế giới. Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) ước tính, năm 2020 có trên 172.000 người mắc và 10.400 người chết vì bệnh lao tại Việt Nam...

“Khoảng trống” thẻ bảo hiểm y tế khi lên “vùng hai”

Chị Nguyễn Thị T. sinh năm 2000, quê ở Chư Prong, Gia Lai. Gia đình chị T. rất khó khăn, bố phải chạy thận, nên chị phải lên thành phố Đà Nẵng làm việc và hàng tháng gửi tiền về phụ giúp gia đình. Đi khám sau một thời gian ho dài và sụt cân, chị T. nhận được kết quả mắc lao kháng thuốc.

Thời điểm đó, chị T. không có bảo hiểm y tế (BHYT). Chị e dè về chi phí điều trị quá lớn, gia đình lại rất khó khăn, nhưng vì bệnh nặng nên không thể trì hoãn. Sau khi phát hiện bệnh, chị mới mua BHYT. Vì BHYT mới nên chưa có hiệu lực, chị phải tạm ứng tại bệnh viện 2 triệu đồng, chưa kể tiền ăn uống, bồi dưỡng thêm để cơ thể chịu đựng được liệu trình điều trị lao kháng thuốc khắc nghiệt.

Mặc dù các khoản điều trị nội trú được Chương trình chống lao Quốc gia chi trả, nhưng chị T. vẫn phải tự trang trải các chi phí gián tiếp như xét nghiệm, truyền dịch, đi lại, bổ sung dinh dưỡng... Đặc biệt, do phác đồ điều trị thiếu một loại thuốc, chị T. phải mua ngoài với chi phí 700.000 đồng mỗi tháng. Hoàn cảnh khó khăn gấp bội vì chị T. mất toàn bộ thu nhập khi phải nghỉ làm để điều trị bệnh.

Tại tỉnh Gia Lai, bình quân mỗi năm phát hiện khoảng 650 bệnh nhân mắc lao các thể, trong đó có trên 400 bệnh nhân lao phổi. Giai đoạn 2021 - 2025, cả nước chung sức thi đua xây dựng nông thôn mới, nhiều xã ở Gia Lai không còn được xếp vào “vùng ba” - xã đặc biệt khó khăn. Theo chính sách của Nhà nước, đồng bào dân tộc thiểu số ở các xã này được hưởng nhiều chính sách hỗ trợ, một trong số đó là bao cấp thẻ BHYT. Nhưng một khi đã chuyển thành xã “vùng hai”, chính sách này không còn được áp dụng nữa, tạo nên những khoảng trống trong bao phủ thẻ BHYT tại khu vực này.

Chị Rơ Ô H'Óp tại xã Ia Mlah, huyện Krong Pa, Gia Lai là một người luôn tham gia nhiệt tình và năng nổ trong các hoạt động hỗ trợ phòng, chống lao tại địa phương. Buôn thôn chị ở nằm trong vùng “nông thôn mới”, nên kể từ năm 2022, trừ những người cao tuổi, gia đình thuộc hộ nghèo, người được hưởng chính sách, đa phần người dân ở đây đều không có thẻ BHYT. Người dân ở đây đã quen với việc

được Nhà nước hỗ trợ BHYT bao nhiêu năm nay, nên khi không còn được bao cấp, không ít người chưa nắm được thông tin này. Có những người chỉ biết được điều đó khi đi khám bệnh. Và đa số họ không nắm được việc mình cần làm gì để mua BHYT và cách sử dụng ra sao?

Người dân ở đây hầu hết là đồng bào dân tộc thiểu số và còn nhiều hộ gặp khó khăn. Nếu không trong diện được hỗ trợ, với khoản thu nhập eo hẹp, chủ yếu cố gắng lo cơm ăn hàng ngày, nhiều người không có kinh phí cho chăm sóc y tế. Họ không đủ tiền để mua BHYT cho bản thân, chưa nói đến cho cả gia đình. “Người dân ở đây vẫn giữ thói quen là khi nào có bệnh rồi mới cần BHYT, nhưng khi cần mới mua thì không kịp nữa rồi”, chị Hóp chia sẻ, “đặc biệt là những người phát hiện lao cần nhập viện ngay và luôn, nhưng việc không có thẻ BHYT khiến họ chậm trễ trong quá trình điều trị nếu không có sự hỗ trợ”.

Ngay cả khi bệnh nhân bắt đầu mua BHYT lúc vừa phát hiện mắc lao, cũng sẽ phải tự chi trả chi phí điều trị, thuốc men trong thời gian đợi thẻ có hiệu lực, đó cũng là một chi phí không nhỏ với các gia đình khó khăn.

Thông qua các hoạt động sàng lọc lao chủ động thực hiện tại Gia Lai, Trung tâm Hỗ trợ Sáng kiến Phát triển Cộng đồng (SCDI) phát hiện ra nhiều người có dấu hiệu bất thường nghi lao. Nhưng trong số đó, khoảng 1/3 bệnh nhân chưa có thẻ BHYT để khám và điều trị bệnh.

Chị Trịnh Thị Thu Hương, chuyên viên phụ trách chương trình sàng lọc lao cộng đồng tại Gia Lai, thuộc SCDI cho biết, qua công tác sàng lọc lao trong cộng đồng cho thấy nguồn lây trong cộng đồng còn nhiều, bệnh nhân lao kháng thuốc vẫn còn là vấn đề khó khăn trong công tác phòng, chống lao tại tỉnh Gia Lai. Bệnh lao là bệnh phải điều trị lâu dài, nếu không có thẻ BHYT thì họ phải trả chi phí điều trị cả chục triệu đồng, thậm chí hàng trăm triệu đồng với bệnh lao kháng thuốc.

Mục tiêu chấm dứt bệnh lao vào năm 2035 còn khó khăn

Dù đạt được nhiều thành tựu, song công tác phòng, chống bệnh lao tại Việt Nam vẫn phải đối mặt với không ít khó khăn. Hiện tại, 12/63 tỉnh, thành phố chưa có bệnh viện lao và bệnh phổi, dẫn

đến thiếu nhân sự chuyên trách để triển khai các can thiệp phòng, chống lao. Trong khi đó, mô hình y tế tuyến huyện chưa đồng nhất tại 63 địa phương gây ra các khó khăn khi cung cấp các dịch vụ khám bệnh lao từ BHYT.

Nguồn kinh phí viện trợ quốc tế cho hoạt động phòng, chống lao có xu hướng giảm dần trong khi ngân sách địa phương cho hoạt động này còn hạn chế. Nhận thức của người dân về bệnh lao đã có nhiều tiến bộ nhưng vẫn còn chưa đầy đủ. Còn tồn tại sự kỳ thị hướng đến người mắc lao trong cộng đồng, tạo nên rào cản vô hình trong việc tìm kiếm và tiếp cận dịch vụ dự phòng và điều trị bệnh lao.

Bên cạnh đó, dù có những hỗ trợ quan trọng thể hiện sự nỗ lực vượt bậc hướng đến bệnh nhân lao. Tuy nhiên, hiện nay chưa có nhiều cơ chế hỗ trợ đối với người bệnh chưa có thẻ BHYT.

Bà Nguyễn Thị Kim Dung, Quản lý Chương trình Sức khỏe và An sinh thuộc SCDI nhận định: “Ngoài chi phí liên quan đến y tế, người bệnh lao đối mặt với áp lực kinh tế và nguy cơ rơi vào tình trạng nghèo đói vì phải nghỉ làm/mất việc trong quá trình điều trị, cộng thêm các chi phí gián tiếp liên quan khác như bổ sung dinh dưỡng, di chuyển khám bệnh định kỳ... Nếu không tăng cường hỗ trợ, gánh nặng về chi phí sẽ ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng tiếp cận và tuân thủ điều trị của người bệnh”.

Việt Nam là một trong 30 quốc gia có gánh nặng bệnh lao kháng đa thuốc cao nhất thế giới. Điều đáng nói là, 70% người mắc lao ở trong độ tuổi lao động, phần lớn là người nghèo, điều này cũng đồng nghĩa với muôn vàn khó khăn, thách thức để có thể loại trừ căn bệnh này khỏi cộng đồng.

Để đạt hiệu quả, cần đẩy mạnh truyền thông, nâng cao nhận thức cộng đồng về phát hiện sớm, không kỳ thị, và tuân thủ điều trị. Đặc biệt, việc đảm bảo 100% bệnh nhân lao được hỗ trợ BHYT, tập trung vào những người có nguy cơ cao mắc lao nhưng gặp rào cản trong tiếp cận dịch vụ chăm sóc sức khỏe, là yếu tố quan trọng để tăng tỷ lệ phát hiện và điều trị thành công.

Bằng cách lồng ghép chính sách an sinh xã hội và tăng cường nguồn lực hỗ trợ, hướng tới đạt được bao phủ chăm sóc sức khỏe toàn dân (UHC) trong dự

phòng và điều trị bệnh lao, Việt Nam có thể tiến gần hơn đến mục tiêu loại trừ bệnh lao khỏi cộng đồng và chấm dứt căn bệnh này vào năm 2035.

Bệnh lao có thời gian điều trị từ 6 - 9 tháng, thậm chí lên tới hai năm nếu là lao kháng thuốc, gây ra áp lực kinh tế nặng nề cho nhiều bệnh nhân và gia đình. Bệnh lao tạo nên gánh nặng kép - không chỉ ảnh hưởng về sức khỏe, người bệnh và gia đình của họ đối mặt với áp lực về kinh tế cùng mối lo thường trực như giảm thu nhập, rơi vào tình trạng nghèo đói do bệnh tật. Nguy hiểm nhất trong việc phát hiện và điều trị lao là nhiều bệnh nhân giấu bệnh và một trong những nguyên nhân dẫn tới điều này là vì sợ phải đối mặt với chi phí lớn trong điều trị lao dài ngày.

Điều kiện vệ sinh kém là một trong những nguyên nhân chính khiến vi khuẩn lao dễ dàng lây lan. Những khu vực chật chội, ẩm thấp, dân cư đông đúc và hệ thống thông gió không đảm bảo là môi trường thuận lợi cho vi khuẩn phát triển. Đối với những người vô gia cư hoặc không có chỗ ở ổn định, các yếu tố như thiếu dinh dưỡng và sức đề kháng suy giảm cũng làm tăng nguy cơ mắc và phát bệnh lao.

Với nhóm dân số sống tại các địa bàn vùng núi, vùng sâu, vùng xa, các khó khăn trong việc tiếp cận dịch vụ y tế như không có phương tiện đi lại, khoảng cách di chuyển tới cơ sở y tế, rào cản ngôn ngữ và văn hóa đối với các dân tộc thiểu số cũng khiến nhiều bệnh nhân không thể khám hoặc điều trị kịp thời. Không có đủ thông tin về bệnh và các chính sách hỗ trợ gia tăng khoảng cách trong tham gia điều trị khi người mắc bệnh là trụ cột lao động trong gia đình, tạo ra những e ngại về phải dừng làm việc trong quá trình điều trị hoặc chi phí chữa bệnh nằm ngoài khả năng chi trả.

Tất cả những yếu tố này không chỉ làm tăng tỷ lệ mắc bệnh mà còn tạo ra vòng xoáy nghèo đói và bệnh tật, đẩy các gia đình vào tình trạng khó khăn hơn. Tác động kinh tế của bệnh lao thể hiện rõ qua những con số đáng lo ngại: 26% bệnh nhân phải ngừng làm việc trên 6 tháng do sức khỏe suy giảm, 5% buộc phải bán tài sản để trang trải viện phí và 17% phải vay nợ để tiếp tục điều trị, trong khi thu nhập trung bình của họ giảm đến 25%.

Những chính sách hỗ trợ thiết thực không chỉ là giải pháp y tế mà còn góp phần đảm bảo sự ổn định cho những gia đình chịu ảnh hưởng bởi bệnh lao, tạo tiền đề cho sự hồi phục toàn diện cả về sức khỏe và đời sống kinh tế. Chính sách BHYT chi trả chi phí điều trị bệnh lao được đánh giá là bước đi nhân văn, giúp giảm gánh nặng tài chính và đảm bảo quá trình điều trị không bị gián đoạn. Tuy nhiên, bên cạnh hỗ trợ y tế, việc triển khai các chương trình hỗ trợ xã hội cũng là yếu tố quan trọng, giúp bệnh nhân lao và gia đình vượt qua những khó khăn trong cuộc sống hàng ngày.

Đối tượng cần ưu tiên hỗ trợ bao gồm những bệnh nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, gặp trở ngại về giấy tờ tùy thân, thiếu thẻ BHYT, sống tại các khu vực xa xôi hoặc gặp rào cản về ngôn ngữ, văn hóa. Những hỗ trợ này không chỉ tạo điều kiện để người bệnh tiếp cận điều trị mà còn khuyến khích họ tuân thủ liệu trình, giảm nguy cơ lây lan và tái phát bệnh.

Bên cạnh đó, việc lồng ghép các chính sách an sinh xã hội vào chương trình phòng, chống bệnh lao được xem là giải pháp dài hạn, không chỉ giúp bệnh nhân giảm gánh nặng kinh tế mà còn ổn định cuộc sống, hướng đến mục tiêu loại trừ bệnh lao trong cộng đồng.

NGUYỄN MỸ

Tình yêu mở lối vào âm nhạc

Nhạc sĩ Y Vân có tên khai sinh là Trần Tấn Hậu, ông được sinh ra tại Hà Nội, nhưng có quê gốc ở Thanh Hóa. Ông mồ côi cha từ tấm bé, cùng ba người em sống với mẹ trong một căn nhà lụp xụp, nhỏ bé ở ngõ chợ Khâm Thiên (Hà Nội). Cậu bé Trần Tấn Hậu là con cả, nên chứng kiến và vô cùng thương người mẹ tần tảo, vất vả và nuôi bốn anh em.

Từ thuở nhỏ, ông đã có năng khiếu âm nhạc. Ông từng theo học nhạc GS Tạ Phước - Hiệu trưởng đầu tiên của Trường Âm nhạc Việt Nam - nay là Nhạc viện Quốc gia Việt Nam (NVQGVN). Lớn lên, ông đi đánh đàn thuê cho các tiệm nháy, nhà hàng để kiếm tiền giúp mẹ nuôi hai em. Sau này, ông cùng mẹ và các em vào mưu sinh ở Sài Gòn.

Phải nói rằng, cuộc đời nhạc sĩ Y Vân gắn liền với tình yêu, tình yêu gia đình, tình yêu lứa đôi, tình yêu cuộc sống. Nhờ tình yêu, cánh cửa đến với âm nhạc của ông đã được mở ra. Cụ thể, vào khoảng năm 1953, ông tình cờ bắt gặp một thiếu nữ mặc áo dài vàng trên đường. Say mê bóng dáng thướt tha, yêu điệu, ông đã ghi tạc dáng hình ấy trong tim, dù có một vài lần bắt gặp “nàng”, nhưng ông không dám buông lời tán tỉnh. Chỉ đến khi tình cờ một người bạn giới thiệu ông đến làm gia sư dạy nhạc cho một gia đình giàu có thì ông mới gặp lại người con gái ấy.

Cô gái mang cái tên rất hay Tường Vân, hai người nhanh chóng nảy sinh tình cảm. Tuy nhiên, gia đình của Tường Vân phản đối mối duyên của con gái với chàng nhạc sĩ nghèo. Họ quyết tâm đưa Tường Vân sang Pháp du học. Người thiếu nữ đành phải nghe lời gia đình, bỏ lại sau lưng trái tim tan nát của chàng trai Trần Tấn Hậu khi đó.

Đau buồn vì mối tình dang dở, chàng trai Trần Tấn Hậu đã sáng tác nên rất nhiều ca khúc hay thời bấy giờ như “Tình ta nảy giữa mùa đông”; “Đò nghèo”; “Nhật nắng”;... Ông lấy nghệ danh là Y Vân, có nghĩa là “yêu Vân” như một cách để khắc ghi mỗi tình si của mình thuở thiếu thời.

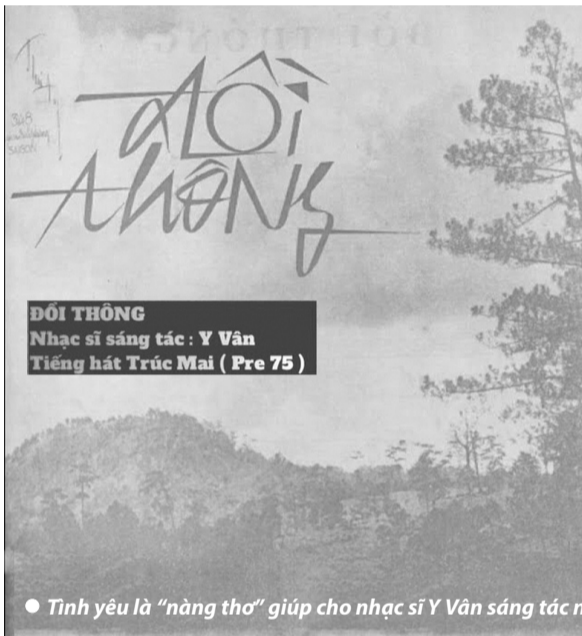
Sau này, nhạc sĩ Y Vân cũng không có thêm một mối tình nào nữa. Ông tập trung chủ yếu vào công việc sáng tác nhạc và đi biểu diễn ở nhiều nơi. Đến năm 26 tuổi, ông kết hôn với người vợ đầu mang tên Như Hường thông qua mai mối. Cuộc hôn nhân của ông và vợ diễn ra bình lặng, họ có 4 người con xinh đẹp, khỏe mạnh. Những năm tháng này, ông sáng tác một số ca khúc dành sự thương mến cho người vợ dịu dàng, đảm đang của mình như “Người vợ hiền”.

Cuộc hôn thứ hai của ông với người vợ Minh Lâm, bà là em họ của Như Hường. Bà đến với nhạc sĩ Y Vân và được người vợ đầu của ông chúc phúc, vun vén. Hai ông bà sống với nhau hơn 20 năm. Bà rất yêu chồng, từng chia sẻ với truyền thông như sau: “Anh rất nghiêm túc. Sống với nhau 23 năm tôi chưa thấy anh có một bóng hồng nào hết”. Bà cũng rõ ngọn ngành bút danh và “bóng hồng” trong quá khứ của chồng: “Khi đó anh 19

Cuộc đời xoay vần quanh một chữ “tình” của nhạc sĩ Y Vân

● “Lòng mẹ” là một trong những ca khúc nổi bật nhất của nhạc sĩ Y Vân.

● Tình yêu là “nàng thơ” giúp cho nhạc sĩ Y Vân sáng tác nhiều ca khúc bất hủ. (Nguồn: Những khúc tình xưa trước 75)

Y Vân là nhạc sĩ nổi tiếng tại Việt Nam với ca khúc “Lòng mẹ”. Nhạc của ông mang âm hưởng nhẹ nhàng, sâu lắng, thấm đẫm tình cảm. Có lẽ những ca khúc giống như cuộc đời của ông tràn ngập tình yêu thương.

tuổi, cô Vân mới 16 tuổi. Mối tình của họ kéo dài được mấy năm thì chia cắt do gia đình bên kia không cho cô lấy nhạc sĩ vì sợ nghèo. Sau này, anh vào Nam, cô Vân có gửi thư nhưng vì bận, anh không trả lời, đưa tôi giữ đến tận bây giờ. Mối tình đó tôi rất trân trọng”.

Những bài hát lay động hàng triệu trái tim

Phải nói rằng nhạc sĩ Y Vân có tâm hồn nhạy cảm, bay bổng, tràn ngập tình yêu thương. Nhạc sĩ Y Vũ (em trai của nhạc sĩ Y Vân) đã từng có đôi lời nhận xét về anh trai

● Nhạc sĩ Y Vân có nhiều bài hát lay động hàng triệu trái tim của khán giả. (Nguồn: Nhạc vàng)

minh là một người hiền lành, nhân hậu, hết mực yêu thương gia đình, mẹ già, vợ con và các em trong nhà. Cả cuộc đời nhạc sĩ Y Vân bình lặng, dành trọn tình cảm cho người thân và nghệ thuật.

Nhạc sĩ Y Vân có rất nhiều bài hát hay, như bài “60 năm cuộc đời” với giai điệu sôi động, gấp gáp như muốn ôm trọn hết tất cả điều đẹp đẽ nhất của cuộc sống này. Cho đến nay, hầu hết người Việt Nam đều quen thuộc với lời ca “Em ơi có bao nhiêu/Sáu mươi năm cuộc đời...”. Đây là khúc ca được coi là vận vào cuộc đời của nhạc sĩ Y

Vân khi ông qua đời ở tuổi 60, để lại gần 500 bài hát và niềm tiếc thương của rất nhiều khán giả.

“Áo ảnh” là một bài hát nổi tiếng của nhạc sĩ Y Vân. Em trai của nhạc sĩ đã từng xác nhận, ông rất thích ca khúc “Áo ảnh”. Đây là một tình khúc mà từ ca từ, giai điệu đến ý tứ đều rất đặc biệt. Cả ca khúc viết về tình yêu đau thương tuyệt vọng, với ca từ trong sáng, có phần là lướt của một người trải qua mối tình u sầu, đẫm lệ. Được biết, “nàng thơ” trong bài hát này có lẽ là cô Tường Vân. Mối tình đầu đầy tiếc

nuối của nhạc sĩ Y Vân.

Sau này, ông cũng chia sẻ với con trai và vợ, dù cô Tường Vân vẫn quyết định sống cuộc đời cô độc không kết hôn. Bản thân cô cũng viết một số bức thư cho Y Vân, nhưng khi đó ông đã có gia đình. Không muốn Tường Vân bị tổn thương, ông không gặp cô bất kể một lần nào nữa trong cuộc đời. Ông luôn mong muốn cô được hạnh phúc.

Dù không phải là người miền Nam chính gốc, nhưng nhạc sĩ Y Vân lại dành tình cảm thương mến cho mảnh đất này. Một trong những ca khúc của ông được cả khán giả trong và ngoài nước yêu thích là ca khúc “Sài Gòn đẹp lắm”. Ông từng chia sẻ, ông muốn dùng lời ca về nên một Sài Gòn (TP HCM) xinh đẹp, hoa lệ, trẻ trung. Ông rất mong muốn thành phố này sẽ ngày càng phát triển, vươn mình đi lên cùng đất nước Việt Nam. “Dừng chân trên bến khi chiều nắng chưa phai/Đường xa thắp thoáng muôn tà áo tung bay/Nếp sống vui tươi nối chân nhau đến nơi đây/Sài Gòn đẹp lắm, Sài Gòn ơi...”. Bài hát từng được nữ ca sĩ người Singapore có tên Trương Tiêu Anh (Zhang Xiao Ying) đã từng hát “Sài Gòn” bằng tiếng Hoa giúp ca khúc được khán giả Singapore yêu thích một thời.

Mặc dù có rất nhiều bài hát nổi tiếng, được khán giả nhiều thế hệ nhớ đến. Nhưng ca khúc “Lòng mẹ” chính là bản nhạc thành công nhất của nhạc sĩ Y Vân. Cứ đến mỗi dịp Vu lan báo hiếu, ngày của mẹ, ca từ bài hát “Lòng mẹ” lại vang lên khiến triệu con tim thổn thức.

Bài hát “Lòng mẹ” thực chất chính là tiếng thổn thức trong trái tim của Y Vân dành cho người mẹ tần tảo, vất vả. Phần lớn những người yêu nhạc của Y Vân đều biết ông mất bố từ sớm, từ nhỏ đã sống bên người mẹ hiền. Mẹ của ông một mình vất vả chăm lo bốn đứa con nên người. Là con trai cả trong nhà, nhạc sĩ rất thấu hiểu và dành tình yêu thương, kính trọng to lớn cho mẹ của mình.

Vào cuối thập niên 1950, Y Vân là nhạc công chơi cho các nhà hàng ở Sài Gòn. Hàng đêm, mẹ ở nhà giặt quần áo ở máy nước công cộng, có lần giặt đến 2 giờ sáng thì bị cảnh sát đến nhắc nhở vì quá giờ giới nghiêm. Đến sáng, anh tôi về nhà, biết chuyện đã khóc và viết ra “Lòng mẹ”.

Người đầu tiên trình bày “Lòng mẹ” chính là nhạc sĩ Y Vân. Ông hát cho mẹ mình nghe, bà lắng nghe và rom róm nước mắt. Y Vân ra đi năm 1992, ở tuổi 60. Bên quan tài con trai, người mẹ nghẹn ngào nói lời tiễn biệt: “Con đi trước mẹ nhưng khi còn sống con đã viết bài “Lòng mẹ” cho mẹ thì con đã báo hiếu lớn lao rồi”. Nhạc sĩ Y Vũ tiết lộ người mẹ bình thường mà vĩ đại của anh em ông là người phụ nữ gốc Hà Đông. Bà làm thơ rất hay. Nhưng cả Y Vân, Y Vũ đều chưa từng phổ thơ của mẹ. ANH NHI

Nhạc sĩ Y Vân là người có tài trong lĩnh vực âm nhạc, ông không chỉ tiên phong trong công cuộc hội nhập với nhạc nhẹ, Y Vân vẫn thường nặng lòng cùng cổ nhạc. Công trình nghệ thuật “Dân ca ba miền” ông làm cùng nhạc sĩ Nguyễn Văn Đông với việc phát hành băng đĩa “Continental 6”, có cả ấn bản tiếng Anh “Vietnamese traditional songs” đã gây tiếng vang lớn trên thế giới từ 1974. Sau ngày đất nước thống nhất, ông vẫn tiếp tục nghiệp nhạc ông viết nhạc phim, nhạc sân khấu. Trong nhạc phim, Y Vân lại thành công bất ngờ với một ca khúc thiếu nhi “Như bầy sơn ca” viết cho phim “Sơn ca trong thành phố” của nhà văn Nguyễn Khắc Phục: “Khi đi tung tăng với bạn bè - Khi đi trên phố với người thân...”.

Xây nên những ước mơ

Tại công trường Ecopark (Văn Giang, Hưng Yên), Ban Tổ chức chương trình “Xây Tết 2025” đã trao tặng 2.600 phần quà Tết cho hàng nghìn kỹ sư, công nhân đang ngày đêm miệt mài lao động.

Không phải tất bật chạy tiến độ trên công trường, anh Đặng Văn Đông (22 tuổi, quê Thanh Hóa) thư thả tận hưởng niềm vui khi sắp xuân sang. Anh cùng các đồng nghiệp thư thái uống trà, nghe nhạc, đi cắt tóc, khám sức khỏe và đón nhận những món quà Tết ý nghĩa. Anh Đặng Văn Đông hào hứng: “Tôi làm công việc phụ hồ tại công trình này được 6 tháng. Công việc bận rộn không có thời gian chăm sóc bản thân và sức khỏe của mình. Nay tôi được cắt tóc gọn gàng và được kiểm tra sức khỏe tổng thể, tôi mừng lắm”. Nhận quà Tết, chị Nguyễn Kim Hương (32 tuổi quê Nam Định) không khỏi xúc động: “Những món quà Tết thực sự thiết thực với gia đình tôi lúc này. Đây cũng chính là sự quan tâm, động viên của doanh nghiệp đối với người lao động như chúng tôi. Tôi rất trân quý tình cảm của những người “Xây Tết” dành cho chúng tôi”.

Theo ông Lê Quốc Minh, Ủy viên Trung ương Đảng, Tổng Biên tập Báo Nhân Dân, Phó Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương, Chủ tịch Hội Nhà báo Việt Nam, đây là năm thứ hai Báo Nhân Dân phối hợp cùng Công ty Cổ phần Xây dựng Coteccons triển khai chương trình “Xây Tết” hướng đến đối tượng công nhân - những người góp phần dựng xây nên các công trình biểu tượng. Bên cạnh các phần quà Tết, các công nhân còn được khám sức khỏe miễn phí, cắt tóc, chụp ảnh lưu niệm... ngay tại công trường.

Chương trình khởi động trên các công trường ở 3 miền đất nước, trong đó hoạt động trọng điểm diễn ra tại tỉnh Hưng Yên, TP Đà Nẵng, TP Hồ Chí Minh, tỉnh Bình Dương... Tết Nguyên đán Ất Tỵ, Ban Tổ chức sẽ trao tặng hơn 18.500 phần quà Tết cho các công nhân xây dựng, công nhân vệ sinh môi trường... nhằm khuyến khích, động viên tinh thần cho công nhân lao động xa nhà và làm công việc thầm lặng; đặc biệt là công nhân có quê tại các địa phương bị ảnh hưởng bởi các đợt bão lũ nghiêm trọng trong năm qua.

Ông Nguyễn Chí Thiện, Tổng Giám đốc Coteccons Business Unit 02 chia sẻ: “Chương trình “Xây Tết” không chỉ là dịp chúng tôi tri ân những người công nhân và đóng góp của họ mà còn là cơ hội để đơn vị thấu hiểu và chia sẻ cho những ước mơ bình dị mà họ chưa từng nói ra, đó là ước mơ về tương lai của con cái, là ước mơ về một nghề ổn định cho anh em tổ đội. Không chỉ dừng lại ở “Xây Tết”, suốt 365 ngày trên khắp công trường, chúng tôi nỗ lực mỗi ngày để có những chăm sóc ngày một tốt hơn cho những người lao động dễ bị tổn thương trong chuỗi giá trị ngành xây dựng. Trọng tâm của chương trình năm nay là những suất học bổng dành cho các gia đình công nhân đáp ứng tiêu chí. Đây sẽ là món quà giúp xây nên ước mơ cho

Xây Tết đủ đầy cho người lao động

● Niềm vui của các công nhân khi nhận quà Tết. (Ảnh trong bài: T.Bách)

● Các công nhân được khám bệnh miễn phí.

● Các công nhân được cắt tóc miễn phí.

Tết cổ truyền đang đến gần, nhiều chương trình: “Xây Tết”, “Tắm vé nghĩa tình - Xuân đoàn viên”, “Chuyến tàu mùa xuân”, “Tết sum vầy - Xuân gắn kết”, “Ngày hội công nhân - Chợ Tết công đoàn”... đã góp phần gieo niềm vui, ấm áp một mùa Tết Nguyên đán đủ đầy cho những người công nhân, lao động khắp các tỉnh, thành.

con cái, cũng chính là xây nên động lực lớn nhất cho cha mẹ”.

Đến dự và trao quà Tết cho công nhân lao động tại công trường, ông Nguyễn Đình Khang, Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam đánh giá cao chương trình “Xây Tết 2025”. Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam cho hay, 2024 là một năm đặc biệt khi Luật Công đoàn vừa được Quốc hội khóa XV thông qua, tạo ra hành lang pháp lý mới cho hoạt động công đoàn, hướng tới việc phục vụ tốt hơn nữa đoàn viên, người lao động trong cả nước. Khẳng định, công nhân, người lao động là tài sản quý, Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam bày tỏ mong muốn các cấp, ngành tiếp tục quan tâm hơn nữa tới hoạt động công đoàn cũng như đời sống công nhân, người lao động.

Nỗ lực để tất cả người lao động đều có Tết

Năm qua, dù gặp nhiều khó khăn chung như thị trường thu hẹp, kinh tế khó khăn, nhưng

nhiều doanh nghiệp các tỉnh, thành vẫn cố gắng chăm lo tốt cho người lao động, đặc biệt trong thời điểm cuối năm. Không chỉ công bố thưởng Tết sớm giúp lao động yên tâm làm việc, doanh nghiệp còn hỗ trợ vé xe, quà Tết để ai cũng có một cái Tết ấm áp, đủ đầy.

Chương trình “Chợ Tết Công đoàn năm 2025” được Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam tổ chức, diễn ra từ ngày 20/12/2024 đến hết ngày 20/01/2025. Đoàn viên công đoàn, người lao động có thành tích xuất sắc trong lao động, sản xuất, tham gia hoạt động công đoàn; đoàn viên công đoàn còn khó khăn, thu nhập thấp là những đối tượng được tham gia chương trình. Mỗi người được hỗ trợ phiếu mua hàng trị giá 500 nghìn đồng để đặt hàng trên địa chỉ website <https://chotet.congdoan.vn>. Có gần 30 doanh nghiệp đủ điều kiện tham gia bán hàng trên Chợ Tết trực tuyến, với trên 1.500 mặt hàng thiết yếu dùng trong dịp Tết. Khi tham gia Chợ Tết, đoàn viên công đoàn, người lao động được

mua sắm giá ưu đãi giảm từ 10 - 70% so với giá bán ngoài thị trường của doanh nghiệp; miễn phí vận chuyển khi mua đơn hàng giá trị từ 200 nghìn đồng của một nhà cung cấp/shop bán hàng... Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam phân bổ 200 nghìn phiếu mua hàng giảm giá, tương đương 200 nghìn đoàn viên, người lao động trên toàn quốc được thụ hưởng.

Rút kinh nghiệm từ năm đầu tiên tổ chức, “Chợ Tết” năm nay triển khai dễ dàng, thuận tiện hơn cho người lao động tiếp cận. Chương trình thể hiện nỗ lực của tổ chức công đoàn trong thực hiện chuyển đổi số, thúc đẩy thanh toán không dùng tiền mặt, đồng thời là một hình thức đổi mới trong hoạt động của công đoàn, phù hợp với xu thế của xã hội.

“Với phương châm “Tất cả người lao động đều có Tết”, các hoạt động thăm hỏi, tặng quà và hỗ trợ vé tàu sẽ được triển khai một cách đồng bộ và hiệu quả, Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam, Liên đoàn Lao động các

tỉnh, thành phố đã hỗ trợ vé tàu - xe cho đoàn viên, người lao động về quê đón Tết. Theo đó, chương trình: “Chuyến tàu/chuyến bay Công đoàn - Xuân 2025” với số lượng 2.000 vé tàu 2 chiều, 400 vé máy bay 1 chiều. Đối tượng nhận vé là các đoàn viên, người lao động đang làm việc theo hợp đồng lao động, hợp đồng làm việc tại đơn vị, doanh nghiệp có đóng kinh phí công đoàn trước ngày 31/10/2024, tại TP Hồ Chí Minh, tỉnh Đồng Nai, tỉnh Bình Dương, tỉnh Long An, tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu, tỉnh Tây Ninh; có quê tại các tỉnh phía Bắc (từ Đà Nẵng trở ra).

Liên đoàn Lao động TP Hà Nội có chương trình “Hành trình Tết Công đoàn - Xuân 2025” với 1.200 vé về quê và 200 vé đón trở lại làm việc. Đối tượng nhận vé là đoàn viên, người lao động có hoàn cảnh khó khăn đang làm việc tại các doanh nghiệp thuộc khu công nghiệp và khu chế xuất Hà Nội - có đóng đoàn phí đầy đủ và đáp ứng các điều kiện đưa ra. Ưu tiên lao động nữ mang thai và nuôi con nhỏ dưới 36 tháng tuổi. Hành trình từ Hà Nội - Thanh Hóa, Hà Nội - Nghệ An và Hà Nội - Hà Tĩnh. Thời gian khởi hành ngày 25/1/2024 về quê và dự kiến 15/2/2025 đón trở lại.

Liên đoàn Lao động Hải Phòng sẽ tặng 10.000 vé xe cho công nhân ở xa về quê đón Tết cùng gia đình, mỗi vé trị giá 300.000 đồng, tổng kinh phí 3 tỷ đồng, tăng 3.000 vé so với Tết năm 2024. Liên đoàn Lao động TP Đà Nẵng với “Hành trình Tết Công đoàn” sẽ tặng 2.000 vé tàu, xe và tổ chức chuyến xe miễn phí đưa đoàn viên, công nhân viên chức lao động và gia đình về quê đón Tết. Còn Liên đoàn Lao động tỉnh Đồng Nai có chương trình: “Chuyến tàu tết đoàn viên - Xuân 2025” hỗ trợ 1.000 vé tàu một chiều cho đoàn viên, người lao động có hoàn cảnh khó khăn không có điều kiện về quê đón tết có quê ở các tỉnh phía Bắc. Thời gian dự kiến từ ngày 23 - 26/01/2025, tàu sẽ đưa đoàn viên. Người lao động đến các ga: Vinh, Thanh Hóa và Hà Nội. Liên đoàn Lao động tỉnh sẽ tổ chức lễ xuất phát, tiễn đưa dự kiến vào ngày 24/01/2025.

Chương trình “Chuyến tàu Công đoàn” của Liên đoàn Lao động tỉnh Bình Dương dành tặng 1.000 vé tàu cho người lao động về đón Tết ở các tỉnh miền Trung, miền Bắc. Thời gian khởi hành tàu vào các ngày 23 - 25/1/2025 và “Chuyến xe xuân nghĩa tình” có khoảng 2.000 vé dành cho người lao động về đón Tết ở các tỉnh miền Trung, miền Bắc, Tây Nguyên, miền Tây Nam Bộ.

Chương trình “Tắm vé nghĩa tình - Xuân đoàn viên” của Liên đoàn Lao động TP HCM dành cho những người lao động khó khăn, 2 năm liền chưa có điều kiện về quê đón Tết hoặc đoàn viên bị mất việc do doanh nghiệp khó khăn phải thu hẹp sản xuất, ngừng hoạt động, giải thể, phá sản, chủ doanh nghiệp bỏ trốn. Và chương trình “Chuyến tàu mùa xuân” hỗ trợ 100% giá trị vé tàu đưa 500 gia đình công nhân tại khu chế xuất, khu công nghiệp. **BẢO CHÂU**

Theo Tổng cục Thống kê, số người làm việc trong khu vực công nghiệp và xây dựng là 17 triệu người, chiếm 33,0%. Thu nhập bình quân của người lao động khoảng 7,6 triệu đồng/tháng trong quý III/2024. Bình quân, mỗi công nhân làm việc 8 - 12 tiếng/ngày và 6 - 7 ngày/tuần. Công nhân xây dựng và công nhân vệ sinh cũng chính là nhóm ít nhận được sự quan tâm trong xã hội.

Chiêu Dung Công chúa ngự đồng cứu dân...

Châu Đệ tứ là một vị thánh trong đạo Mẫu tứ phủ Việt Nam. Châu Đệ tứ - người đứng thứ tư trong hàng tứ phủ Châu Bà, danh hiệu là Chiêu Dung Công chúa. Châu Đệ tứ được coi là người hầu cận bên thánh Mẫu. Tương truyền, Châu Bà vốn là Bồng Lai Tiên Nữ, cũng có tài liệu ghi rằng bà là Mai Hoa Công chúa trên thiên cung, giáng sinh vào nhà họ Lý, với tên là Lý Thị Ngọc Ba. Quê hương của bà ở huyện Vụ Bản, tỉnh Nam Định. Với tính cách thông minh, chính trực, Châu Đệ tứ lập nhiều công trạng phò vua, giúp nước và được giao trấn giữ vùng sông nước Hà Trung. Trong châu văn có hát: “Đấng Nam thiên nữ trang Nghiêu Thuân/Đất Sơn Nam có đấng tâm anh/Quê hương An Thái xã danh/Có Châu Đệ Tứ hách danh còn truyền/Điều thời phụng sắc Hoàng thiên/Ngự đồng ánh bóng khắp miền gần xa/Ra uy sát quỷ trừ tà/Chiêu tài tiếp lộc gần xa cho đồng/Khâm sai tứ phủ tòng/Chiêu Dung Công chúa ngự đồng cứu dân...”

Phó Chủ tịch UBND xã Hà Ngọc (Hà Trung, Thanh Hóa) Trần Văn Toàn thông tin, châu Đệ tứ là một vị Thánh có công bảo quốc hộ dân được nhiều triều đại phong tặng. Đối với một thanh đồng, Châu Đệ Tứ là một vị thánh được Vua Mẫu giao quyền khâm sai cai đồng thủ mệnh. Ngài có ngôi vị vô cùng quan trọng trong tín ngưỡng thờ Mẫu tam phủ của người Việt. Theo lưu truyền, đền thờ Châu Bà được tạo lập cách đây khoảng hơn 600 năm vào thời Hậu Lê, trải qua năm tháng chiến tranh, có thời điểm ngôi đền đã bị phá hủy hoàn toàn chỉ còn nền đất và tòa thạch động. Ngôi đền nằm ở vị trí đặc địa, lưng tựa vào núi, mặt hướng ra sông Lèn.

Để tưởng nhớ công lao của bà, vào những năm 90 của thế kỷ trước cùng với sự quan tâm của các cấp, ngành trong vùng cũng như du khách thập phương, chính quyền và Nhân dân xã Hà Ngọc đã từng bước xây dựng, tôn tạo ngôi đền tôn tạo, đáp ứng nhu cầu tín ngưỡng, tâm linh. Đến ngày hôm nay, dù còn nhiều khó khăn, ngôi đền đã được tôn tạo khang trang và thu hút ngày càng đông khách thập phương về chiêm bái, khấn lễ.

Khu đền thờ chính gồm: Cung đệ nhất thờ tam tòa thánh Mẫu, cung đệ nhị thờ Châu Đệ tứ và hội đồng thánh Châu, cung đệ tam thờ Ngọc Hoàng Thượng Đế và hội đồng quan lớn. Ngoài ra, hai lầu của đền thờ hội đồng thánh cô và thánh cậu. Bên cạnh đó là tháp bút uy nghi. Mái đền được chạm khắc tinh tế, công phu với hình tượng rồng vờn mây tạo sự uy nghi mà không mất đi nét mềm mại, uyển chuyển. Linh vật trên đỉnh cột oai nghiêm ngày đêm trấn giữ nơi đền thiêng.

Trong bức tranh sơn thủy hữu tình ấy, tiếng hát văn khi thì khoan thai, dịu dàng, khi thì lãnh lót ngân vang như mời gọi bước

Chiêm bái ngôi đền Châu Đệ tứ có tòa thạch động niên đại 600 năm

● Di tích văn hóa đền Châu Đệ Tứ (đền Cây Thị) đã được công nhận di tích văn hóa cấp tỉnh từ năm 1992. (Ảnh: Thùy Dương)

● Thủ nhang Đền Châu Đệ Tứ Trần Anh Tuấn thực hành tín ngưỡng Thờ Mẫu góp phần bảo tồn và phát huy, trao truyền các giá trị Di sản.

● Ngôi đền thờ Châu Đệ tứ có tòa thạch động niên đại 600 năm. (Ảnh: Thùy Dương)

● Nghệ nhân Ưu tú Đặng Ngọc Anh - Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Phát triển Đạo mẫu Việt Nam (đứng ở giữa) tới chiêm bái Châu Đệ tứ. (Ảnh: P.V)

Đền Châu Đệ tứ tọa lạc tại xã Hà Ngọc (Hà Trung, Thanh Hóa) hấp dẫn du khách bởi nét kiến trúc độc đáo và tiếng hát văn sâu lắng, mệnh mang bên dòng sông Lèn. Không chỉ có giá trị về lịch sử, văn hóa, đền còn đẹp như một bức tranh sơn thủy hữu tình. Đây thật sự là điểm đến hấp dẫn đối với du khách trong và ngoài tỉnh, đặc biệt vào những ngày đầu xuân, lễ hội.

chân du khách về với một miền văn hóa - tâm linh. Đền Châu Đệ Tứ là một ví dụ điển hình cho việc kết hợp giữa kiến trúc đền thờ truyền thống với thiên nhiên và văn hóa dân gian địa phương. Các tượng thần và hình ảnh tôn thờ trong đền thường liên quan đến các vị thần thần thoại và các nhân vật lịch sử quan trọng.

Di tích văn hóa đền Châu Đệ Tứ (đền Cây Thị) đã được công nhận di tích văn hóa cấp tỉnh từ năm 1992, trong quần thể gồm có đền Cây Thị, núi Chum Vàng, động Ngọc, động Công Đình, hang Đại Bàng.

Gìn giữ, trao truyền tín ngưỡng thờ Mẫu

Ông Nguyễn Văn Bảy, Phó Bí thư, Chủ tịch UBND xã Hà Ngọc cho hay, từ trước đến nay, ngôi đền chưa có thủ nhang, đồng đền nên việc thực hiện các nghi lễ tâm linh vào các dịp tuần tiết, lễ hội vẫn còn nhiều hạn chế. Để phát huy hết giá trị về tâm linh, thúc đẩy du lịch tâm linh, chính quyền địa phương cùng Nhân dân xã Hà Ngọc mong muốn tìm được một

người đủ tâm, đủ tầm, am hiểu sâu về lĩnh vực tâm linh về làm thủ nhang, trước đề phụng sự Tiên Thánh, sau để giúp chính quyền cùng ban quản lý, phát huy được các giá trị văn hóa của ngôi đền. Tháng 12/2024, tại Di tích đền Châu Đệ Tứ - đền Cây Thị (xã Hà Ngọc, huyện Hà Trung, tỉnh Thanh Hóa), UBND xã Hà Ngọc, Ban Quản lý Di tích đền Châu Đệ Tứ đã tổ chức lễ công bố quyết định bổ nhiệm thủ nhang đền Châu Đệ Tứ đối với thủ nhang đền Trần Anh Tuấn và Lê nhập tự Cây Thị linh từ. Theo ông Nguyễn Văn Bảy, Đảng ủy, chính quyền, Ban Quản lý cùng thủ nhang Trần Anh Tuấn sẽ cố gắng bảo tồn và phát huy giá trị của di tích đền Châu Đệ Tứ.

Thủ nhang Trần Anh Tuấn cho hay, Châu Bà Đệ Tứ đã trở thành một biểu tượng tôn thờ và tâm linh quan trọng trong văn hóa và tín ngưỡng Đạo Mẫu tại Việt Nam. Với những trăn trở phụng sự quê hương, bản thân ông đã có nhân duyên lớn và quyết định công đức, xây dựng chính điện thờ Châu Bà Đệ Tứ.

Thủ nhang Trần Anh Tuấn chia sẻ thêm: “Sinh thời, mẹ tôi đi khắp nơi hoàng dương Thánh đạo. Năm 2006, khi mẹ mất, để lại tâm nguyện xây dựng đền Châu Đệ Tứ. Năm 2009, tôi công đức xây lại đền như một cơ duyên, dù không ai giao trọng trách trông nom nhưng tôi luôn gìn giữ đền khang trang và chính thức được làm thủ nhang. Thực hiện được tâm nguyện của mẹ tôi rất vui, vui hơn nữa là việc hoàng dương Thánh đạo đi vào quy củ, có sự chứng kiến của chính quyền địa phương. Tôi mong được góp phần gìn giữ phát huy phát triển tín ngưỡng thờ Mẫu - di sản phi vật thể của nhân loại cũng như quảng bá ngôi đền thiêng niên đại 600 năm để nhiều người trong nước và bạn bè quốc tế biết đến di tích nhiều hơn, phát triển du lịch tâm linh của quê hương”.

Nghệ nhân Ưu tú Đặng Ngọc Anh - Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Phát triển Đạo mẫu Việt Nam cho biết, từ xưa đã có câu: “Bà Đệ tứ khâm sai, bà quyền cai 4 phủ”. Đó là

Thiên phủ (trời), Địa phủ (đất), Thoải phủ (nước) và Nhạc phủ (rừng núi). Châu Đệ tứ là một vị thánh trong đạo Mẫu Tứ phủ Việt Nam. Châu Đệ Tứ được coi là người hầu cận bên thánh Mẫu. Châu Đệ Tứ Khâm Sai là vị thánh châu thứ tư trong hàng Tứ phủ Châu Bà, Châu rất gần gũi và hầu cận kề bên cạnh Đức Thánh Mẫu thần chủ. Sau khi trở lại Thiên đình, châu lại được Thánh Mẫu giao quyền khâm sai Tứ Phủ, biên chép sổ Thiên Đình, quyền cai bản mệnh các thanh đồng - là những người thực hành tín ngưỡng thờ Mẫu, trực tiếp giữ sổ Tứ Phủ, coi kho ngân xuyên. Lúc thanh nhân, châu truyền các năng tiên văn du, đạo cảnh khắp chốn, từ miền quê ra tới kinh kỳ.

“UNESCO đã ghi danh thực hành Tín ngưỡng thờ Mẫu Tam phủ của người Việt là Di sản văn hoá phi vật thể của nhân loại. Vì thế, chúng ta phải có trách nhiệm gìn giữ và phát huy vốn quý của dân tộc. Vai trò của thủ nhang rất quan trọng. Họ chính là những người “giữ lửa” cho di sản. Trước nhiều hiện tượng biến tướng, tiêu cực dẫn đến cái nhìn sai lệch về di sản Tín ngưỡng thờ Mẫu Tam Phủ của người Việt, vai trò các đồng đền, thủ nhang, nghệ nhân là tấm gương để lớp trẻ nhìn vào, uốn nắn và có những thực hành chuẩn mực. Ngoài việc thực hành bảo tồn và phát huy, trao truyền các giá trị tâm linh văn hoá của tín ngưỡng, các thủ nhang còn phải kết hợp dung hoà với các yếu tố thời cuộc, nâng cao hiểu biết xây dựng hình ảnh của tín ngưỡng thờ Mẫu trở thành một hình ảnh đẹp, linh thiêng. Tín ngưỡng thờ Mẫu đã góp phần vào việc giáo dục và hướng con người đến với những giá trị chân - thiện - mỹ. Qua đó, giáo dục lòng yêu nước, truyền thống lịch sử, văn hóa, truyền thống “uống nước nhớ nguồn” cho người dân và các thế hệ sau này” - Nghệ nhân Ưu tú Đặng Ngọc Anh nhấn mạnh.

Trong những năm qua, nhờ làm tốt công tác tuyên truyền, đa số người dân cũng như du khách khi đến đền đều có ý thức trong việc giữ gìn vệ sinh, cảnh quan môi trường. Là một biểu tượng mang giá trị lịch sử, giá trị tâm linh sâu sắc, cùng với cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp, non nước hữu tình, ngôi đền luôn thu hút đông đảo người dân và du khách thập phương về chiêm bái. Theo số liệu thống kê của Ban Quản lý di tích và danh thắng xã Hà Ngọc, chỉ tính riêng từ đầu năm 2024 đến nay, đền Châu Đệ tứ đón gần 5.000 lượt khách. Để đảm bảo an toàn cho du khách khi đến thắp hương, văn cảnh, xã Hà Ngọc đã chủ động xây dựng các phương án để đảm bảo an ninh trật tự, an toàn giao thông, vệ sinh môi trường, phòng, chống cháy nổ. Đặc biệt, công tác tuyên truyền luôn được coi trọng. Đồng thời nghiêm cấm các hoạt động mê tín dị đoan và các tệ nạn khác...

THÙY DƯƠNG

Vũ điệu của đại dương

Ngày xưa ngày xưa, có những nàng tiên cá đã đổi giọng hát của mình để lấy đôi chân nhíp bước trên bờ cát trắng. Vẻ đẹp thần tiên, nên thơ uyển chuyển của các nàng đã in hằn vào ký ức mỗi người trên khắp thế giới từ thuở thơ ấu. Để đến ngày nay, đã có không ít cô gái, chàng trai sẵn sàng đặt đôi chân vào những chiếc đuôi cá tạo ra các vũ khúc dưới mặt nước sâu thẳm.

● Việc học bộ môn lặn tiên cá giúp Vũ Thị Bạch Dương có thêm kiến thức cơ bản bảo vệ môi trường biển.
(Ảnh trong bài: NVCC)

Khổ luyện để trở thành nàng thơ của những miền cổ tích

Bước vào một bể bơi bốn mùa ở Hà Nội, không khó để bắt gặp cô giáo Linh Lâm (39 tuổi, tên thật là Lâm Thị Mộng Linh), huấn luyện viên chuyên nghiệp đào tạo bộ môn lặn tiên cá. Cô sở hữu bằng Liên đoàn tiên cá quốc tế Mermaid federation international (MFI). Linh Lâm hiện nay cũng là người đứng đầu trung tâm Vietnam Merpeople, đối tác chiến lược của MFI. Cô được biết đến là “Master của các Master”, một trong số rất ít những người có khả năng trực tiếp cấp bằng lặn tiên cá chuẩn quốc tế tại Việt Nam.

Mỗi tuần vài lần, câu lạc bộ nhỏ của cô giáo Linh Lâm sẽ sinh hoạt với nhau tại một bể bơi ở Hà Nội. Nơi đây, các “nàng tiên cá” sẽ mặc những bộ trang phục màu sắc sặc sỡ, uốn sóng thân theo từng nhịp điệu của dòng nước. Cô giáo Linh Lâm chia sẻ, một buổi tập của câu lạc bộ sẽ diễn ra từ 2 - 3 tiếng đồng hồ, luôn được tuân thủ nguyên “không bao giờ đi tiên cá một mình”, để đảm bảo an toàn cho mỗi người chơi.

Trong lớp học, các “nàng tiên cá” sẽ phải đeo đuôi cá, ở bên trong lớp đuôi cá là monofins (một dạng đuôi hỗ trợ lặn). Thân trên, các “nàng tiên cá” sẽ mặc đồ bơi. Tùy theo sở thích và điều kiện kinh tế, mỗi “nàng tiên cá” sẽ chọn cho mình một bộ trang phục với màu sắc, phụ kiện yêu thích. Có “nàng” dập dềnh, thướt tha với chiếc đuôi màu đỏ, có những “nàng” ngọt ngào, dịu dàng với đuôi cá, vương miện trên đầu màu xanh ngọc bích,...

● Cô giáo Linh Lâm cho biết, để trở thành một “nàng tiên cá” đòi hỏi người học phải chăm chỉ rèn luyện.

● Trở thành một “nàng tiên cá” giúp cuộc sống của chị Vương Thùy Linh vui khỏe, tràn đầy năng lượng tích cực.

Để thực hiện được những màn bơi lặn đẹp mắt, các “nàng tiên cá” đã phải luyện tập vô cùng chăm chỉ. Cô giáo Linh Lâm cho biết: “Để thực hiện bộ môn lặn tiên cá, người học vừa phải rèn luyện thể lực, độ linh hoạt của các cơ, ý chí và lòng kiên trì. Việc thực hiện đúng kỹ thuật khi học bộ môn lặn tiên cá rất quan trọng”. Lấy ví dụ, uốn sóng thân phải bằng cơ bụng, lưng trên làm giãn cơ lưng, đồng thời giúp săn chắc cơ thể, hạn chế chấn thương.

Được biết, để thực hành được bộ môn lặn tiên cá, học viên đầu tiên phải học kỹ thuật nín thở tĩnh (lấy hơi, nín thở ở dưới nước), cân bằng tai để xuống được độ sâu khoảng 3m trở lên mà không bị đau buốt tai. Khác với bộ môn lặn tự do (freediving), lặn tiên cá đòi hỏi các “nàng” phải uốn sóng thân từ vùng thân trên, cơ bụng để tạo ra những chuyển động an toàn, đẹp mắt. Ngoài ra, mỗi “nàng tiên cá” phải đeo monofins và vài đuôi cá nặng đến cả chục cân dưới nước, cho nên các “nàng tiên” luôn luyện tập thể lực đều đặn để có đủ sức khỏe.

Vũ Thị Bạch Dương (28 tuổi, sinh sống ở Hà Nội), đã có hơn một tháng thực hành bộ môn lặn tiên cá ở câu lạc bộ của cô Linh Lâm chia sẻ: “Trước khi học bộ môn lặn tiên cá, tôi đã có thời gian học lặn tự do, nên kỹ thuật cân bằng tai, nín thở tĩnh khá tốt. Tuy nhiên, để uốn được sóng thân đẹp mắt, tôi phải luyện tập rất nhiều do vùng lưng của tôi tương đối cứng”. Được biết, từ khi bắt đầu học đến nay, Bạch Dương luyện tập đều đặn mỗi ngày từ 2 - 3 tiếng đồng hồ. Cô chia sẻ: “Tôi chia nhỏ các bài

tập trong một buổi, nửa tiếng tập các bài hỗ trợ trên bờ, khởi động làm nóng cơ thể. Sau đó, xuống nước tập nín thở, cân bằng tai, cuối cùng tập uốn sóng thân và thực hành những điệu múa tiên cá”.

Hồng An (14 tuổi, học viên của cô Linh Lâm, sinh sống ở Hà Nội), là “nàng tiên cá” nhỏ tuổi nhất được nhận chứng chỉ MFI tại Việt Nam tính đến thời điểm hiện tại chia sẻ: “Trước khi đến với bộ môn lặn tiên cá, em đã thành thạo bốn kiểu bơi ếch, bơi sải, bơi bướm, bơi ngựa. Đây là tiền đề giúp em có điều kiện thuận lợi để học bộ môn này”. Tuy nhiên, Hồng An phải luyện tập chăm chỉ bài tập hỗ trợ cơ bụng, cơ lưng để sức khỏe “vẫy” đuôi cá khi bơi. Nếu không ra bể bơi tập luyện, em sẽ luyện những bài tập trên cạn như nín thở tĩnh, cân bằng tai, uốn sóng lưng tại nhà.

Mỗi “nàng tiên cá” là một “đại sứ” của biển cả

Cô giáo Linh Lâm cho biết, bộ môn lặn tiên cá đã và đang phát triển ở các nước trên thế giới như Mỹ, Anh, Pháp, Trung Quốc,.... Có nhiều cuộc thi đấu được tổ chức, thu hút hàng trăm “nàng tiên cá” trên thế giới tham gia. Cô cũng đã từng tham dự một số cuộc thi, cá nhân cô nhận thấy những nàng tiên cá của Việt Nam hoàn toàn có khả năng thực hiện các điệu múa tiên cá bay bổng, uốn lượn không thua kém những nước bạn.

Cô chia sẻ: “Đối với cảm nhận của cá nhân tôi, bộ môn lặn tiên cá rất phù hợp với giá trị chân - thiện - mỹ của người Việt

Nam. Lặn tiên cá không chỉ là những điệu múa đẹp mắt, mà còn tạo nên một cộng đồng những người cùng chia sẻ sở thích, đam mê hỗ trợ lẫn nhau. Đặc biệt, khi tốt nghiệp mỗi “nàng tiên cá” đều có một “lời thề” trở thành đại sứ của biển cả, các “nàng” có nhiệm vụ chung tay với thế giới góp phần bảo vệ môi trường, trong đó có môi trường biển, ví dụ như: giảm thiểu rác thải; không sử dụng loại kem chống nắng có hại cho san hô; không dùng các đuôi cá có vây lấp lánh làm từ nhựa...”.

Chị Vương Thùy Linh (42 tuổi, học viên của cô giáo Linh Lâm, sinh sống ở Hà Nội) cho biết, chị là một người rất thích biển cả, yêu mến những lần lặn xuống đại dương bao la sâu thẳm, đắm mình vào không gian tĩnh lặng, xinh đẹp. Sau khi “bén duyên” với bộ môn lặn tự do, chị đã tình cờ biết đến môn lặn tiên cá. Từ đó, trong chị nảy lên ước mơ trở thành một nàng tiên cá xinh đẹp, uyển chuyển nơi biển khơi xa xăm.

Chị chia sẻ, trở thành “nàng tiên cá” là một giấc mơ của tất cả những người phụ nữ dù ở bất kỳ lứa tuổi nào: “Bộ môn lặn tiên cá khiến tôi cảm thấy mình như một nghệ sĩ, được sáng tạo, được tự do múa những vũ điệu dưới làn nước trong xanh. Mỗi lần trắm mình xuống nước, không gian im lặng, thư thái, nhẹ nhàng khiến tôi bước vào trạng thái thiền định, chữa lành, bỏ lại những bộn bề cuộc sống sau lưng”.

Được biết, dù là học viên “cứng” tuổi nhất câu lạc bộ, nhưng chị Thùy Linh sở hữu vóc dáng thon thả và vẻ ngoài rạng rỡ như những cô gái tuổi đôi mươi. Chị vui vẻ tâm sự: “Tôi nghĩ rằng, tâm hồn quyết định đến vẻ bề ngoài của bản thân. Tham gia vào câu lạc bộ lặn tiên cá, không chỉ giúp cơ thể tôi khỏe mạnh, săn chắc mà tinh thần cũng vui vẻ, phấn chấn hơn. Tôi được tiếp xúc với các bạn trẻ ở nhiều độ tuổi khác nhau, cùng các em trò chuyện, tâm sự. Đặc biệt, việc thỏa sức sáng tạo, lựa chọn bộ trang phục, trang sức khi lặn tiên cá và thực hiện các điệu múa bay bổng giúp tôi sống lại những ước mơ thuở con nít của mình”.

Vũ Thị Bạch Dương cho biết, cô học được rất nhiều về việc bảo vệ môi trường biển sau khi tham gia lớp học lặn tiên cá. Trước khi học thực hành, các “nàng tiên cá” sẽ có những buổi học lý thuyết, cô được “huấn luyện viên tiên cá” của mình cung cấp nhiều kiến thức khác nhau, trong đó có cả kiến thức cơ bản về bảo vệ môi trường: “Tôi được biết vào năm 2015, một tổ chức phi chính phủ về bảo tồn sinh vật biển ước tính có khoảng 14 nghìn tấn kem chống nắng đọng trong các rạn san hô, gây ra thiệt hại cho hệ sinh thái biển. Các loại kem chống nắng có chứa oxybenzone gây hại tới các rạn san hô, tảo, nhím biển, cá và động vật có vú. Một giọt hợp chất này có trọng hơn 15 triệu lít nước cũng đủ gây nguy hiểm cho các sinh vật biển. Vì vậy, hiện nay, khi đi biển, tôi chỉ lựa chọn loại kem chống nắng thân thiện với môi trường”.

Nhờ kiến thức về rác thải nhựa, rác thải từ vải quần áo cũ học được từ lớp lặn tiên cá, hiện nay, Bạch Dương hạn chế mua sắm trang phục. Cô chia sẻ: “Do xu hướng tiêu dùng, “thời trang nhanh” đang làm quá tải việc mua sắm quần áo. Mỗi ngày hàng trăm nghìn bộ quần áo cũ bị vứt bỏ, tạo ra hàng triệu mảnh vải vụn, sợi thừa. Tất cả những loại rác thải này đều góp phần làm tăng khối lượng rác thải toàn cầu, gây áp lực lớn lên các bãi rác và hệ thống quản lý chất thải, trong đó có cả biển cả”. Vì vậy, đối với “nàng tiên cá” Bạch Dương, việc hạn chế rác thải, hóa chất độc hại chính là để bảo vệ san hô, lớn hơn nữa là bảo vệ môi trường, mà môi trường là “trái tim, lá phổi” để nuôi dưỡng sự sống cho con người.

HƯƠNG NGỌC

Đào chiều bất ngờ tăng tốc cuối năm

Ông Cao Hữu Hiếu cho biết, doanh nghiệp dệt may trong nước trải qua năm 2023 rất vất vả, lần đầu tiên sau 30 năm kim ngạch xuất khẩu của ngành giảm. Ngành Dệt may nói chung và Vinatex nói riêng đã trải qua năm 2024 với nhiều cung bậc. Nửa đầu năm 2024, thị trường và đơn hàng, giá xuất khẩu vẫn trên nền thấp của năm 2023 (đơn hàng nhỏ lẻ, yêu cầu khắt khe, thời gian giao hàng nhanh và đơn giá rất thấp). Nhưng nửa cuối năm 2024, tình hình đã khởi sắc trở lại, nhờ đó, giúp ngành “thoát hiểm”, về đích với các chỉ tiêu tăng trưởng 11%.

Bởi 6 tháng cuối năm có sự đảo chiều bất ngờ nhưng không phải do thị trường tốt lên đột xuất mà do bất ổn chính trị ở một số thị trường “đối thủ” như Bangladesh, các nhà đặt hàng chuyển hướng đơn hàng và Việt Nam được ưu tiên lựa chọn. Từ tháng 7/2024, đơn hàng dồi dào hơn, giá cải thiện hơn một chút. Theo ông Hiếu, đây có thể coi là điều may mắn với doanh nghiệp ngành may.

Ông Hiếu thông tin: “Bangladesh là thị trường sản xuất hàng phổ thông nên giá không cải thiện nhiều, nhưng số lượng đơn lớn hơn rất nhiều. Hiện nhiều doanh nghiệp có đơn hàng đến hết quý I/2025, lác đác doanh nghiệp có đơn hàng đến tháng 4 và 5/2025”.

Ngoài những điểm đặc biệt về đơn hàng, năm 2024, Tập đoàn Dệt may Việt Nam nói riêng doanh nghiệp dệt may nói chung còn gặp khó về biến động lao động. Có những đơn vị thuộc Tập đoàn biến động tới 20%. “Biến động lao động dự kiến tiếp tục diễn ra trong năm 2025 không chỉ ở ngành may, mà ở cả ngành sợi”, ông Hiếu nhấn mạnh. Một trong những nguyên nhân gây nên tình trạng thiếu lao động là Việt Nam đã mở thêm được các thị trường lao động mới, bên cạnh thị trường truyền thống như Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan (Trung Quốc). Theo đó, một lượng lao động dệt may đã lựa chọn đi xuất khẩu lao động.

Nhìn lại năm 2024, ông Cao Hữu Hiếu đánh giá thêm trong bối cảnh tình hình thế giới tiếp tục biến động khó lường, xung đột leo thang ở nhiều khu vực; giá xăng dầu, cước vận tải biến động mạnh, kinh tế thương mại phục hồi chậm, thiên tai, biến đổi khí hậu, an ninh năng lượng diễn biến phức tạp; thiếu hụt và cạnh tranh lao động tại các trung tâm sản

Việt Nam đứng thứ hai thế giới về dệt may

● Ông Cao Hữu Hiếu, Tổng giám đốc Tập đoàn Dệt may Việt Nam (ngồi giữa) thông tin báo chí. (Ảnh: PV)

● Người lao động là nguồn tài nguyên quý của Tập đoàn Dệt may Việt Nam. (Ảnh: PV)

Tại buổi gặp mặt báo chí thông tin hoạt động sản xuất, kinh doanh, phong trào công nhân lao động 2024, định hướng 2025 của Tập đoàn Dệt may Việt Nam (Vinatex), ông Cao Hữu Hiếu, Tổng Giám đốc Vinatex cho hay, với kim ngạch 44 tỷ USD, tăng 11% so với năm 2023, Việt Nam đứng thứ 2 thế giới về xuất khẩu hàng dệt may, sau Trung Quốc và vượt lên Bangladesh.

xuất, khu công nghiệp lớn gây ra nhiều khó khăn cho doanh nghiệp trong tổ chức sản xuất nhưng ngành Dệt may Việt Nam vẫn giữ được mức tăng trưởng khá.

“Với sự quyết liệt, nhiều đổi mới tích cực trong công tác điều hành, nâng cao năng lực cạnh tranh, năng suất lao động trong toàn hệ thống, Vinatex bảo toàn được nguồn lực cốt lõi là lao động và khách hàng, vượt qua khó khăn năm 2024 với doanh thu hợp nhất ước đạt 18.100 tỷ đồng, bằng 102,8% so với năm 2023; Lợi nhuận hợp nhất ước đạt 740 tỷ đồng, bằng 137,5% so với năm 2023; Thu nhập bình quân đạt 10,3 triệu đồng/người/tháng, bằng 108,9% so với năm 2023”, ông Cao Hữu Hiếu thông tin.

Đặc biệt, năm 2024, Vinatex tiếp tục đẩy mạnh thực hiện chiến lược phát triển chuỗi cung ứng để trở thành một điểm đến triển sản phẩm và Kinh doanh thời trang Vinatex vào hoạt động trên cơ sở kiện toàn Trung tâm Kinh doanh hàng thời trang Vinatex; Khai thác thị trường mới, thị trường ngách bằng các sản phẩm đặc biệt, kỹ thuật cao như vải và trang phục chống cháy (Hợp tác kinh doanh với Tập đoàn COATS, Vương Quốc Anh), nghiên cứu phát triển các loại sợi lõi Filament, sợi pha mới; Triển khai triệt để hệ thống quản trị nguồn lực doanh nghiệp trên nền tảng số (ERP).

Ngoài ra, Tập đoàn cũng tiếp tục triển khai các hoạt động về phát triển bền vững trong doanh

nghiệp dệt may đáp ứng yêu cầu xanh hóa như: chỉ đạo đầu tư thêm nhà máy xử lý nước thải số 2 công suất 8.000m3/ngày đêm bên cạnh Nhà máy xử lý nước thải số 1 công suất 10.000m3/ngày đêm cho ngành dệt nhuộm tại Khu công nghiệp Dệt may Phố Nối, Hưng Yên, hướng tới xây dựng khu công nghiệp dệt may xanh kiểu mẫu tại khu vực phía Bắc...

Nhiều triển vọng tốt cho năm 2025

Nhận định về năm 2025, ông Hoàng Mạnh Cầm, Phó Chánh Văn phòng, Người phát ngôn Vinatex cho hay, tín hiệu tăng trưởng tốt hơn khi thị trường nhập khẩu chính như Mỹ và EU phục hồi kinh tế, nhu cầu chi tiêu của người dân cải thiện với triển vọng cho ngành Dệt may tốt hơn. Dẫn số liệu thống kê, ông Hoàng Mạnh Cầm cho hay, Việt Nam đang có tốc độ tăng trưởng xuất khẩu dệt may tốt nhất trong các cường quốc xuất khẩu dệt may thế giới. Cụ thể, tính hết năm 2024, xuất khẩu dệt may có thể đạt từ 43,4 - 43,5 tỷ USD, tăng trưởng 2 con số. Đây cũng là kết quả nổi bật của ngành Dệt may Việt Nam khi đặt trong bối cảnh xuất khẩu của nhiều quốc gia đang có dấu hiệu chững lại, thậm chí là sụt giảm.

Đại diện Vinatex dẫn chứng, ngay sau Việt Nam là Ấn Độ, xuất khẩu dệt may cũng chỉ tăng trưởng từ 6,9 - 7%, mặc dù là nước có dòng sản phẩm và lợi thế địa lý rất gần Bangladesh nên sẽ là nước hưởng lợi nhiều

nhất bởi xu hướng dịch chuyển đơn hàng từ Bangladesh trong năm vừa qua.

Cũng theo ông Cầm, “đối thủ” mạnh nhất của Việt Nam là Bangladesh (qua tổng hợp số liệu từ Ngân hàng Trung ương Bangladesh), sau 10 tháng xuất khẩu dệt may của nước này giảm 3,7% so với cùng kỳ và xuất khẩu mới thu về được 27,7 tỷ USD. Như vậy, mỗi tháng nước này xuất khẩu từ 2,8 - 3 tỷ USD, giảm mạnh so với mức đỉnh cao năm 2022 (mỗi tháng xuất khẩu trên 4 tỷ USD).

Dù vậy, đại diện Vinatex cũng nhấn mạnh, kết quả trên có thể chỉ diễn ra trong một khoảng thời gian, bởi qua theo dõi tại Mỹ và EU, xuất khẩu của Bangladesh đang có phục hồi về thị phần trong tháng 9 và tháng 10. Do vậy, khả năng Bangladesh sẽ sớm phục hồi xuất khẩu dệt may (nếu theo kịch bản bình thường sẽ phục hồi sau quý II/2025) lúc đó sự cạnh tranh gay gắt sẽ quay lại. Với ưu đãi thuế quan cho nước kém phát triển trong khi Việt Nam lại bất lợi do chi phí lao động trong ngành Dệt may cao gấp 3 lần so với Bangladesh, vì vậy cần theo dõi sát để đưa ra nhiều giải pháp hơn”, ông Hoàng Mạnh Cầm khuyến nghị.

Trong khi đó, với các quốc gia khác như Sri Lanka, Thổ Nhĩ Kỳ, mặc dù được hưởng lợi từ sự dịch chuyển đơn hàng từ Bangladesh trong thời gian vừa qua, đặc biệt Thổ Nhĩ Kỳ có thị trường chính là châu Âu và Bangladesh xuất khẩu vào châu Âu là chính, nhưng xuất

khẩu dệt may của 2 quốc gia này không lớn và quy mô xuất khẩu cũng như lợi thế cạnh tranh cũng không bằng Việt Nam.

Trước câu hỏi về tính bền vững của việc dịch chuyển đơn hàng từ Bangladesh, ông Hiếu nhìn nhận đây là cơ hội và may mắn. Tuy nhiên, đơn hàng từ Bangladesh chủ yếu là những mặt hàng cơ bản, giá thấp với lợi thế cạnh tranh từ tiền lương, nên không phải đơn vị nào cũng tận dụng được.

Theo ông Hiếu, chi phí lao động, tiền lương của Bangladesh ở mức thấp, chỉ bằng 30% của Việt Nam, dao động 100 - 120 USD/tháng, trong khi chúng ta là 400 USD/tháng. Vì vậy, các đơn hàng có giá trị gia tăng không nhiều, song những đơn hàng này mở ra cơ hội cho những doanh nghiệp làm các mặt hàng cơ bản. Năm 2025 các đơn hàng này chắc chắn giảm dần và Bangladesh sẽ lấy lại. Thực tế, có tháng xuất khẩu của họ giảm còn 1,6 - 1,7 tỉ USD, nhưng giờ đã tăng lên 3 tỉ USD/tháng, chứng tỏ họ đang thu hút lại đơn hàng. Vì vậy, năm tới sẽ không còn nhiều dư địa khai thác nguồn hàng dệt may từ nước này, song triển vọng thị trường chung đang tốt hơn.

Đồng thời, với kim ngạch 44 tỉ USD chủ yếu là FDI, doanh nghiệp Việt Nam chiếm thị phần không phải cao. Vì vậy, nếu các doanh nghiệp Việt không đầu tư xuất xứ nguyên liệu, chắc chắn lợi thế hiệp định này sẽ mang lại cho doanh nghiệp FDI.

Theo ông Hiếu, thực tế chúng mình một loạt làn sóng đầu tư từ Nhật Bản, Hàn Quốc đang dịch chuyển vào Việt Nam. Nhằm chuẩn bị tâm thế bước vào kỷ nguyên mới, Vinatex sẽ tập trung vào một số trụ cột, trong đó là xây dựng lại năng lực cạnh tranh tổng thể của toàn hệ thống, tập trung đào tạo bồi dưỡng và sử dụng chung nguồn nhân lực cấp cao để dẫn dắt những đơn vị khác.

“Trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, Tập đoàn sẽ tiếp tục chiến lược một điểm đến, “xanh hóa” sản phẩm của Tập đoàn; đầu tư thiết bị tự động, công nghệ cao gắn với các yếu tố kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn và nghiên cứu đầu tư các sản phẩm mới mang tính khác biệt trên tinh thần đổi mới sáng tạo. Và một yếu tố dẫn dắt dệt may Việt Nam không thể thiếu đó là sự đoàn kết, tương trợ lẫn nhau. Đặc biệt, người lao động là tài sản quý của doanh nghiệp...”, người đứng đầu Tập đoàn Dệt may Việt Nam nhấn mạnh.

NGUYỄN MỸ